

2009

**Sprawozdanie Zarządu z działalności
Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.
w 2009 roku**

Spis treści

Spis treści	2
LIST PRZEWODNICZĄCEJ RADY NADZORCZEJ	4
LIST PREZESA ZARZĄDU	6
KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.	8
I. UWARUNKOWANIA MAKROEKONOMICZNE W 2009 ROKU	10
1. Podstawowe trendy w gospodarce	10
2. Polityka pieniężna	11
3. Sektor bankowy	12
4. Rynek kapitałowy	15
5. Czynniki makroekonomiczne, które będą miały wpływ na działalność sektora bankowego w 2010 roku	15
II. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU	18
1. Wzrost bazy klientów	18
2. Poprawa pozycji na rynku kredytowym	18
3. Utrzymanie stanu depozytów detalicznych	19
4. Wyższa efektywność działania	19
5. Realizacja projektów kluczowych dla stabilnego rozwoju organizacji	20
6. Nagrody i wyróżnienia	21
III. DZIAŁALNOŚĆ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU	23
1. Bankowość detaliczna	23
<i>Zmiany w ofercie produktów i zasadach obsługi klientów</i>	23
<i>Działalność depozytowa</i>	24
<i>Działalność kredytowa</i>	26
<i>Karty bankowe</i>	26
2. Bankowość korporacyjna	27
<i>Zakres oferty i wprowadzone modyfikacje</i>	27
<i>Działalność depozytowo-rozliczeniowa</i>	28
<i>Działalność kredytowa</i>	29
3. Rynki pieniężne i kapitałowe	30
IV. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK NALEŻĄCYCH DO GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.	32
1. Struktura Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.	32
2. ING Securities S.A.	32
3. ING Bank Hipoteczny S.A.	33
4. Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o.	34
5. ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A.	34
6. Solver Sp. z o.o.	35
V. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU	36
1. Zysk brutto i netto	36
2. Wynik z tytułu odsetek	37
3. Dochody pozaodsetkowe	37
4. Koszty działania	38
5. Odpisy na utratę wartości i rezerwy	38
6. Udział poszczególnych segmentów branżowych w tworzeniu wyniku finansowego	39
7. Podstawowe wskaźniki efektywności	39
8. Struktura bilansu	40
<i>Aktywa</i>	40
<i>Pasywa</i>	41
VI. ZARZĄDZANIE GŁÓWNYMI RODZAJAMI RYZYKA	42
1. Ryzyko kredytowe	42
<i>Polityka kredytowa</i>	42

Proces kredytowy i ocena ryzyka kredytowego.....	43
Jakość portfela kredytowego oraz stan rezerw celowych.....	43
2. Pozycje pozabilansowe.....	44
3. Zarządzanie ryzykiem rynkowym	45
Informacje ogólne	45
Narzędzia pomiaru ryzyka	45
Zaangażowania i limity VaR w roku 2009	46
Zarządzanie ryzykiem płynności	46
Portfele replikacyjne	47
4. Adekwatność kapitałowa.....	47
5. Ryzyko operacyjne i nadzór nad zgodnością z normami (Compliance)	47
VII. ROZWÓJ ORGANIZACJI I INFRASTRUKTURY GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU	49
1. IT i Operacje	49
2. Rozwój elektronicznych kanałów dystrybucji	50
3. Sieć placówek bankowych	51
4. Zarządzanie kadrami	51
Stan zatrudnienia.....	51
Polityka wynagrodzeń.....	52
Rekrutacja i selekcja.....	52
Szkolenia i rozwój pracowników.....	52
Warunki pracy.....	53
VIII. KIERUNKI ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2010 ROKU.....	55
IX. INFORMACJE DLA INWESTORÓW.....	58
1. Cena akcji ING Banku Śląskiego S.A.....	58
2. Ratingi	58
3. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.....	59
4. Informacja o audytorze	60
X. ING BANK ŚLĄSKI S.A. W SPOŁECZEŃSTWIE	62
1. Odpowiedzialność społeczna	62
2. Działalność Fundacji ING Dzieciom	62
3. Zaangażowanie pracowników	63
4. Fundacja Sztuki Polskiej ING	63
XI. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. O STOSOWANU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO W 2009 ROKU.....	64
XII. OCENA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU SPORZĄDZONA PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ.....	75
XIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.	77
1. Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań	77
2. Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	77
3. Dodatkowe informacje	77
Zawarte umowy	77
Liczba i wartość tytułów egzekucyjnych.....	77

LIST PRZEWODNICZĄCEJ RADY NADZORCZEJ

Szanowni Państwo,

Sektor bankowy ma za sobą trudny rok. Pomimo utrzymania dodatniego tempa wzrostu polskiej gospodarki, w 2009 roku zarówno kondycja finansowa jak i nastroje wśród społeczeństwa i firm były gorsze niż w poprzednich latach. Wpływało to negatywnie nie tylko na tempo wzrostu zapotrzebowania na usługi bankowe, ale przede wszystkim pogorszyło zdolność klientów do terminowego wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań kredytowych.

W złożonych warunkach makroekonomicznych, w ciągu 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. uzyskała 595,1 mln zł zysku netto, czyli o 34% więcej niż w 2008 roku. Poprawiła się także efektywność działania. Stopa zwrotu z zainwestowanego kapitału osiągnęła poziom 14,3% wobec 12,3% w 2008 roku. Natomiast wskaźnik Koszty/Dochody spadł do poziomu 59%.

W opinii Rady Nadzorczej – bazującej na wnikliwej analizie kluczowych aspektów funkcjonowania Spółki – uzyskane w trudnych warunkach rynkowych, lepsze niż w poprzednim roku rezultaty finansowe świadczą o zdrowych fundamentach ING Banku Śląskiego S.A. Składały się na nie przede wszystkim: jedna z największych w polskim sektorze bankowym baza depozytowa, wysokiej jakości aktywa oraz odpowiedni poziom wyposażenia w kapitał.

W grudniu 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. posiadała 46,7 mld zł środków pozyskanych od klientów. Stanowiło to 7,4% całości depozytów zgromadzonych w polskim sektorze bankowym. W warunkach ostrej konkurencji o wolne środki klientów, Bank powiększył swoją bazę depozytową o 0,4 mld zł w ciągu roku.

W wyniku harmonijnego rozwoju akcji kredytowej zarówno dla klientów korporacyjnych jak i detalicznych, na koniec grudnia 2009 roku należności kredytowe Grupy Kapitałowej Banku wynosiły 26,7 mld zł, czyli przyrosły o 3,1 mld zł w ciągu roku. Były to jednocześnie wysokiej jakości aktywa. W grudniu 2009 roku udział kredytów zagrożonych utratą wartości w całym portfelu wynosił 4,4%. Struktura walutowa aktywów Grupy Kapitałowej Banku, charakteryzująca się niskim udziałem kredytów w walutach obcych, ograniczała ryzyko pogorszenia się sytuacji klientów z tytułu osłabienia się polskiej waluty.

W 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. wypełniała wszystkie normy bezpiecznego działania. W grudniu 2009 roku współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 12,0%. Bank należał także do instytucji finansowych charakteryzujących się wysoką płynnością. Relacja kredytów do depozytów na poziomie 57% świadczyła jednocześnie o znacznych możliwościach dalszego rozwoju akcji kredytowej.

Prowadzone w ING Banku Śląskim S.A. działania na rzecz optymalizacji kosztowej nie zastopowały prac prowadzonych w zakresie rozbudowy infrastruktury. Nową jakość do funkcjonowania instytucji wniosła realizacja takich przedsięwzięć jak: zakończenie kolejnych etapów wdrażania nowej aplikacji oddziałowej, budowa struktur do obsługi klientów Private Banking, wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w obszarze kartowym, czy też wdrożenie nowych aplikacji obsługujących operacje na rynkach finansowych.

Prognozy dotyczące rozwoju polskiej gospodarki wskazują, że warunki funkcjonowania sektora bankowego w 2010 roku pozostaną trudne. Przewiduje się, że w perspektywie najbliższych kwartałów tylko niektóre sektory polskiej gospodarki zaczną czerpać korzyści z poprawy sytuacji gospodarczej. Ponadto, prognozowany niewielki wzrost gospodarczy będzie następować w warunkach złożonej sytuacji na rynku pracy wpływającej niekorzystnie na zdolność klientów do terminowej spłaty zaciągniętych zobowiązań kredytowych. Dlatego też, w celu zapewnienia podstaw do dalszej rozwoju akcji kredytowej, jak i zagwarantowania właściwego bufora w przypadku niespodziewanego, znacznego pogorszenia się sytuacji finansowej kredytobiorców, Rada Nadzorcza przychyliła się do wniosku Zarządu Banku o przeznaczeniu całości zysku 2009 roku na podniesienie kapitałów Spółki.

Szanowni Państwo, na zakończenie pragnę serdecznie podziękować Kierownictwu oraz Pracownikom za wysiłek, zaangażowanie i pasję, które utorowały Grupie ING Banku Śląskiego S.A. drogę do

osiągnięcia dobrych wyników w 2009 roku. Szczególne wyrazy uznania przekazuję Panu Prezesowi Brunonowi Bartkiewiczowi. Ostatnie pięć lat pod jego kierownictwem to pomyślny okres w działalności Spółki. Uważam jednocześnie, że ING Bank Śląski S.A. pod nowym zarządem – związanej z nim zawodowo od wielu lat – Pani Małgorzaty Kołakowskiej, będzie kontynuować swój dalszy, stabilny rozwój.

Z poważaniem,

Anna Fornalczyk

Przewodnicząca Rady Nadzorczej

LIST PREZESA ZARZĄDU

Szanowni Akcjonariusze,

Od 1 stycznia 2010 roku mam zaszczyt stać na czele Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. Jest to dla mnie nie tylko ogromny honor, ale również poważne wyzwanie. Przejęłam bowiem z rąk Pana Brunona Bartkiewicza instytucję, która świetnie sobie radziła w 2009 roku w trudnym otoczeniu makroekonomicznym.

Zysk netto wypracowany przez Grupą Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku wyniósł 595,1 mln zł. Był on zatem o 1/3 wyższy niż w 2008 roku, podczas gdy w skali całego sektora bankowego zyski spadły o prawie 1/3. Na szczególną uwagę zasługują dobre wyniki uzyskane w zakresie generowania dochodów. W 2009 roku dochody ogółem Grupy przekroczyły kwotę 2,5 mld zł, czyli przyrosły o blisko 1/5 w porównaniu z poprzednim rokiem.

Spowolnienie gospodarcze nie zachwiało ścieżką organicznego rozwoju ING Banku Śląskiego S.A. i poprawie jego pozycji na kluczowych rynkach. W ciągu 2009 roku zwiększyliśmy przede wszystkim swój udział w kredytowaniu tak gospodarstw domowych jak i podmiotów gospodarczych. Na koniec grudnia 2009 roku akcja kredytowa Grupy Kapitałowej Banku dla gospodarstw domowych sięgnęła kwoty 9,8 mld zł. Było to o niemal 2,4 mld zł więcej niż przed rokiem. Profesjonalne, indywidualnie dobrane rozwiązania w zakresie finansowania działalności, które proponowaliśmy firmom i jednostkom samorządu terytorialnego, przełożyły się natomiast na wzrost zaangażowania kredytowego Grupy w stosunku do klientów instytucjonalnych o 0,7 mld zł w ciągu roku i w grudniu kształtowały się na poziomie 16,9 mld zł.

Dostosowanie polityki kredytowej Banku do realiów gospodarczych, jak i wykorzystanie zgodnego z najlepszymi wzorcami systemu zarządzania ryzykiem kredytowym, pozwoliło nam jednocześnie utrzymać lepszą niż średnia w całym sektorze bankowym jakość portfela kredytowego. Udział kredytów zagrożonych utratą wartości wahał się od 2,0% dla portfela detalicznego do 5,7% w przypadku kredytów korporacyjnych. Dobra jakość należności kredytowych – wraz z odpowiednią bazą kapitałową – zapewniała wysoki poziom bezpieczeństwa działalności naszej instytucji. W grudniu 2009 roku współczynnik wypłacalności dla Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. ukształtował się na poziomie 12,0%.

Na wysoką aktywność na rynku kredytowym mogliśmy sobie pozwolić dzięki posiadanym nadwyżkom płynności, które nam zagwarantowała trzecia co do wielkości na polskim rynku baza depozytowa. W grudniu 2009 roku ogólna wartość środków ulokowanych na rachunkach bankowych Grupy wyniosła 46,7 mld zł. Depozyty gospodarstw domowych – stanowiące główną część tej bazy – osiągnęły wartość 30,0 mld zł, czyli przyrosły o blisko 2,1 mld zł w ciągu roku.

Sprostaliśmy wyzwaniom, jakie pojawiły się na rynku w 2009 roku, ponieważ działaliśmy zgodnie z naszą filozofią działania. Jej fundamentem są – szczególnie istotne w trudnych okresach – wartości, takie jak: prosta i przejrzysta oferta, uczciwość oraz szacunek w stosunku do naszych partnerów biznesowych. Dzięki przestrzeganiu tych zasad zaufało nam w ciągu 2009 roku kolejne ponad 140 tys. klientów indywidualnych i w grudniu z usług Banku korzystało prawie 2,6 mln osób. Klientami Banku było ponadto ponad 200 tys. małych firm oraz 13 tys. średnich i dużych podmiotów instytucjonalnych. Uczciwość i przejrzystość działania Banku zostały docenione również przez rynek kapitałowy. ING Bank Śląski S.A. znalazł się w pierwszym składzie nowego indeksu giełdowego, tj. indeksu spółek odpowiedzialnych społecznie – RESPECT Index.

Wyniki komercyjne uzyskane przez Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku potwierdzają jednocześnie prawidłowość działań podejmowanych w zakresie doskonalenia oferty i dalszego rozwoju organizacji. Oferta Banku została poszerzona m.in. o nowe rodzaje produktów depozytowych, wieloproduktową linię kredytową dla klientów korporacyjnych oraz wirtualne i zbliżeniowe karty płatnicze. Ponadto, w 2009 roku zakończyliśmy wprowadzać nowy system oddziałowy, automatyzowaliśmy następne obszary operacyjne, rozbudowaliśmy funkcjonalność elektronicznych kanałów dystrybucji oraz znacznie poprawiliśmy sprawność funkcjonowania stref samoobsługowych i bankomatów. Dzięki nowym rozwiązaniom w sferze informatyki i operacji, nasze usługi stały się bardziej dostępne dla klientów. Ponadto, uzyskany dzięki nim ponad 99 -procentowy

udział transakcji elektronicznych w całości przeprowadzonych w Banku operacji sprzyjał podniesieniu wydajności i obniżeniu kosztów działania.

W imieniu całego Zarządu dziękuję – odchodzącemu z Banku do nowych, odpowiedzialnych zadań w ramach Grupy ING – Panu Prezesowi Brunonowi Bartkiewiczowi za konsekwentną realizację długofalowej strategii Banku, a w tym za rozważne kierowanie instytucją w pełnym wyzwaniu i niepewności 2009 roku. Chciałabym jednocześnie wyrazić uznanie Pracownikom, których profesjonalizm i sumienna codzienna praca znalazły swe odzwierciedlenie w dobrych wynikach Banku. Także i w 2009 roku, Zarząd Banku mógł liczyć na harmonijną współpracę i gotowość dzielenia się bogatym doświadczeniem zawodowym ze strony Rady Nadzorczej, za co również składam podziękowania jej Członkom.

Polska gospodarka zaczyna powoli wchodzić w fazę ożywienia gospodarczego. Będziemy starali się w pełni wykorzystać ten moment. W 2010 roku planujemy ugruntować naszą pozycję w polskim sektorze bankowym. W szczególności zamierzamy – na bazie zgromadzonych depozytów – zwiększyć swoje zaangażowanie w finansowanie rozwoju polskiej gospodarki. Jestem głęboko przekonana, że zrealizujemy swoje ambitne plany na 2010 rok i że za rok będziemy mogli zakomunikować, że zakończyliśmy kolejny, ważny etap dla rozwoju ING Banku Śląskiego S.A., że nasze działania przyczyniły się do zrównoważonego rozwoju i wzrostu wartości naszej firmy.

Z wyrazami szacunku,

Małgorzata Kołakowska

Prezes Zarządu

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

ING Bank Śląski S.A. jest jednym z największych uniwersalnych banków w Polsce, obecnym na rynku od 1989 roku. Bank prowadzi działalność w sektorze bankowości detalicznej, korporacyjnej oraz na rynkach pieniężnych i kapitałowych.

ING Bank Śląski S.A. zajmował czwartą pozycję na polskim rynku pod względem sumy aktywów. Na 31 grudnia 2009 roku suma bilansowa Grupy Kapitałowej Banku wyniosła 59 883,5 mln zł i przedstawiała 5,6% aktywów ogółem polskiego sektora bankowego. Bank rozporządzał 46,7 mld zł środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, co zapewniło mu pozycję trzeciego co do wielkości banku depozytowego w Polsce.

Na koniec 2009 roku z usług ING Banku Śląskiego S.A. korzystało ponad 2,56 mln klientów indywidualnych, tj. o 141,3 tys. więcej niż w końcu 2008 roku. Ponadto, baza klientów obejmowała: 202,3 tys. małych firm oraz 12,7 tys. średnich i dużych podmiotów instytucjonalnych.

Bank dysponował ogólnopolską siecią 441 placówek bankowych, w których działało 370 czynnych całą dobę stref samoobsługowych. Klienci ING Banku Śląskiego S.A. mogli bezpłatnie korzystać z 737 bankomatów własnych oraz z bankomatów sieci Euronetu. Ponadto Bank oferuje swoim klientom dostęp do usług bankowych poprzez nowoczesne kanały bankowości elektronicznej: systemy bankowości internetowej (*ING BankOnLine*, *ING BusinessOnLine*), bankowość telefoniczną (*HaloŚląski*) oraz system SMS.

Na koniec 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. zatrudniała 8 291 osób.

Inwestorem strategicznym ING Banku Śląskiego S.A. jest ING Bank N.V., posiadający 75% udziału w kapitale akcyjnym Banku. ING Bank N.V. jest częścią ING Group, instytucji finansowej o zasięgu światowym, działającej w sferze bankowości, ubezpieczeń i zarządzania aktywami.

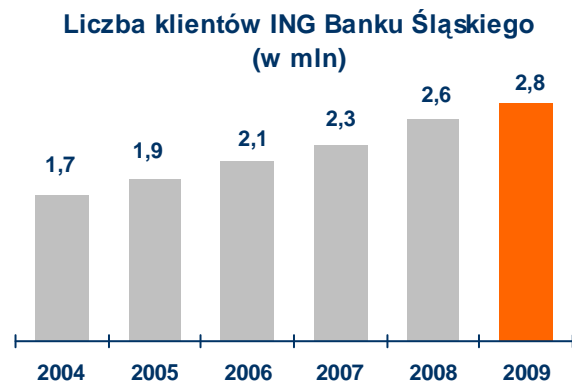
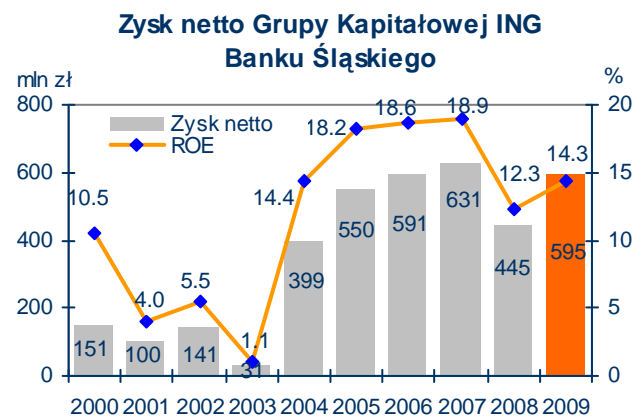
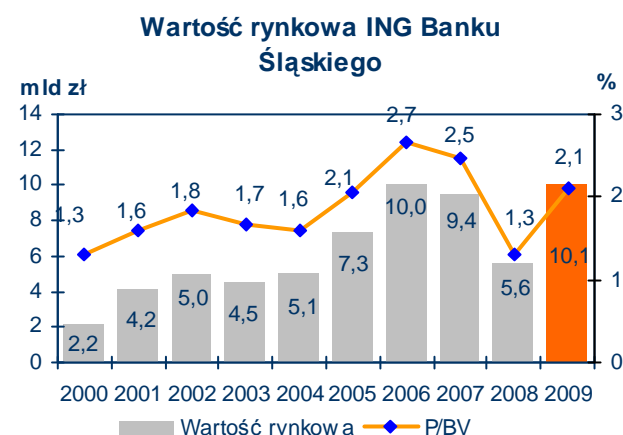
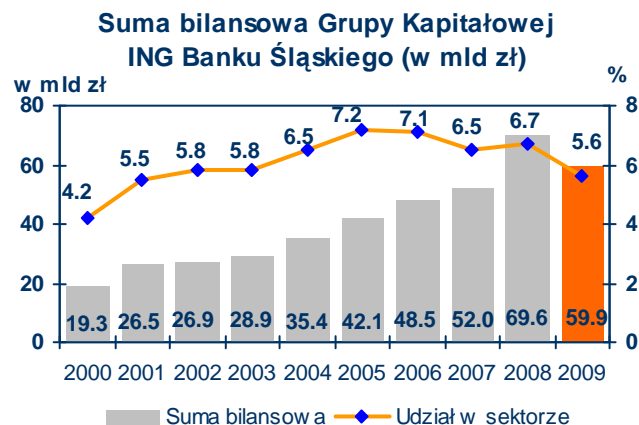
ING Bank Śląski S.A. posiadał następujące oceny agencji ratingowych:

Fitch Ratings Ltd.

Rating podmiotu (Long-term IDR)	A
Perspektywa utrzymania wyż.wym. oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy (Short-term IDR)	F1
Ocena indywidualna	C
Ocena wsparcia	1

Moody's Investors Service Ltd.

Depozyty długoterminowe w walucie obcej	A2
Depozyty długoterminowe w walucie krajowej	A2
Depozyty krótkoterminowe	P-1
Siła finansowa Banku	D+
Perspektywa siły finansowej	Stabilna

ING Bank Śląski S.A. Skrócona informacja o wynikach finansowych Grupy Kapitałowej za lata 2002– 2009

	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Wynik na działalności podstawowej w mln zł ¹	2 532,3	2 127,7	2 072,9	1 781,4	1 670,4	1 661,3
Koszty ogólne w mln zł ²	-1 489,5	-1 499,0	-1 389,1	-1 223,3	-1 109,4	-1 025,2
Koszty ryzyka w mln zł	-304,5	-65,6	103,2	165,9	118,0	-151,9
Zysk brutto w mln zł	738,3	563,1	787,0	753,3	705,8	489,0
Podatek dochodowy w mln zł	-143,3	-117,6	-150,2	-155,4	-139,4	-79,0
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej w mln zł	595,1	445,4	630,7	591,4	549,5	399,0
Suma bilansowa w mln zł	59 883	69 610	52 011	48 476	42 127	35 473
Zobowiązania wobec klientów w mln zł	47 584	47 067	44 502	38 561	32 824	27 638
Kredyty i pożyczki udzielone klientom w mln zł	30 593	25 743	16 379	12 868	9 903	10 408
Zobowiązania pozabilansowe w mln zł	145 667	292 132	234 247	181 492	148 490	114 771
Kapitały własne ³ w mln zł	4 289	3 777	3 208	3 164	2 999	2 762
Współczynnik wypłacalności w %	12,0	10,4	13,1	15,7	18,6	15,7
Zysk brutto/koszty ogółem w %	19,9	14,3	26,7	31,5	29,8	22,3
Zysk netto/suma bilansowa (ROA) w %	0,9	0,7	1,2	1,3	1,4	1,1
Zysk netto/Kapitały (ROE) w %	14,3	12,3	18,9	18,6	18,2	14,4
Koszty/Dochody w %	58,8	70,5	67,0	67,7	65,6	62,6
Zysk na 1 akcję w zł	45,7	34,2	48,5	45,5	42,2	30,7
Dywidenda na 1 akcję w zł	0,0⁴	0,0	11,7	27,9	27,5	20,5

¹ Łącznie z zyskiem netto jednostek stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności.

² Koszty działania z amortyzacją oraz z wynikiem na pozostałej działalności operacyjnej.

³ Kapitały własne jednostki dominującej pomniejszone o wynik roku bieżącego.

⁴ Proponowana przez Zarząd Banku

I. UWARUNKOWANIA MAKROEKONOMICZNE W 2009 ROKU

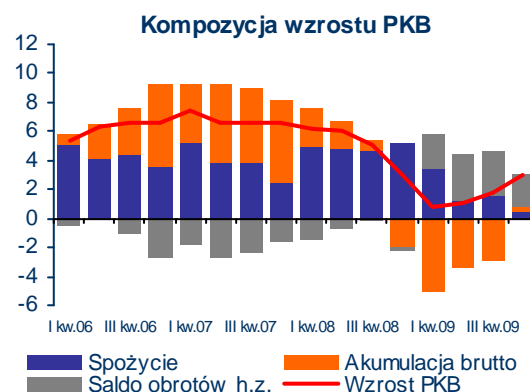
1. Podstawowe trendy w gospodarce

Produkt Krajowy Brutto

Negatywny wpływ zjawisk kryzysowych o charakterze globalnym na sytuację makroekonomiczną w Polsce okazał się mniejszy niż w większości krajów Unii Europejskiej. W 2009 roku Polska jako jedyna w UE zanotowała dodatnią dynamikę wzrostu Produktu Krajowego Brutto. Po okresie istotnego spowolnienia w pierwszej połowie roku, poczynając od trzeciego kwartału aktywność gospodarcza w Polsce zaczęła wyraźnie odradzać się. Ze wstępnych danych wynika, że w skali całego 2009 roku PKB wzrósł o 1,7% (wobec 5,0% w 2008 roku).

Zmieniła się jednocześnie struktura czynników wzrostu, i tak:

- Główną rolę w kreacji PKB w 2009 roku odegrał eksport netto. Polska z jednej strony skorzystała na poprawie sytuacji gospodarczej u swoich głównych partnerów handlowych (wywołanej m.in. wprowadzeniem pakietów stymulacyjnych), z drugiej zaś słabszy złoty i mniejszy popyt na dobra zagraniczne wpływały ograniczająco na wielkość importu.
- W porównaniu z 2008 rokiem obniżył się natomiast udział spożycia w tworzeniu wzrostu gospodarczego. Pomimo obniżki podatku dochodowego od osób prywatnych oraz składek rentowych, wzrost stopy bezrobocia, obniżenie dynamiki wynagrodzeń, jak i złe nastroje wśród konsumentów doprowadziły do obniżki dynamiki spożycia do 2,0% w ujęciu rocznym.
- W odróżnieniu od poprzednich lat, w 2009 roku akumulacja brutto⁵ miała ujemny wpływ na wzrost PKB. Wystąpił prawie 11 -procentowy spadek akumulacji brutto, przy czym nakłady brutto na środki trwałe były o 0,3% niższe niż w poprzednim roku (rosnąca skala realizacji projektów infrastrukturalnych częściowo skompensowała spadek wielkości inwestycji prywatnych).

Rynek pracy i poziom wynagrodzeń

Jednym z głównych skutków spowolnienia gospodarczego w Polsce była rosnąca liczba osób pozostających bez pracy. W grudniu 2009 roku liczba osób bezrobotnych osiągnęła poziom 1 893 tys. osób, czyli była o blisko 419 tys. wyższa niż w grudniu 2008 roku. Bezrobotni stanowili 11,9% ludności aktywnej zawodowo wobec 9,5% na koniec grudnia 2008 roku.

Redukcja zatrudnienia stanowiła jeden z głównych elementów procesów restrukturyzacyjnych polskich firm i spowodowała wzrost wydajności pracy o 1,8% w skali całego 2009 roku.

Trudności w znalezieniu pracy zmniejszyły presję na wzrost wynagrodzeń i doprowadziły w okresie od czerwca do listopada do spadku przeciętnej płacy w ujęciu realnym. Dopiero poprawa kondycji finansowej niektórych branż gospodarki, pozwalająca na wypłatę premii i bonusów w końcu roku przyczyniła się do znacznego wzrostu płac w ostatnim miesiącu 2009 roku. W grudniu średnia płaca była o 6,5% wyższa niż rok wcześniej. W skali całego 2009 roku siła nabywcza przeciętnych miesięcznych płac w sektorze przedsiębiorstw była o 1,1% wyższa w porównaniu z 2008 rokiem.

Inflacja

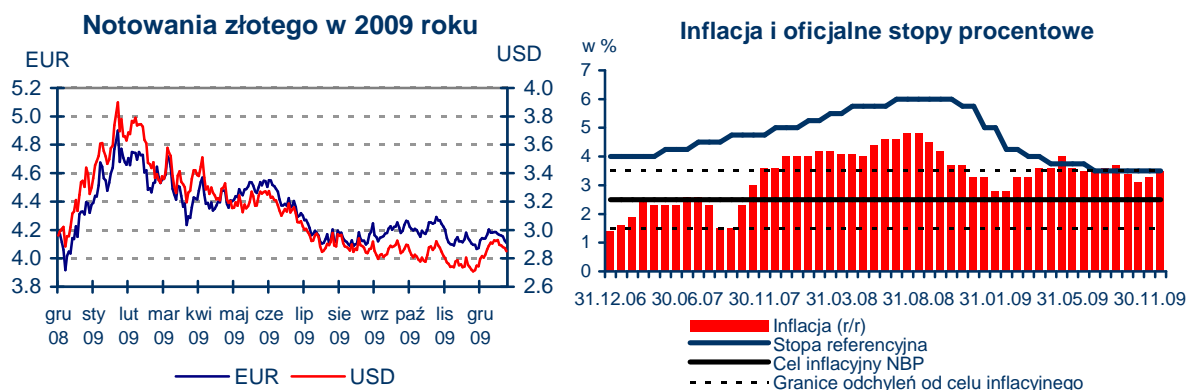
W grudniu 2009 roku wskaźnik inflacji wynosił 3,5% w ujęciu rocznym, czyli sięgał górnej granicy celu inflacyjnego NBP. W 2009 roku wzrost cen wynikał przede wszystkim z wcześniejszej deprecjacji złotego oraz zanotowanego na początku 2009 roku silnego wzrostu cen administrowanych i żywności.

⁵ Akumulacja brutto obejmuje inwestycje brutto wraz ze zmianą stanu zapasów.

Rynek walutowy

Utrzymująca się awersja do ryzyka w krajach Europy Środkowo-Wschodniej przyczyniła się w pierwszych miesiącach 2009 roku do dalszej, znacznej deprecjacji polskiej waluty. Począwszy od II kwartału złoty zaczął natomiast zyskiwać na wartości, przy czym następowało to w warunkach dużej zmienności kursów wywołanej zmianami sentymentu inwestorów, które powodował napływ danych z głównych gospodarek świata.

Ostatecznie, w dniu 31 grudnia 2009 roku wartość złotego była wyższa niż przed rokiem o 3,8% w relacji do dolara amerykańskiego oraz o 1,5% w stosunku do euro. Na umocnieniu złotego w drugiej połowie roku skorzystali posiadacze kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich (w skali całego roku złoty umocnił się do CHF o 1,3%).

Budżet państwa

Z uwagi na niski stopień realizacji planu dochodów (głównie z tytułu podatków VAT i CIT na skutek niższego niż zapisano w ustawie tempa wzrostu gospodarczego), w lipcu 2009 roku Rząd znówelizował ustawę budżetową na 2009 rok. Wprowadzono w niej przesunięcia w zakresie niektórych kategorii wydatków, podniesiono wielkość planowanych dochodów niepodatkowych, uwzględniono w dochodach zaliczki środków z UE zwiększając jednocześnie planowany deficyt budżetowy do poziomu 27 mld zł (zamiast pierwotnie przyjętego w wysokości 18 mld zł).

Ożywienie gospodarcze zanotowane w ostatnich miesiącach 2009 roku, przekładające się na wzrost dochodów z tytułu podatków, jak i wprowadzenie rządowego pakietu oszczędnościowego spowodowały, że deficyt budżetu Państwa w 2009 roku był mniejszy niż przyjęty w znówelizowanej ustawie budżetowej i wyniósł 23,8 mld zł.

Przygotowany we wrześniu 2009 roku projekt budżetu na 2010 rok zakłada deficyt budżetu Państwa w wysokości 52 mld zł. Oznacza on wyższe potrzeby pożyczkowe na poziomie budżetu centralnego i wyższą podaż bonów i obligacji skarbowych.

Działania na rzecz przeciwdziałania skutkom kryzysu

W sierpniu 2009 roku weszła w życie ustawa o łagodzeniu skutków kryzysu ekonomicznego dla pracowników i przedsiębiorców, potocznie nazywana *pakietem antykryzysowym*. W celu utrzymania miejsc pracy w przedsiębiorstwach dotkniętych przejściowymi trudnościami, wprowadzono elastyczny czas pracy, możliwość zmniejszenia etatu i pensji o połowę, tzw. postojowe oraz system refundowanych szkoleń dla pracowników.

Rząd przeznaczył na wsparcie działań firm zmierzających do utrzymania miejsc pracy około 1,5 mld zł. Pakiet antykryzysowy ma obowiązywać do 2011 roku.

2. Polityka pieniężna

Pogarszające się perspektywy polskiej gospodarki, utrudniony dostęp podmiotów gospodarczych do kredytów oraz złagodzenie presji płacowej i inflacyjnej występujące w pierwszej połowie 2009 roku dostarczały Radzie Polityki Pieniężnej argumentów za dalszym rozluźnianiem polityki pieniężnej. Do

końca czerwca RPP czterokrotnie obniżała stopy procentowe. W wyniku tych decyzji główne stopy procentowe spadły w sumie o 150 p.b. W drugiej połowie 2009 roku przerwano cykl obniżek stóp procentowych głównie z powodu utrzymującej się na relatywnie wysokim poziomie inflacji jak i ze względu na widoczną poprawę koniunktury w gospodarce polskiej oraz światowej. Pod wpływem projekcji inflacyjnej, na październikowym posiedzeniu RPP zmieniła ponadto swoje nastawienie w polityce monetarnej z łagodnego na neutralne.

Na koniec grudnia 2009 roku główne stopy procentowe kształtowały się na następujących poziomach:

- referencyjna – 3,50%,
- redyskonta weksli – 3,75%,
- lombardowa – 5,00%,
- depozytowa – 2,00%.

W celu stworzenia sektorowi bankowemu dodatkowych możliwości rozwoju akcji kredytowej, RPP zmniejszyła również stopę rezerwy obowiązkowej z 3,50% na 3,00%. Decyzja ta zaczęła obowiązywać od 30 czerwca 2009 roku.

Zdaniem RPP, zaprezentowanym w Informacji po jej ostatnim w 2009 roku posiedzeniu, prawdopodobieństwo ukształtowania się inflacji w średnim okresie poniżej lub powyżej celu inflacyjnego są zbliżone. W kierunku obniżenia inflacji będzie oddziaływać: niska presja popytowa, ograniczenie tempa wzrostu kosztów pracy, wcześniejsza aprecjacja złotego oraz ujemne efekty bazy związane z silnym wzrostem cen administrowanych i żywności, który miał miejsce na początku 2009 roku. Spadek inflacji w 2010 roku może być natomiast ograniczony przez wzrost cen surowców na rynkach światowych oraz podwyżki podatków i cen regulowanych.

Do innych działań zmierzających do pobudzenia wzrostu gospodarczego podejmowanych w 2009 roku w ramach polityki pieniężnej należy zaliczyć:

- Przedterminowy wykup obligacji NBP na kwotę 8,2 mld zł, co stworzyło bankom dodatkowe możliwości w zakresie rozwoju akcji kredytowej.
- Przyjęcie przez Rząd zasad udzielania poręczeń przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Potencjał kredytowy z tego tytułu szacuje się na około 20 mld zł.
- Wejście w życie (w sierpniu 2009 roku) ustawy o dopłatach do kredytów hipotecznych osobom, które straciły pracę lub zakończyły prowadzenie jednoosobowej działalności po 30 czerwca 2008 roku.
- Wprowadzenie nowego instrumentu polityki pieniężnej na 2010 rok, tzw. kredytu wekslowego (przeznaczonego na finansowanie nowych kredytów udzielanych przez banki podmiotom gospodarczym). Na grudniowym posiedzeniu, RPP ustaliła stopę dyskontową weksli na poziomie 4,00% w skali rocznej.

W 2009 roku stopniowo normalizowała się sytuacja na rynku międzybankowym. NBP w ramach *Pakietu Zaufania* dostarczał bankom płynności w złotych i w walutach obcych istotnie ograniczając percepcję ryzyka transakcji zawieranych na tym rynku. Po okresie zawirowań, w drugiej połowie roku stawki procentowe dla transakcji o kilkumiesięcznych terminach zapadalności obniżały się w ślad za spadkiem oficjalnych stóp procentowych.

Zasady przyszłej polityki pieniężnej będzie określać powołana na początku 2010 roku nowa Rada Polityki Pieniężnej. Zdaniem analityków, w pierwszym okresie swego funkcjonowania powstrzyma się ona od podejmowania decyzji o zmianie stóp procentowych.

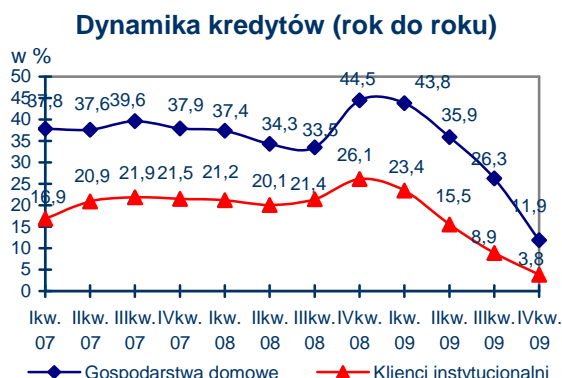
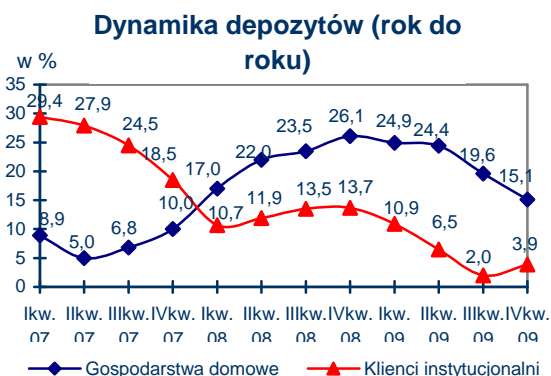
3. Sektor bankowy

Pod wpływem obserwowanego od połowy 2008 roku wzrostu poziomu ryzyka działalności jak i ograniczonego dostępu do kapitału, część banków zrewidowała swoje strategie działania. Nowa

rzeczywistość zmusiła je do koncentracji sił i środków na kluczowych sferach działalności, na tych rynkach, na których zajmowały dobrą pozycję. Przyjęte przez niektóre banki strategie ograniczania udziału długu w bilansach spowodowały, że w grudniu 2009 roku aktywa polskiego sektora bankowego wyniosły 1 060,8 mld zł, czyli przyrosły o 2% w ciągu roku.

Sytuacja w zakresie kształtowania się podstawowych kategorii pieniężnych w 2009 roku przedstawiała się następująco:

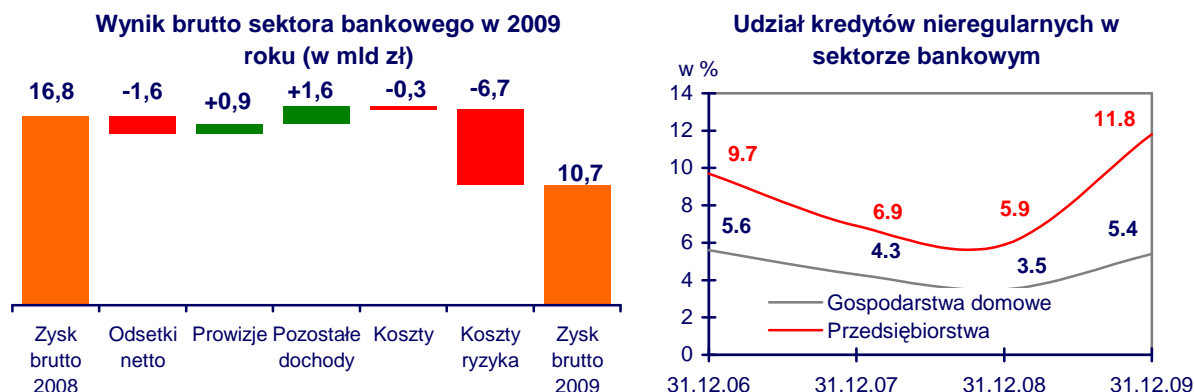
- **Depozyty gospodarstw domowych.** Pomimo gorszej sytuacji dochodowej części społeczeństwa, 2009 rok cechował tylko nieco niższy niż w poprzednich latach przyrost środków na rachunkach bankowych gospodarstw domowych. W grudniu 2009 roku osiągnęły one wartość 387,3 mld zł, czyli zwiększyły się o 15,1% w ciągu roku.
- **Depozyty klientów instytucjonalnych.** Pogorszenie sytuacji finansowej firm wraz z ograniczonym dostępem do kredytów, zmuszającym je do finansowania działalności ze środków własnych, wpływały ograniczająco na wartość środków na rachunkach klientów instytucjonalnych. W grudniu 2009 roku ukształtowały się na poziomie 245,4 mld zł, tj. o 3,9% wyższym niż na koniec 2008 roku.
- **Należności kredytowe od gospodarstw domowych.** Na skutek zastoju na krajowym rynku nieruchomości, spadku dynamiki wynagrodzeń, wzrostu liczby bezrobotnych, pogorszenia się nastrojów klientów oraz zaostrzenia polityk kredytowych, znacznie osłabiło tempo wzrostu akcji kredytowej dla gospodarstw domowych. W grudniu 2009 roku osiągnęła ona poziom 420,4 mld zł, tj. przyrosła o 11,9% w ujęciu rocznym. W zbliżone tempo wzrostu zanotowały – stanowiące główną część zaangażowania kredytowego banków w stosunku do gospodarstw domowych – kredyty mieszkaniowe (wzrost o 11,6%). Wsparciem dla aktywności kredytowej banków był rządowy program *Rodzina na swoim*, który po wprowadzonych na początku 2009 roku zmianach cieszył się coraz większą popularnością wśród klientów. W ciągu 2009 roku skorzystało z niego ponad 30 tys. rodzin zaciągając kredyty na łączną kwotę 5,4 mld zł.
- **Należności kredytowe od klientów instytucjonalnych.** Zaostrzenie polityk kredytowych przez banki, jak i obniżenie skłonności firm do podejmowania przedsięwzięć inwestycyjnych zastopowały przyrost tego portfela. W ciągu 2009 roku zaangażowanie kredytowe sektora bankowego w odniesieniu do klientów instytucjonalnych przyrosło o 3,8% (do poziomu 284,5 mld zł).

Według wstępnych danych, w 2009 roku zysk netto sektora bankowego wyniósł 8,7 mld zł wobec 13,7 mld zł w 2008 roku. Wpływ na wyniki banków w 2009 roku miały przede wszystkim następujące zjawiska:

- Pogorszenie się jakości portfeli kredytowych i istotny wzrost kosztów ryzyka. Saldo z tytułu utraty wartości aktywów obciążyło wynik kwotą 12,0 mld zł wobec 5,3 mld zł rok wcześniej.
- Utrzymująca się wojna cenowa o depozyty, która wpływała niekorzystnie na poziom dochodów odsetkowych.

- Ujemna wycena walutowych transakcji opcyjnych zawartych z klientami. Według Komisji Nadzoru Finansowego, w końcu lipca 2009 roku zobowiązania podmiotów z tytułu walutowych transakcji opcyjnych wynosiły 2,2 mld zł.⁶
- Zwiększona dyscyplina kosztowa, przyczyniająca się do stabilizacji poziomu kosztów działania na poziomie z poprzedniego roku. Na skutek zmniejszenia liczby zatrudnionych w sektorze bankowym oraz niższego poziomu premii i bonusów w związku z niepełną realizacją przyjętych planów, obniżył się główny element kosztów działania, tj. koszty personelu. Wzrosły natomiast wydatki na utrzymanie i wynajem budynków oraz pozostałe koszty rzeczowe (m.in. w wyniku rozszerzenia sieci sprzedaży).

Stosowanie przez banki łagodnej polityki kredytowej i dynamiczny rozwój akcji kredytowej w okresie ożywionego wzrostu gospodarczego przyczyniły się – w momencie słabszej koniunktury gospodarczej – do znacznego wzrostu wartości kredytów zagrożonych. Wpływ na wielkość tego portfela miało także zaangażowanie banków w walutowe transakcje pochodne z klientami. W efekcie tych zjawisk, udział kredytów zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego wzrósł z 4,5% w grudniu 2008 roku do 7,6% w grudniu 2009 roku.

W celu zapewnienia właściwego bufora kapitałowego w warunkach trudnej sytuacji w otoczeniu makroekonomicznym i kierując się zaleceniem nadzoru, większość banków zdecydowała o przeznaczeniu całości zysków za 2008 rok na powiększenie funduszy własnych. Niektóre z nich otrzymały również pożyczki podporządkowane od swoich właścicieli, a w listopadzie nową emisję akcji o wartości ponad 5 mld zł przeprowadził PKO BP. Niespotykany w ostatnich latach przyrost funduszy własnych wraz z ostrożnym zarządzaniem kapitałem, jak i nadal zadowalająca jakość portfeli kredytowych spowodowały wzrost poziomu adekwatności kapitałowej. Na koniec grudnia 2009 roku współczynnik wypłacalności dla całego sektora bankowego ukształtował się na poziomie 13,3% wobec 11,2% rok wcześniej.

W 2009 roku zaczęły także obowiązywać nowe regulacje nadzoru mające na celu poprawę zarządzania ryzykiem, takie jak:

- Rekomendacja S(II), nakładająca na banki od połowy 2009 roku dodatkowe obowiązki informacyjne oraz pozwalająca klientom na spłatę rat bezpośrednio w walucie kredytu.
- Uchwała KNF dotycząca rozszerzenia pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy podstawowych oraz określenia zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy podstawowych.

Finalizowano również prace nad Rekomendacją T określającą dobre praktyki w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym ekspozycji wobec gospodarstw domowych (która m.in. przewiduje wprowadzenie maksymalnego wskaźnika obciążenia dochodów ratami kredytowymi).

⁶ Komunikat Urzędu KNF w sprawie zaangażowania przedsiębiorstw w walutowe transakcje pochodne, 17 sierpnia 2009 r. Wycena przeprowadzona przy kursie euro 4,1605 zł.

4. Rynek kapitałowy

Pierwsze dwa miesiące 2009 roku to okres kontynuacji głębokich spadków cen akcji na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Z początkiem marca, pojawiły się na warszawskim parkiecie wzrosty i na początku kwietnia główny indeks giełdowy przebił poziom z końca 2008 roku. W kolejnych miesiącach – w warunkach znacznej zmienności notowań wynikającej z nerwowej reakcji inwestorów na pojawiające się niepokojące doniesienia z rynku – ceny akcji nadal rosły. W wyniku tych trendów, w ciągu 2009 roku główny indeks na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych wzrósł o 46,8%. Z uwagi na głębokość wcześniejszej bessy, w grudniu 2009 roku notowania cen akcji na GPW znajdowały się jednakże nadal znacznie poniżej swych historycznych maksimów.

W ujęciu sektorowym najlepszą inwestycją okazały się akcje spółek z tych sektorów, które zanotowały największą przecenę w 2008 roku, tj. spółek działających w branży spożywczej (przyrost o 126,2%) oraz deweloperów (wzrost o 124,8%). Najniższy wzrost cen akcji wystąpił natomiast w przypadku spółek mediowych (o 16,7%), z branży budowlanej (o 16,1%) oraz telekomunikacyjnych (o 1,9%).

Na koniec grudnia 2009 roku wartość notowanych na warszawskiej giełdzie spółek krajowych wyniosła 422,3 mld zł, czyli była o 57,5% wyższa w porównaniu z grudniem 2008 roku. W 2009 roku na głównym parkiecie zadebiutowało 19 spółek, podczas gdy 8 zostało wycofanych z obrotu. Wydarzeniem na rynku pierwotnym był debiut Polskiej Grupy Energetycznej (drugi pod względem wartości w historii GPW) oraz nowa emisja akcji PKO BP.

W ciągu 2009 roku, w trakcie obrotów sesyjnych zmieniły właściciela akcje o wartości 333,4 mld zł, czyli o 4% wyższej niż w poprzednim roku. Rozwinął się także rynek kontraktów terminowych. W 2009 roku całkowity wolumen obrotu wszystkimi instrumentami pochodnymi wyniósł 13,9 mln sztuk, czyli był o 10,3% wyższy niż rok wcześniej.

W 2009 roku warszawska giełda wyprzedziła pod względem liczby debiutów nie tylko wszystkie giełdy regionu Europy Środkowo-Wschodniej, ale także takie rynki jak: NYSE-Euronext, OMX oraz Deutsche Boerse⁷. W zestawieniu dotyczącym wartości ofert, GPW była natomiast trzecim najlepszym parkietem w Europie.

Ważnym wydarzeniem dla rozwoju Giełdy było uruchomienie we wrześniu 2009 roku nowego zorganizowanego rynku dłużnych papierów wartościowych – Catalyst. Powinien on ułatwić pozyskiwanie pieniędzy na realizację inwestycji przez firmy i jednostki samorządu terytorialnego.

Po głębokim spadku wartości aktywów w 2008 roku, wiosną 2009 roku zaczęła się polepszać sytuacja na rynku funduszy inwestycyjnych. Przyczynił się do tego przede wszystkim powrót koniunktury na rynek akcji, w mniejszym natomiast bardziej przychylna postawa klientów w stosunku do inwestowania w fundusze. W 2009 roku średnia stopa zwrotu z funduszy polskich akcji uniwersalnych wyniosła 40,1%. Podczas gdy dodatnie saldo przepływu kapitału do funduszy inwestycyjnych (które pojawiło się maju) zamknęło się w 2009 roku kwotą 3,0 mld zł. W wyniku przedstawionych wyżej tendencji, w grudniu 2009 roku wartość aktywów netto funduszy inwestycyjnych osiągnęła poziom 93,0 mld zł (wobec 73,9 mld zł na koniec grudnia 2008 roku).

Obok 26 -procentowego przyrostu aktywów funduszy inwestycyjnych, 2009 rok przyniósł także istotne zmiany w ich strukturze. Na pozycję lidera w zakresie wartości aktywów wysunęły się fundusze akcyjne (posiadające w grudniu 2009 roku 29,1% udziału w całości aktywów), które zastąpiły na podium posiadające wieloletni prym fundusze mieszane (27,1% wartości aktywów).

5. Czynniki makroekonomiczne, które będą miały wpływ na działalność sektora bankowego w 2010 roku

Prognozy opracowane w ING Banku Śląskim S.A. wskazują, że polska gospodarka stopniowo będzie wchodzić w fazę ożywienia gospodarczego⁸. Przewiduje się, że w 2010 roku PKB wzrośnie o 3,0%. Przy czym, prawdopodobnie sytuacja gospodarcza w Polsce będzie bardziej korzystna w pierwszej połowie roku.

⁷ Na podstawie raportu IPO Watch Europe, przygotowanego przez PricewaterhouseCoopers.

⁸ Źródło: Główny Ekonomista ING Banku Śląskiego S.A.

Według prognoz, w 2010 roku głównym motorem wzrostu gospodarczego pozostanie konsumpcja. Możliwe jest także utrzymanie dodatniego wkładu handlu zagranicznego do wzrostu gospodarczego, choć w mniejszej skali niż to miało miejsce w poprzednim roku. Pomimo zwiększenia skali inwestycji publicznych, nakłady na środki trwałe utrzymają się prawdopodobnie na poziomie z 2009 roku. Wielkość ich będzie wyznaczać niepełne wykorzystanie mocy produkcyjnych, nadal duża ostrożność przedsiębiorstw w ocenie perspektyw rozwoju rynków zbytu oraz stosowanie zaostrzonych polityk kredytowych przez banki.

Głównym problemem polskiej gospodarki pozostanie trudna sytuacja na rynku pracy. Na skutek niewielkiego ożywienia aktywności gospodarczej popyt na pracę pozostanie niski, co wraz ze wzrostem liczby osób aktywnych zawodowo może spowodować dalszy wzrost liczby bezrobotnych.

W ciągu 2010 roku polska waluta powinna się umacniać, a jej aprecjację będzie wspierać: wzrost gospodarczy, rosnący napływ inwestycji zagranicznych oraz bezpieczne wskaźniki równowagi zewnętrznej. Zagrożeniem dla złotego może okazać się wycofanie z luźnej polityki pieniężnej w krajach rozwiniętych i spadek atrakcyjności inwestycji w Polsce.

Umocnienie złotego wraz z niską presją na wzrost płac powinno sprzyjać obniżeniu poziomu inflacji i równoważyć w znacznym stopniu podwyżki cen kontrolowanych. Oczekuje się, że w 2010 roku ceny wzrosną o 2,1%.

Zagrożeniem dla trwałego, przyspieszonego wzrostu w Polsce może okazać się:

- Krótkotrwałość zaobserwowanego w końcu 2009 roku ożywienia gospodarczego w krajach UE, które może nastąpić na skutek wycofania rządowych pakietów stymulacyjnych.
- Niespójna polityka gospodarcza, w tym przyjęcie polityki zbyt mocnego zacieśnienia fiskalnego oraz restrykcyjna polityka pieniężna.
- Rosnący dług publiczny i wzrastający udział wydatków socjalnych ograniczający możliwości wzrostu PKB.

Skomplikowana sytuacja w otoczeniu makroekonomicznym będzie mieć wpływ na kondycję sektora bankowego. Banki będą powoli odbudowywać poziomy sprzedaży i poprawiać swoje wyniki finansowe. Przewiduje się, że sytuację finansową banków będą determinować następujące zjawiska:

- Umiarkowany wzrost zarówno środków na rachunkach bankowych klientów jak i kredytów im udzielonych.
- Zmniejszenie presji na marżę na skutek poprawy płynności rynków, przeszacowania cen udzielonych już kredytów (głównie korporacyjnych) i stosowania wyższych cen dla nowo udzielonych kredytów.
- Wzrost dochodów prowizyjnych będący efektem wprowadzonych w bankach w 2009 roku zmian w tabelach prowizji i opłat oraz ożywienia na rynku kapitałowym (głównie na rynku funduszy inwestycyjnych).
- Ograniczone możliwości dalszej redukcji kosztów działania.
- Utrzymanie się na wyższym poziomie kosztów ryzyka, będące implikacją niskiego tempa wzrostu gospodarczego.

Gospodarka Polski w latach 2001–2010

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 P
Przyrost PKB (%)	1,2	1,4	3,9	5,3	3,6	6,2	6,7	4,7	1,7	2,9
Deficyt budżetowy (% PKB)	-5,1	-5,0	-6,3	-5,7	-4,3	-3,8	-2,1	-3,9	-6,3	-7,0
Podaż pieniądza M3 (w mld zł)	329,7	326,1	345,1	377,5	427,1	495,3	561,6	666,2	720,3	770,7
Przyrost produkcji sprzedanej przemysłu (%)	0,6	1,4	8,6	13,1	4,1	12,0	9,4	3,0	-3,4	4,9
Inflacja (CPI) średnia w roku (%)	5,5	1,9	0,8	3,5	2,1	1,0	2,5	4,2	3,5	2,1
Stopa bezrobocia (%)	19,4	20,0	20,0	19,0	17,6	14,8	11,2	9,5	11,9	12,3
Kurs PLN/USD (koniec roku)	3,9863	3,8388	3,7405	2,9904	3,2613	2,9105	2,4350	2,9618	2,8503	2,8900
Kurs PLN/EUR (koniec roku)	3,5219	4,0202	4,7170	4,0790	3,8598	3,8312	3,5820	4,1724	4,1082	3,9000
WIBOR 3M (koniec roku)	11,91	6,87	5,60	6,64	4,60	4,20	5,68	5,88	4,27	4,10

II. GŁÓWNE OSIĄGNIĘCIA GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU

1. Wzrost bazy klientów

Na koniec grudnia 2009 roku z usług ING Banku Śląskiego S.A. korzystało:

- 2 558,6 tys. klientów indywidualnych, czyli o 141,3 tys. więcej niż w końcu 2008 roku,
- 202,3 tys. małych firm, co oznacza przyrost o 23,5 tys. w ciągu 2009 roku,
- oraz 12 713 klientów korporacyjnych wobec 12 976 podmiotów w grudniu 2008 roku.

Wielomilionowa, baza lojalnych klientów stanowi ważny atut ING Banku Śląskiego S.A. w warunkach gorszej koniunktury gospodarczej i niższego tempa wzrostu zapotrzebowania na usługi bankowe.

2. Poprawa pozycji na rynku kredytowym

Na koniec grudnia 2009 roku łączna wartość należności kredytowych brutto Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. od klientów wyniosła 26 715,9 mln zł, czyli przyrosła o 3 058,3 mln zł (tj. o 12,9%) w porównaniu z końcem 2008 roku. Szacuje się, że Grupa Kapitałowa dysponowała 4,0 – procentowym udziałem w wartości należności kredytowych całego sektora bankowego (wobec 3,7% na koniec 2008 roku).

W ciągu 2009 roku poprawiła się pozycja Grupy Kapitałowej Banku na rynku kredytowym na skutek:

- Dynamicznego wzrostu zaangażowania kredytowego w stosunku do gospodarstw domowych. W grudniu 2009 roku wartość kredytów dla tego segmentu ukształtowała się na poziomie 9 822,8 mln zł i wzrosła o 2 376,3 mln zł (czyli o 31,9%) w stosunku do stanu z końca 2008 roku.
- Wyższego niż średni w sektorze przyrostu zaangażowania kredytowego w odniesieniu do klientów instytucjonalnych⁹ na skutek rozwoju akcji kredytowej dla instytucji rządowych i samorządowych. Należności kredytowe Grupy z tego tytułu wynosiły 16 893,1 mln zł, tj. były o 4,2% wyższe niż na koniec 2008 roku (w tym kredytów dla instytucji rządowych i samorządowych o 136,7%).

Tabela. Kredyty i inne należności udzielone klientom Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
Kredyty ogółem brutto, w tym:	26 715,9	23 657,6	16 773,4	13 359,2	10 420,0
Gospodarstwa domowe	9 822,8	7 446,5	4 937,9	3 615,4	3 238,7
Podmioty gospodarcze	12 042,3	12 312,0	8 905,6	7 064,7	5 926,1
Podmioty finansowe (inne niż banki)	2 545,6	2 925,1	2 232,6	2 010,5	829,2
Podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych	2 305,2	973,9	697,2	668,6	426,0
Papiery dłużne i pozostałe należności	4 758,2	2 587,5	167,2	332,0	289,1
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-881,3	-502,3	-561,4	-702,9	-805,1
Należności od klientów ogółem netto	30 592,8	25 742,8	16 379,1	12 988,2	9 902,8

⁹ Łącznie dla podmiotów gospodarczych, niemonetarnych instytucji finansowych, podmiotów sektora instytucji rządowych i samorządowych.

3. Utrzymanie stanu depozytów detalicznych

Na koniec grudnia 2009 roku wartość środków zgromadzonych na rachunkach Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wyniosła 46 716,2 mln zł i była o 443,2 mln zł (tj. 1,0%) wyższa niż w grudniu 2008 roku. Grupa Kapitałowa Banku posiadała 7,4% ogólnej wartości środków zdeponowanych w sektorze bankowym.

W ciągu 2009 roku wzrósł podstawowy składnik bazy depozytowej Grupy Kapitałowej Banku, tj. depozyty gospodarstw domowych. W grudniu 2009 roku wynosiły one 30 039,7 mln zł wobec 27 945,7 mln zł w końcu 2008 roku (wzrost o 7,5%).

Tabela. Struktura depozytów klientów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

	31.12.2009	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006	31.12.2005
Gospodarstwa domowe	30 039,7	27 945,7	25 392,6	21 472,4	19 151,0
Podmioty gospodarcze	11 861,7	11 173,6	12 760,8	10 375,3	8 513,1
Podmioty finansowe (inne niż banki)	3 306,6	4 267,5	2 226,7	2 881,6	1 624,5
Podmioty sektora instytucji rządowych i samorządowych	1 508,2	2 886,2	2 572,4	1 528,1	1 384,5
Ogółem	46 716,2	46 273,0	42 952,4	36 257,3	30 673,1

4. Wyższa efektywność działania

Zysk netto Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku wyniósł 595,1 mln zł, czyli był o 33,6% wyższy od uzyskanego w 2008 roku.

Główne czynniki kształtujące wynik finansowy Grupy Kapitałowej Banku w 2009 roku to:

- Wzrost wyniku na działalności podstawowej. Wyniósł on 2 532,3 mln zł i był o 19,0% wyższy niż w 2008 roku. Został on uzyskany w drodze:
 - Wzrostu wyniku z odsetek (o 25,2%) dzięki większym niż w poprzednim roku wolumenom depozytów i kredytów oraz wyższej marży odsetkowej.
 - Stabilizacji wyniku z tytułu prowizji na poziomie z poprzedniego roku (wzrost o 1,1%). Na wynik ten złożył się głównie wyższy poziom przychodów prowizyjnych z tytułu udzielonych kredytów oraz związanych z kartami oraz niższe przychody ze sprzedaży produktów kapitałowych (jednostek uczestnictwa TFI oraz produktów strukturyzowanych w związku ze zmianą zasad współpracy z ING TUnŻ).
 - Wzrostu pozostałych dochodów (o 121,5%). Wzrost tej kategorii dochodów wynikał z poprawy sytuacji na rynkach finansowych oraz bardzo dobrej sytuacji płynnościowej Grupy. W pozostałych dochodach uwzględniono także odpis z tytułu ryzyka kontrahenta dotyczący walutowych transakcji opcyjnych zawartych z klientami w wysokości 186,0 mln zł. W 2008 roku łączny wpływ niekorzystnej sytuacji na rynkach finansowych na dochody Grupy wyniósł 489 mln zł (w tym z tytułu walutowych transakcji opcyjnych -163,0 mln zł).
- Stabilizacja kosztów działania. Wyniosły one 1 489,5 mln zł, czyli ukształtowały się na zbliżonym poziomie jak w poprzednim roku (spadek o 0,6%). Obniżyły się przede wszystkim koszty personelu, amortyzacji, działań marketingowych oraz realizacji nowych projektów. Równocześnie zanotowano wzrost wydatków związanych z utrzymaniem i wynajmem nieruchomości.
- Wyższe obciążenie kosztami ryzyka. W 2009 roku saldo odpisów z tytułu utraty wartości aktywów wyniosło -304,5 mln zł (wobec -65,6 mln zł w 2008 roku). Kwota ta obejmuje m.in. 115,1 mln zł odpisów utworzonych na należności firm z tytułu zapadłych transakcji opcyjnych (w 2008 roku w wysokości 71,4 mln zł) oraz 14,6 mln zł rozwiązania odpisów w związku ze sprzedażą portfela kredytów trudnych oraz restrukturyzacją zadłużenia PKM Duda. Dodatni wpływ na koszty ryzyka w 2008 roku (w wysokości 43,0 mln zł) miała natomiast sprzedaż części portfela kredytów straconych.

W 2009 roku całkowite dochody Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. (obejmujące oprócz zysku netto również inne pozycje przychodów i kosztów uwzględnione w kapitałach własnych) wyniosły 662,3 mln zł w porównaniu z 536,1 mln zł w poprzednim roku (wzrost o 23,5%).

Tabela. Wyniki finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

	2009 mln zł	2008 mln zł	Zmiana 2009/2008
Dochody z działalności operacyjnej*	2 532,3	2 127,7	19,0%
Koszty ogółem	-1 489,5	-1 499,9	-0,6%
Wynik przed kosztami ryzyka	1 042,8	628,7	65,9%
Koszty ryzyka	-304,5	-65,6	364,1%
Zysk (strata) brutto	738,3	563,1	31,1%
Zysk (strata) netto	595,1	445,4	33,6%
Zysk (strata) na 1 akcję zwykłą (zł)	45,74	34,24	33,6%
Wskaźnik rentowności (%)	19,9	14,3	+5,6 p.p.
Wskaźnik zwrotu na aktywach (%)	0,91	0,72	+0,19 p.p.
Wskaźnik zwrotu z kapitału (%)	14,31	12,31	+2,00 p.p.
Wskaźnik udziału kosztów (%)	58,8	70,5	-11,7 p.p.
Współczynnik wypłacalności (%)	12,0	10,4	+1,6 p.p.

* Włącznie z udziałem w zyskach netto jednostek stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

Wzrost zysków w 2009 roku przełożył się na wyższe niż w poprzednim roku wskaźniki efektywności, takie jak zwrot z aktywów (ROA) oraz zwrot z kapitału (ROE). Przykładowo, w 2009 roku na każde 100 zł zainwestowanego kapitału przypadało 14,31 zł zysku netto, czyli o 2,00 zł więcej niż w poprzednim roku. Działalność Grupy charakteryzowała się także lepszą efektywnością kosztową. W 2009 roku wskaźnik Koszty/Dochody (C/I) wyniósł 58,8%, czyli był o 11,7 p.p. niższy niż w poprzednim roku.

5. Realizacja projektów kluczowych dla stabilnego rozwoju organizacji

Na szczególną uwagę zasługują efekty uzyskane przez ING Bank Śląski S.A. w wyniku realizacji następujących projektów:

- Nowa aplikacja Front-End. W 2009 roku zakończono kolejne etapy wdrażania nowego systemu oddziałowego i udostępniono w nim m.in. obsługę lokat niestandardowych, produktów strukturyzowanych, ubezpieczeń do rachunków, obsługi kart przedpłaconych i debetowych oraz przelewów w systemie bankowości telefonicznej.
- Nowy system bankowości internetowej dla klientów korporacyjnych ING BusinessOnline. Funkcjonalność aplikacji została poszerzona m.in. o polecenia zapłaty, obsługę transakcji wychodzących SEPA, obsługę wniosków elektronicznych Trade Finance. Ponadto udostępniono go wspólnotom mieszkaniowym oraz rozbudowano moduł kredytów dla klientów strategicznych.
- Projekt Self-banking. Bank koncentrował się przede wszystkim na zwiększeniu dostępności urządzeń zainstalowanych w strefach samoobsługowych, w które było wyposażonych ponad 80% placówek Banku.
- Nowe podejście do obsługi klientów z segmentu Bankowości Prywatnej. Obok przyjęcia nowego kryterium segmentacyjnego, Bank przygotował rozwiązania finansowe dopasowane do indywidualnych potrzeb klientów i ich planów na życie poprzez zaoferowanie pięciu profili inwestycyjnych. Równolegle tworzono odpowiednie struktury (w tym sprzedażowe) dedykowane do obsługi segmentu PB.
- Zmiany w modelu obsługi klientów z segmentu Small Business. W każdym Regionie Bank utworzył Centrum Small Business, co powinno sprzyjać dostosowaniu działalności do realiów

panujących w danym regionie Polski i podniesieniu jakości obsługi klientów.

- Projekt Working Capital Management. Zakłada on zaproponowanie klientom korporacyjnym profesjonalnych i indywidualnie dobranych rozwiązań w zakresie zarządzania kapitałem obrotowym. W trudnych warunkach na rynku, nowe podejście do obsługi finansowej firm powinno przyczynić się do pozyskania nowych klientów.
- Prace w obszarze płatności zagranicznych. W kwietniu Bank wdrożył pełną obsługę płatności przychodzących SEPA CT poprzez nowy system obsługi rozliczeń w euro. Natomiast w czerwcu został bezpośrednim uczestnikiem systemu TARGET2.

W wyniku zmian wprowadzonych zarówno w sferze IT i Operacji jak i dalszego rozwoju funkcjonalności elektronicznych kanałów dystrybucji, udział transakcji elektronicznych w ogólnej liczbie transakcji przeprowadzonych w ING Banku Śląskim S.A. wzrósł z 96,2% w grudniu 2008 roku do 99,0% w grudniu 2009 roku.

6. Nagrody i wyróżnienia

Rok 2009 rok przyniósł ING Bankowi Śląskiemu. S.A. liczne nagrody i wyróżnienia.

Szczególnie cenne są te nagrody i wyróżnienia, które Bank otrzymał za atrakcyjność swej oferty produktowej i jakość obsługi klientów, takie jak:

- Status TOP RATED, wyróżnienie w dziedzinie usług powierniczych przyznane przez prestiżowy amerykański kwartalnik branżowy Global Custodian,
- *Róża bez kolców* czasopisma *Home&Market* – pierwsze miejsce w rankingu najlepszych banków według oceny największych przedsiębiorstw w Polsce,
- pierwsze miejsce w kategorii *Banki i doradcy inwestycyjni* w XIV edycji rocznika Book of Lists (największej i najdłużej obecnej na polskim rynku wydawniczym polsko-angielskiej publikacji biznesowej, która na bieżąco śledzi przemiany zachodzące w polskim biznesie),
- Kryształową Statuetkę Marki Godnej Zaufania w kategorii *Bank* w największym europejskim sondażu konsumenckim (European Trusted Brands), którego organizatorem jest Reader's Digest,
- I miejsce w rankingu tygodnika Newsweek Przyjazny Bank w kategorii *Bank* dla niepełnosprawnych oraz III miejsce w kategorii *Bank dla internautów*,
- główną nagrodę za wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania infrastrukturą IT i usługami biznesowymi, przyznaną przez BMCForum,
- trzecie miejsce dla Zespołu Ekonomistów Banku w pierwszej edycji konkursu na najlepszych analityków organizowanego przez NBP oraz dzienniki *Rzeczpospolita* i *Parkiet*,
- najwyższą pozycję wśród polskich ekonomistów dla Mateusza Szczurka, Głównego Ekonomisty Banku w międzynarodowym rankingu Thomson Reuters Extel Survey.

Rynek wysoko ocenił także skuteczność prowadzonych przez ING Bank Śląski S.A. działań marketingowych, wspierających sprzedaż kluczowych produktów. Bank otrzymał m.in.:

- *Lamparty 2008* – nagrodę bankowców za najbardziej podziwianą kreację wizerunku marki bankowej,
- tytuł *Superbrand Polska* oraz *Business Superbrand Polska* przyznaną najsilniejszym markom konsumenckim i biznesowym przez międzynarodową organizację Superbrands,
- srebrną Nagrodę EFFIE 2009 w kategorii *Usługi finansowe* za kampanię *Orędzie*.

Jedną z podstawowych zasad prowadzenia biznesu w ING Banku Śląskim S.A. jest dążenie do zapewnienia przejrzystości i transparentności finansowej. O tym, że zasada ta jest w Banku właściwie wdrażana świadczy m.in.:

- Pierwsza nagroda za raport roczny w konkursie *The Best Annual Report 2008*, organizowanym przez Instytut Rachunkowości i Podatków w kategorii *Banki i Instytucje Finansowe*. Bank otrzymał także wyróżnienie za najlepsze *Sprawozdanie z działalności spółki*.
- Trzecie miejsce w rankingu *Giełdowa Spółka Roku*, organizowanym przez Puls Biznesu.

Potwierdzeniem przestrzegania przez Bank na co dzień przyjętej filozofii działania, w tym zasad odpowiedzialnego biznesu było:

- znalezienie się wśród szesnastu spółek zakwalifikowanych do pierwszego składu giełdowego indeksu RESPECT Index,
- medal św. Brata Alberta za 2008 rok dla Fundacji ING Dzieciom za wspieranie przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych,
- *Firma Bliska Środowisku* – tytuł przyznany w konkursie organizowanym przez Europejskie Forum Odpowiedzialności Ekologicznej,
- otrzymanie od Narodowego Banku Polskiego oraz Fundacji COMMITMENT TO EUROPE arts&business nagrody za Inicjowanie Działań Prokulturalnych.

Ponadto, wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Banku ING Securities S.A. zostało uhonorowane następującymi wyróżnieniami:

- pierwszym miejscem w kategorii *Stockbroker Companies* w rankingu rocznika Book of Lists,
- drugim miejscem w rankingu najlepszych instytucji finansowych dziennika *Rzeczpospolita* za wyniki w 2008 roku w kategorii *Domy maklerskie*,
- drugim miejscem w badaniu Thomson Reuters Extel Survey w rankingu *najlepszych domów maklerskich na europejskich rynkach wschodzących* (EMEA), w którym jednocześnie przyznano Milenie Olszewskiej-Miszuris i Piotrowi Palenikowi tytuł najlepszych analityków w regionie EMEA.

III. DZIAŁALNOŚĆ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU

1. Bankowość detaliczna

Zmiany w ofercie produktów i zasadach obsługi klientów

Działania, podejmowanie przez ING Bank Śląski S.A. w zakresie oferty i zasad obsługi klientów wpisywały się w ogólną strategię działania instytucji, polegającą na oferowaniu prostej i uczciwej oferty, upraszczaniu i automatyzacji procesów oraz zwiększaniu znaczenia bankowości internetowej w procesach obsługi klientów.

W celu utrzymania swej mocnej pozycji na rynku depozytowym, w 2009 roku ING Bank Śląski S.A. na bieżąco dostosowywał ofertę do preferencji klientów, jak i do działań pozostałych uczestników rynku, konkurujących w ostry sposób o pozyskanie oszczędności klientów. Główne modyfikacje oferty depozytowej Banku polegały na:

- Zaproponowaniu posiadaczom Otwartego Konta Oszczędnościowego w złotych kolejnych atrakcyjnie oprocentowanych lokat złotych: *Ekstra Premii*, *Ekstra Premii Plus* (oferowanych wyłącznie w oddziałach Banku) oraz *eLokaty* (sprzedawanej przez Internet). Oprocentowanie tych produktów było następnie kilkakrotnie dostosowywane do sytuacji panującej na rynku. Ponadto, klientom gromadzącym oszczędności na OKO zaoferowano nowy produkt – *5M Lokatę z polecenia*, w przypadku której zarówno osoba polecająca jak i klient rekomendowany miały możliwość otwarcia lokaty z wyższym oprocentowaniem od oferowanego pozostałym klientom.
- Wprowadzeniu oferty specjalnej *Procenty za dopłaty* dla oszczędzających na Otwartych Kontach Oszczędnościowych i Otwartych Kontach Oszczędnościowych Direct. Była ona połączona z konkursami *Oszczędzaj i wygrzaj* oraz *Royal Collection*. Obok dodatkowego oprocentowania klienci mieli możliwość wygrania atrakcyjnych nagród rzeczowych, przy czym szanse na wygrane rosły proporcjonalnie do wzrostu wartości wpłaconych nowych środków.
- Uzupełnieniu oferty o nowe rodzaje produktów depozytowych. We wrześniu zaproponowano klientom nowy produkt – *Lokatę dla Inwestora*. Była ona dedykowana zamożnym klientom i umożliwiała w dowolnym momencie trwania umowy wycofanie środków (bez utraty odsetek) z półrocznej lokaty i zainwestowanie ich w fundusze inwestycyjne ING.
- Wprowadzaniu na rynek kolejnych produktów strukturyzowanych zróżnicowanych zarówno pod względem formuły prawnej, horyzontu inwestycyjnego, jak i grupy docelowej klientów. W sumie przeprowadzono 16 subskrypcji produktów strukturyzowanych typu *Inwestycyjny Plan Ubezpieczeniowy* oraz 8 *Inwestycyjnych Lokat Terminowych*. Ponadto, zaoferowano klientom kolejne pakiety *Funduszu z Lokatą*.
- Prowadzeniu akcji promocyjnych związanych ze sprzedażą rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych – *Kont z Lwem*, takich jak: *100 złotych za pensje na koncie* oraz *300 punktów na start* (w ramach programu *Bankujesz-kupujesz*).
- Uzupełnieniu oferty skierowanej do małych firm o: Konto z Lwem przeznaczone dla wspólnot mieszkaniowych oraz *Pakiet powitalny dla Małych Firm* (składający się z pakietu wizytówek, zniżki w Liberty Direct, oferty specjalnej i rabatów w wybranych sieciach telefonii komórkowej oraz z punktów w Programie *Bankujesz-Kupujesz*).

W obszarze produktów kredytowych Bank przede wszystkim:

- Wprowadzał zmiany w kryteriach przygotowywania baz preskoringowych, których celem było ograniczenie ryzyka kredytowego i uatrakcyjnienie oferty dla najlepszych klientów.
- Wydłużył okres spłaty pożyczki pieniężnej z oferty preskoringowej dostępnej w ING BankOnLine oraz dodał możliwość skorzystania z programu ubezpieczeniowego *Bezpieczna Pożyczka*.
- Wycofał z oferty pożyczki gotówkowe ze zmienną stopą procentową.

- Dostosował marże kredytowe stosowane w ofercie dla małych firm do złożonej sytuacji rynkowej.

W 2009 roku Bank adaptował także wszystkie ochronne produkty ubezpieczeniowe towarzyszące produktom hipotecznym i rachunkom rozliczeniowym do *Rekomendacji dobrych praktyk na polskim rynku bancassurance w zakresie ubezpieczeń ochronnych powiązanych z produktami bankowymi*, wydanej przez ZBP.

Wprowadzano także zmiany w *Tabeli Opłat i Prowizji*. Wynikały one z analizy kosztów i uwzględniały cele projektu *Najbardziej internetowy bank*. Dlatego też podwyższone zostały opłaty za operacje przeprowadzane w oddziałach przy utrzymaniu bezpłatnego oferowania szeregu usług internetowych (np. *Konta Direct*, przelewów ING BankOnLine dla klientów indywidualnych).

Z początkiem 2009 roku Bank zmienił podejście do obsługi klientów zamożnych i wydzielił dwa segmenty: Personal Banking (klienci z aktywami na poziomie przynajmniej 200 tys. zł) oraz Private Banking (z aktywami 1 mln zł i więcej).

Klienci z segmentu Personal Banking znajdują się pod opieką osobistych Doradców, którzy są dostępni w 30 Centrach Bankowości Prywatnej zlokalizowanych w wybranych placówkach Banku na terenie całego kraju. Głównym elementem oferty Personal Banking jest Konto VIP, dzięki któremu klienci mają zapewniony bezpłatny dostęp do ulokowanych w Banku środków przez specjalną linię telefoniczną oraz bezpłatne wypłaty we wszystkich bankomatach w całej Polsce.

Bank przystąpił jednocześnie do budowy struktur dla klientów Private Banking (początkowo ich obsługa była prowadzona w Centrum Inwestycyjnym w Warszawie). Stworzenie grupy Doradców Private Banking, dedykowanej do obsługi tego segmentu ma na celu zapewnienie klientom łatwiejszego dostępu do atrakcyjnej i dostosowanej do ich indywidualnych potrzeb oferty. Opracowano również pięć profili inwestycyjnych, charakteryzujących się różnym poziomem ryzyka. W 2009 roku zdecydowana większość klientów wybrała preferowany przez siebie profil inwestycyjny i Bank zaproponował im modelowe portfele funduszy inwestycyjnych, odpowiadające wybranemu przez nich poziomowi ryzyka. Z myślą o tej grupie klientów przeprowadzono także sześć subskrypcji *Inwestycyjnych Lokat Terminowych* oraz wprowadzono sześć nowych *Lokat z Funduszem*. Przygotowano również koncepcję nowego rozwiązania kredytowego dla klientów Private Banking, w którym formą zabezpieczenia będzie większość z posiadanych przez nich aktywów zarówno w ING Banku Śląskim S.A. jak i w innych bankach.

W pierwszej połowie 2009 roku Bank wprowadził także zmiany w systemie obsługi małych firm. W każdym Regionie Bank utworzył Centrum Small Business, co powinno pozwolić na dostosowanie działalności do realiów panujących na lokalnych rynkach i przyczynić się do podniesienia jakości obsługi klientów.

Działalność depozytowa

Na dzień 31 grudnia 2009 roku łączna wartość środków¹⁰ powierzonych ING Bankowi Śląskiemu S.A. przez gospodarstwa domowe wynosiła 35 601,5 mln zł, wobec 32 126,3 mln zł w grudniu 2008 roku (wzrost o 10,8%).

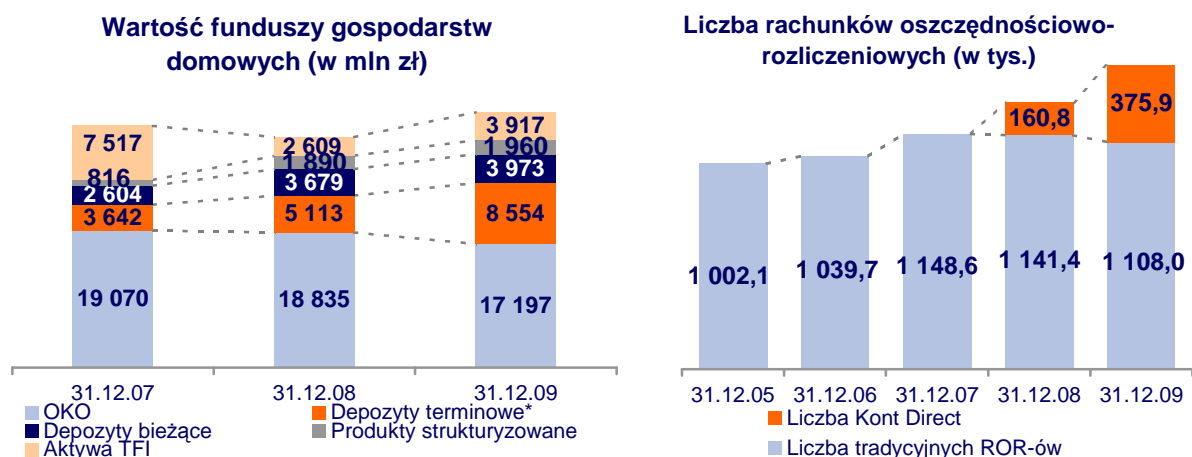
Główną ich część stanowiły depozyty bankowe. Na koniec 2009 roku osiągnęły one poziom 29 890,7 mln zł, czyli były o 7,4% wyższe niż w końcu grudnia 2008 roku. Wynik ten przełożył się na 7,6 – procentowy udział Banku w rynku depozytów gospodarstw domowych (w porównaniu z 8,2 – procentowym udziałem na koniec 2008 roku).

Gospodarstwa domowe lokują wolne fundusze w ING Banku Śląskim S.A. przede wszystkim na *Otwartych Kontach Oszczędnościowych (OKO)*. Na koniec grudnia 2009 roku wartość środków zdeponowanych na rachunkach OKO wynosiła 17 197,5 mln zł, czyli obniżyła się o 8,7% w porównaniu z grudniem 2008 roku. Część środków, która odpłynęła z OKO w ciągu 2009 roku została reinwestowana przez klientów na rachunkach terminowych. Zachętą do tego było utrzymywanie w ofercie Banku atrakcyjnych lokat dla posiadaczy OKO (takich jak *Ekstra Premia*, *Ekstra Premia Plus*,

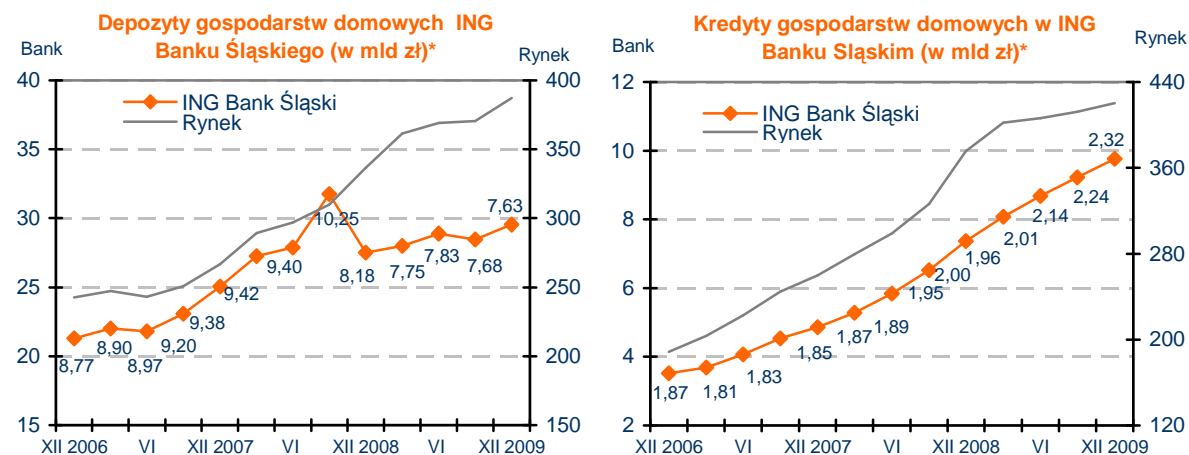
¹⁰ Łączna wartość depozytów, depozytów strukturyzowanych oraz funduszy inwestycyjnych.

eLokata). Przyjęta przez Bank polityka w zakresie pozyskiwania depozytów zaowocowała wzrostem stanu wkładów na rachunkach terminowych – z 5 112,9 mln¹¹ zł w grudniu 2008 roku do 8 554,0 mln zł w grudniu 2009 roku (czyli o 67,3%). Nieco wolniej jak w 2008 roku przyrastała natomiast wartość środków zainwestowanych przez klientów w produkty strukturyzowane. Na koniec grudnia 2009 roku osiągnęły one poziom 1 960,1 mln zł (wobec 1 890,2 mln zł w grudniu 2008 roku).

Zwiększył się w Banku istotnie zakres obsługi rozliczeniowej klientów detalicznych. Na koniec grudnia 2009 roku ING Bank Śląski S.A. prowadził 1 483,9 tys. rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Oznacza to, że w ciągu 2009 roku Bank pozyskał netto 181,7 tys. ROR-ów. Główny udział w tym przyroście miały *Konta Direct*. Na koniec grudnia 2009 roku Bank posiadał 375,9 tys. tego typu rachunków (wzrost o 215,1 tys. w relacji do grudnia 2008 roku). Małe firmy korzystały natomiast w Banku z 192,8 tys. rachunków bieżących, w tym z 66,2 tys. *Kont Direct*. Na koniec 2008 roku liczby te wynosiły odpowiednio: 170,8 tys. rachunków bieżących i 27,6 tys. *Kont Direct*.

Poprawa sytuacji na giełdzie wpłynęła korzystnie na wartość aktywów netto ING TFI pozyskaną za pośrednictwem ING Banku Śląskiego S.A. W grudniu 2009 roku wyniosły one 3 916,8 mln zł (wobec 2 609,0 mln zł na koniec 2008 roku). Saldo sprzedaży i odkupień jednostek uczestnictwa TFI było dodatnie i wyniosło 260 mln zł.

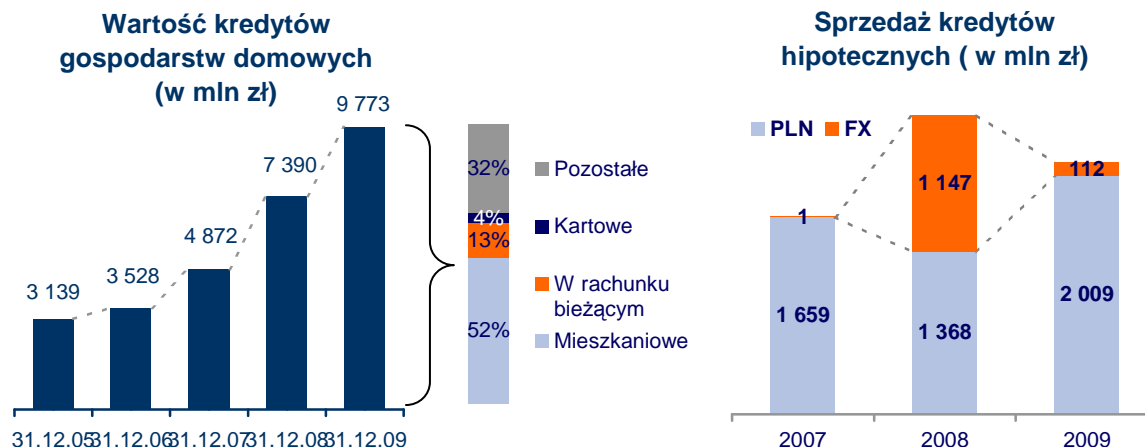

* Liczby informują o udziałach ING Banku Śląskiego w rynku.

¹¹ Wartość depozytów terminowych została pomniejszona o wartość środków ulokowanych na produktach o charakterze inwestycyjnym. Zostały one zaliczone do produktów strukturyzowanych. W 2009 roku kwota ta wynosiła 166,1 mln zł wobec 201,7 mln zł w poprzednim roku.

Działalność kredytowa

Na koniec grudnia 2009 roku należności kredytowe ING Banku Śląskiego S.A. od gospodarstw domowych wyniosły 9 772,5 mln zł. W ciągu 2009 roku zaangażowanie kredytowe Banku w stosunku do gospodarstw domowych wzrosło o 2 382,4 mln zł, tj. o 32,2%. Dzięki tym wynikom, Bank zwiększył swój udział w rynku należności kredytowych od gospodarstw domowych do poziomu 2,3% (2,0% w grudniu 2008 roku).

Główną część portfela kredytów Banku dla gospodarstw domowych stanowiły kredyty mieszkaniowe. Na koniec grudnia 2009 roku łączna wartość należności Banku z tytułu kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych wyniosła 5 078,9 mln zł w porównaniu z 3 953,2 mln zł na koniec 2008 roku (wzrost o 28,4%).

W ciągu 2009 roku Bank udzielił kredytów hipotecznych na łączną kwotę 2 121,0 mln zł (wobec 2 514,9 mln zł w poprzednim roku). Z danych ZBP, wynika, że w 2009 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał 5,9% udziału w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych (wobec 4,5% w 2008 roku).

W ciągu 2009 roku podwoiły się prawie należności Banku z tytułu kredytów gotówkowych. Wartość ich wzrosła z 624,6 mln zł w grudniu 2008 roku do 1 193,7 mln zł na koniec grudnia 2009 roku (tj. o 91,1%).

Znacznie zwiększyło się także zaangażowanie kredytowe Banku w odniesieniu do małych firm. Na koniec grudnia 2009 roku należności Banku z tego tytułu osiągnęły wartość 1 541,4 mln zł, czyli były o 31,8% wyższe niż na koniec 2008 roku.

Karty bankowe

ING Bank Śląski S.A. z bogatą gamą kart bankowych wydawanych zarówno klientom indywidualnym, jak i małym firmom, jest jednym z głównych emitentów kart bankowych w Polsce.

W 2009 roku oferta kart płatniczych Banku została wzbogacona o:

- K@rtę wirtualną ING. Była to pierwsza w Polsce karta prześlana bez fizycznego plastiku służąca do dokonywania transakcji bezgotówkowych na odległość (internetowych, telefonicznych i pocztowych). Jest ona przeznaczona dla klientów indywidualnych oraz małych firm będących jednocześnie użytkownikami ING BankOnLine.
- Kartę zbliżeniową ING (Maestro PayPass), która oprócz standardowych funkcji karty debetowej umożliwia realizowanie transakcji zbliżeniowych na małą kwotę bez konieczności potwierdzania transakcji kodem PIN czy też podpisem. W technologii kart zbliżeniowych Bank zaoferował także kartę w formie naklejki (tzw. Zbliżaka).

W grudniu 2009 roku około 93% wyemitowanych przez Bank kart było wyposażonych w mikroprocesor (wobec 48% rok wcześniej). Upowszechnienie technologii mikroprocesorowej zwiększyło znacznie bezpieczeństwo transakcji wykonywanych przy użyciu kart wydanych przez Bank.

Do końca grudnia 2009 roku ING Bank Śląski S.A. wydał klientom detalicznym 2 062,5 tys. kart płatniczych (czyli było ich o 3,9% więcej niż na koniec roku 2008 roku). Wśród nich było 254,0 tys. kart kredytowych. Powodzeniem wśród klientów cieszyły się nowo wyemitowane typy kart. Do końca grudnia 2009 roku Bank wydał 108,4 tys. kart zbliżeniowych oraz 7,3 tys. K@rt wirtualnych.

2. Bankowość korporacyjna

Zakres oferty i wprowadzone modyfikacje

W grudniu 2009 roku z usług ING Banku Śląskiego S.A. korzystało ponad 12,7 tys. klientów korporacyjnych.

Z badań ankietowych przeprowadzonych w 2009 roku wynika¹², że Bank był bankiem pierwszego wyboru dla 15% dużych podmiotów (1 miejsce w rankingu) oraz 12% największych korporacji (2 pozycja na rynku). Jest to m.in. zasługa dostosowanej do preferencji klientów, wysokiej jakości oferty produktowej, która należy do podstawowych czynników decydujących o wyborze banku przez klientów korporacyjnych.

W 2009 roku Bank kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty produktowej wprowadzając istotne zmiany zarówno w obszarze produktów depozytowo-rozliczeniowych jak i w zakresie finansowania działalności.

Główne modyfikacje wprowadzone w 2009 roku przez Bank w ofercie Cash Management polegały na:

- Wdrożeniu nowych funkcjonalności w systemie ING BusinessOnLine, takich jak: rozszerzenie funkcji polecenia zapłaty, wprowadzenie możliwości definiowania i wysyłania przelewów SEPA, udostępnienie modułu Systemu Identyfikacji Masowych Płatności oraz obsługi produktów Trade Finance (akredytyw, gwarancji i inkasa).
- Przygotowaniu kompleksowej oferty dedykowanej sektorowi Jednostek Samorządu Terytorialnego.
- Zmodyfikowaniu – skierowanej do segmentu dużych i średnich firm – lokaty eCall oraz zaproponowaniu Nowego produktu depozytowego pod nazwą *Lokata Terminowa*.
- Rozpoczęciu procesu zdalnego otwierania rachunków zagranicą w ramach Grupy ING dla klientów Banku w Polsce, w celu rozwoju obsługi międzynarodowego biznesu.

W ofercie kredytowej Bank natomiast m.in.:

- Wdrożył Umowę Wieloproduktową, która zastąpiła dotychczas funkcjonujące trzy produkty: linię gwarancyjną, zintegrowany limit kredytowy oraz kredyt wielowalutowy. Główne korzyści dla klienta to: uzyskanie dostępu do kilku produktów kredytowych na podstawie jednego wniosku oraz możliwość skorzystania z różnych produktów w zależności od pojawiających się potrzeb.
- Udostępnił nowe rozwiązania dla kredytów w ramach Umbrella Facility Agreement – umowy ramowej zawieranej przez spółkę matkę z jednostką Grupy ING w Holandii lub Belgii, w ramach której następuje alokacja limitu na spółki zależne działające w krajach, w których Grupa ING ma swoje podmioty.
- Zakończył wdrażanie szybkiej ścieżki kredytowej (Fast Track) we wszystkich regionach Korporacyjnej Sieci Sprzedaży. Polega ona na automatycznym wyznaczaniu limitów kredytowych dla małych zaangażowań, dzięki czemu jest możliwe uproszczenie i skrócenie całego procesu udzielania kredytów.
- Wprowadził zmiany w ofercie kredytów preferencyjnych z dopłatami z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (podniesiono poziom dopłat i obniżono dla niektórych umów oprocentowanie).
- Podpisał nowe umowy o współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w zakresie:

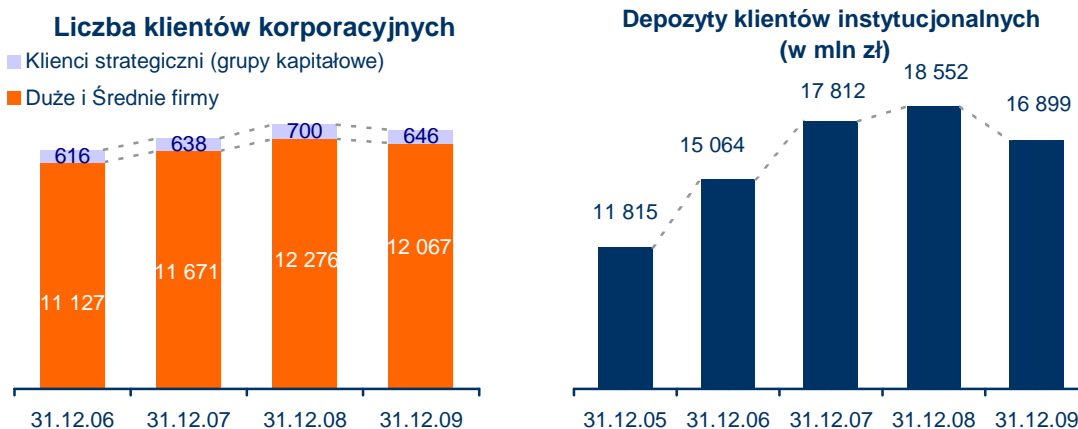
¹² Źródło: GFK Polonia Monitor Finansowy 2009.

- Udzielania kredytów z premią termoizolacyjną i kredytów z premią remontową. Kredyty te wiążą się z mniejszym ryzykiem dla Banku, ponieważ ich część (z reguły 20%) jest spłacana przez BGK.
- Udzielania kredytów technologicznych z premią technologiczną.
- Korzystania z poręczeń i gwarancji oferowanych przez BGK w ramach programu będącego częścią pakietu anty kryzysowego.

2009 rok okazał się bardzo pomyślny dla działalności ING Banku Śląskiego S.A. w zakresie obsługi programów z Unii Europejskiej. W ciągu całego roku instytucje zarządzające prowadziły nabory wniosków o dotacje zarówno w ramach programów krajowych jak i regionalnych. Bank aktywnie doradzał firmom w zakresie doboru programów pomocowych, oraz montażu finansowego projektów. Prowadzono jednocześnie intensywną promocję programów z UE poprzez spotkania indywidualne z przedsiębiorcami i przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, jak i kontynuację cyklu *Śniadania z Unią*. Bank ponadto jest partnerem merytorycznym cyklu konferencji *Europejska Gmina – Europejskie Miasto* (organizowanych wspólnie z Gazetą Prawną, Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Rozwoju Regionalnego), w trakcie których propagowana jest wiedza na temat efektywnego zarządzania środkami publicznymi przy wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań bankowych.

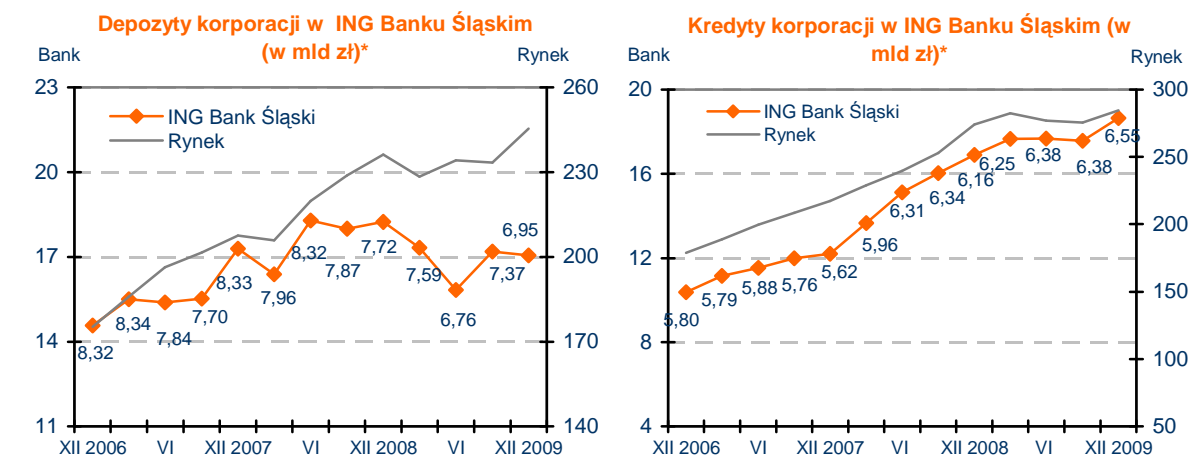
Działalność depozytowo-rozliczeniowa

Sytuacja w otoczeniu makroekonomicznym, w szczególności pogorszenie się kondycji finansowej firm, jak i wzmożona konkurencja banków o wolne środki podmiotów gospodarczych wywarła znaczny wpływ na stan depozytów korporacyjnych w ING Banku Śląskim S.A. Według stanu na 31 grudnia 2009 roku wartość depozytów klientów instytucjonalnych wynosiła w Banku 16 899,2 mln zł (wobec 18 551,7 mln zł w grudniu 2008 roku). W grudniu 2009 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał 7,0% udziału w rynku depozytów klientów instytucjonalnych (wobec 7,7% na koniec 2008 roku).

W grudniu 2009 roku ING Bank Śląski S.A. prowadził 47,3 tys. rachunków bieżących (złotowych i w walutach obcych). Stały, wysoki poziom atrakcyjności oferty depozytowo-rozliczeniowej Banku Śląskiego zaowocował 5,9 –procentowym przyrostem ich liczby w ciągu roku.

Wśród klientów korporacyjnych rosło także zainteresowanie elektronicznymi kanałami dystrybucji. Z końcem 2009 roku zakończono także proces migracji użytkowników z systemów MultiCash i ING BankOnLine do nowego systemu bankowości internetowej ING BusinessOnLine i w grudniu korzystało z niego 11,2 tys. firm, czyli około 90% klientów korporacyjnych.

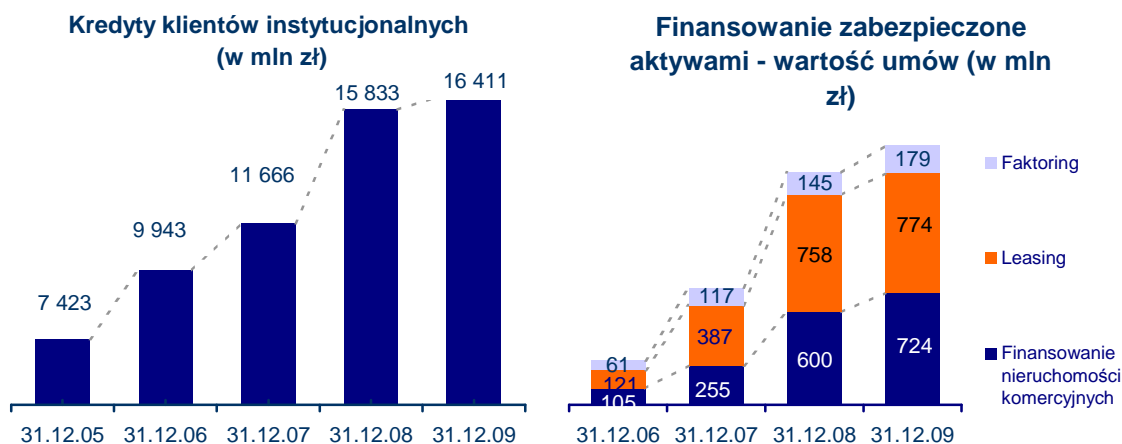
* Liczby informują o udziałach ING Banku Śląskiego w rynku.

Działalność kredytowa

Na koniec grudnia 2009 roku należności kredytowe ING Banku Śląskiego S.A. od klientów instytucjonalnych wyniosły łącznie 16 411,0 mln zł wobec 15 832,7 mln zł w grudniu 2008 roku (wzrost o 3,7%). Szacuje się, że na koniec 2009 roku Bank posiadał 6,6% udziału w rynku kredytów klientów instytucjonalnych, czyli o 0,4 p.p. więcej niż rok wcześniej.

W ciągu 2009 roku Bank zwiększył swoje zaangażowanie kredytowe przede wszystkim w stosunku do średnich i dużych firm. W ramach akcji ograniczania ryzyka kredytowego, zacieśniono m.in. współpracę kredytową z jednostkami samorządu terytorialnego. W 2009 roku Bank wygrał 209 przetargów na finansowanie JTS na łączną kwotę blisko 1,7 mld zł (wobec 40 wygranych przetargów o wartości 0,4 mld zł w poprzednim roku). Podpisano m.in. umowy kredytowe z miastami Łódź, Gdańsk, Poznań oraz z lubelskim i śląskim samorządami wojewódzkimi. Działania te przełożyły się na istotny wzrost udziału Banku w kredytowaniu instytucji samorządowych – z 4,9% w grudniu 2008 roku do 8,2% na koniec 2009 roku.

Efektem prowadzonych na szeroką skalę działań w zakresie propagowania wiedzy na temat programów pomocowych z UE był natomiast znaczący wzrost zaangażowania kredytowego ING Banku Śląskiego S.A. związany z obsługą tych programów. Na koniec grudnia 2009 roku ogólna wartość udzielonych kredytów i wydanych promes na kredyty unijne wyniosła 3 009,5 mln zł (2 301,8 mln zł na koniec 2008 roku). Wśród firm objętych badaniem IBnGR, ING Bank Śląski S.A. zajmował pierwszą pozycję w zakresie kredytowania projektów unijnych z udziałem na poziomie 22%.

Niższa niż rok wcześniej akcja kredytowa Banku dla klientów strategicznych wynikała przede wszystkim ze spadku aktywności na rynku dużych transakcji kredytowych i rynku gwarantowania transakcji w związku z istotnym wstrzymaniem inwestycji przez największe firmy.

Pomimo niekorzystnej sytuacji na rynku 2009 roku, ING Bank Śląski S.A. zanotował wyraźne zacieśnienie współpracy z innymi firmami ING w zakresie finansowania zabezpieczonego aktywami, tj. w obszarze sprzedaży usług leasingowych, faktoringowych oraz finansowania nieruchomości komercyjnych. Łączna wartość umów dotyczących finansowania zabezpieczonego aktywami zawartych we współpracy z innymi spółkami ING osiągnęła kwotę 1 677 mln zł, czyli była o 11,6% wyższa jak w grudniu 2008 roku. W szczególności wzrosła wartość umów w zakresie finansowania nieruchomości komercyjnych (o 20,7%) oraz dotyczących usług faktoringowych (o 23,4%).

3. Rynki pieniężne i kapitałowe

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. uzyskał bardzo dobre wyniki na rynkach finansowych, zarówno w sferze działalności dla klientów, jak i prowadzonej na własny rachunek. Korzystnie na wyniki Banku w tym obszarze wpłynęła stopniowa stabilizacja sytuacji na światowych rynkach finansowych.

Bank w szczególności intensywnie działał na rzecz wypracowania odpowiedniej strategii dla rozwoju biznesu w nowym otoczeniu rynkowym. Prowadzono m.in. prace nad ulepszaniem modelu obsługi klienta na bazie sprawdzonych, zgodnych z najlepszymi praktykami standardów sprzedażowych. Stawiając na odpowiedzialny, stabilny i efektywny rozwój działalności, Bank koncentrował się na wykorzystaniu nowoczesnych rozwiązań w zakresie produktów bankowości transakcyjnej, kontynuując w ramach pilotażu oferowanie klientom Banku platformy internetowej ING Trade, służącej do zawierania transakcji wymiany walutowej, zakładania lokat negocjowanych oraz zawierania terminowych transakcji wymiany walutowej. Prowadzono również prace mające na celu integrację i doskonalenie wykorzystywanych w obszarze Rynków Finansowych systemów IT.

W wyniku realizacji przyjętej przez Bank strategii wzrosła liczba klientów korzystających z zaawansowanych rozwiązań finansowych dostosowanych do indywidualnych potrzeb określonych obszarów biznesowych. W branżowym ratingu *Structured Retail Products*, w rankingu liczby wyemitowanych struktur wśród 30 instytucji oferujących produkty strukturalne, Bank znalazł się na siódmym miejscu (z 10 –procentowym udziałem w rynku).

Kontynuowano również efektywne zarządzanie ekspozycjami ryzyka rynkowego oraz wprowadzano plan ograniczania ryzyka kredytowego własnej działalności poprzez podpisywanie Credit Support Annex do umów ISDA z głównymi partnerami na rynku międzybankowym. Bank uczestniczył w pracach GPW nad opracowaniem i organizowaniem nowego modelu rynku obligacji rządowych i korporacyjnych. Był też aktywnym uczestnikiem rozwijającego się w Polsce rynku REPO oraz prowadził działania na rzecz bezpośredniego uczestnictwa na rynkach europejskich w ramach działalności własnej.

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. utrzymał swoją silną pozycję rynkową w organizacji i obsłudze emisji oraz sprzedaży nieskarbowych dłużnych papierów wartościowych występując jako organizator bądź współorganizator w największych programach rynkowych, takich jak:

- PGE Polska Grupa Energetyczna. Bank pełnił rolę Wiodącego Organizatora Agenta Emisji, Agenta Płatnika, Depozytariusza oraz Dealera w Programie Emisji Obligacji o wartości 2 mld zł.
- Polskie Koleje Państwowe. Bank pełnił funkcje Organizatora, Sub-Agenta ds. Płatności oraz Depozytariusza w Programie Emisji Obligacji z gwarancją Skarbu Państwa na kwotę 650 mln zł.
- PBG S.A. Bank pełnił funkcje Organizatora, Agenta Emisji, Agenta ds. Płatności, Depozytariusza oraz Dealera w rynkowej emisji obligacji średnioterminowych na kwotę 375 mln zł. Obligacje są zabezpieczone poręczeniem spółek z Grupy PBG.
- Tauron Polska Energia S.A. Bank pełnił funkcje Organizatora Agenta Emisji ds. Płatności, Depozytariusza oraz Dealera w Programie Emisji Obligacji na kwotę 125 mln zł.
- Programy emisji obligacji dla jednostek samorządu terytorialnego. Bank pełnił funkcje

Organizatora, Agenta Emisji, Agenta ds. Płatności, Depozytariusza oraz Dealera w programach emisji obligacji komunalnych dla następujących miast: Sosnowca (na kwotę 90 mln zł), Radomia (70 mln zł), Rzeszowa (36 mln zł), Zabrze (25 mln zł), Piekar Śląskich (20 mln zł), Świętochłowic (8,9 mln zł) oraz gmin Lesznowola (20 mln zł) i Radzionków (1,2 mln zł).

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. – obsługując 69 podmiotów, którzy za jego pośrednictwem wyemitowali papiery dłużne o łącznej wartości nominalnej 4,4 mld zł – utrzymał swoją wiodącą pozycję na krajowym rynku nieskarbowych instrumentów dłużnych. W grudniu 2009 roku Bank zajmował trzecią pozycję na rynku zarówno w zakresie zadłużenia z tytułu emisji krótkoterminowych papierów dłużnych (z udziałem na poziomie 17,4%) jak i pod względem wartości zadłużenia z tytułu emisji obligacji korporacyjnych o terminie wykupu powyżej 1 roku (udział 21,9%).

W okresie od początku listopada 2008 roku do końca października 2009 roku – wśród osiemnastu banków kandydujących do pełnienia funkcji Dealera Rynku Pieniężnego w 2010 roku – ING Bank Śląski S.A. został sklasyfikowany na pierwszym miejscu w zakresie Indeksu Aktywności Dealerskiej. Bank posiadał także status Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na 2009 rok. W ramach konkursu prowadzonego przez Ministerstwo Finansów na DSPW na 2010 rok, w okresie od początku października 2008 roku do końca września 2009 roku, Bank zajął siódmą pozycję.

IV. DZIAŁALNOŚĆ SPÓŁEK NALEŻĄCYCH DO GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

1. Struktura Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. – obok jednostki dominującej – tworzyły następujące jednostki:

- ING Securities S.A. (jednostka zależna, 100% udziału),
- ING Bank Hipoteczny S.A. (jednostka zależna, 100% udziału),
- Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. (jednostka zależna, 100% udziału),
- Solver Sp. z o.o. (jednostka zależna, 82,3% udziału).

Ponadto, Bank posiadał akcje jednostki stowarzyszonej – ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. (20% udziału w kapitale zakładowym).

W ciągu 2009 roku zakończono postępowanie likwidacyjne spółki ING BSK Development Sp. z o.o. w likwidacji, której ING Bank Śląski S.A. był jedynym udziałowcem. W dniu 5 października 2009 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników ING BSK Development Sp. z o.o. w likwidacji zatwierdziło Sprawozdanie likwidacyjne i udzieliło absolutorium władzom Spółki. Dla ING Banku Śląskiego S.A. przypadł majątek polikwidacyjny w postaci 55 075 udziałów (o wartości 2 645,0 tys. zł) Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. oraz środki pieniężne pozostające na rachunku bankowym spółki.

Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. tworzą podmioty operujące w różnych segmentach rynku finansowego lub w sferze infrastruktury tego rynku. ING Bank Śląski S.A. – jako jednostka dominująca – poprzez pełnienie funkcji kontrolnych w organach nadzoru spółek podejmuje kluczowe decyzje dotyczące zarówno zakresu działalności, jak i finansów podmiotów tworzących Grupę. Powiązania kapitałowe Banku ze spółkami wzmacniają więzi o charakterze handlowym. Spółki należące do Grupy Kapitałowej posiadają rachunki bieżące, jak i deponują swoje wolne środki na lokatach terminowych w ING Banku Śląskim S.A. Bank kredytuje również działalność niektórych spółek (np. ING Banku Hipotecznego). Transakcje ING Banku Śląskiego S.A. z podmiotami zależnymi odbywają się na zasadach rynkowych. Szczegółowe informacje na temat transakcji Banku z jednostkami powiązanymi przedstawiono w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

2. ING Securities S.A.

ING Securities S.A. jest jednym z największych domów maklerskich w Polsce. W 2009 roku posiadał następujące udziały w obrotach warszawskiej Giełdy Papierów Wartościowych:

- rynek akcji – 11,2% (drugie miejsce),
- rynek kontraktów terminowych – 5,6% (czwarta pozycja).

Na koniec grudnia 2009 roku ING Securities S.A. prowadził 36,4 tys. rachunków inwestycyjnych. Wśród nich było 18,7 tys. rachunków internetowych.

ING Securities S.A. obsługuje operacje inwestorów zarówno na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, jak i na największych światowych rynkach finansowych, m.in. w Nowym Jorku, Chicago, Londynie, Paryżu i Frankfurtach. Oferta Domu obejmuje wszystkie produkty rynku kapitałowego, dostępne dla inwestorów indywidualnych w Polsce, tj. pośrednictwo w obrocie giełdowym, pozagiełdowym i rynkach zagranicznych, kredyty inwestycyjne, pożyczanie papierów wartościowych, serwis analityczny, rekomendacje inwestycyjne, zarządzanie aktywami, sprzedaż jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych.

W celu utrzymania wysokiego poziomu jakości obsługi klientów, w 2009 roku Dom Maklerski wprowadził w ofercie produktów, w systemach transakcyjnych oraz w kanałach dystrybucyjnych m.in. następujące zmiany:

- **Produkty.** Rozszerzył ofertę o fundusze hedgingowe z grupy Superfund, obniżył wielkość depozytu klientów na kontrakty terminowe do 100% wartości depozytu wymaganego przez KDPW wprowadzając jednocześnie oprocentowanie złożonych na nim środków oraz zaoferował we współpracy z ING Bankiem Śląskim S.A. kredyt na zakup akcji PGE.
- **Bankowość elektroniczna.** Umieścił w ING BankOnLine formularz do otwarcia rachunku inwestycyjnego, opracował i wdrożył stronę informacyjną na urządzenia mobilne (mini.ingsecurities.pl), wprowadził regularne czaty on-line a analitykami i na tematy związane z sytuacją rynkową oraz bezpłatnie udostępnił wszystkim klientom internetowym program do analizy technicznej Notowania 3Max.
- **Punkty obsługi.** Zarejestrował kolejnych agentów prowadzących pośrednictwo w zakresie wykonywania niektórych czynności brokerskich dla firmy inwestycyjnej (w grudniu działało 13 aktywnych agentów) oraz zawarł porozumienie z ING Bankiem Śląskim S.A. w zakresie pozyskiwania klientów przez przedstawicieli bankowych. Z dniem 31 stycznia 2009 roku zakończono natomiast współpracę z Domem Maklerskim Polonia Net S.A. w zakresie przyjmowania i przekazywania zleceń klientów ING Securities.
- **System transakcyjny.** Dostosował wykorzystywaną aplikację do Nowego Systemu Depozytowo-Rozliczeniowego KDPW, uruchomił wersję systemu na telefony komórkowe i PDA oraz przystąpił do rynku *Catalyst*.

W dziedzinie pozyskiwania kapitału, Spółka świadczy szeroki wachlarz usług, w tym obsługę emisji na rynku publicznym lub niepublicznym, prowadzenie depozytu spółek niepublicznych, pełnienie funkcji Sponsora Emisji oraz kompleksowe doradztwo finansowe i prawne związane z pozyskiwaniem kapitału.

W ciągu 2009 roku ING Securities S.A. zrealizował następujące projekty i transakcje:

- uczestniczył w przeprowadzeniu pierwszej, publicznej oferty akcji Polskiej Grupy Energetycznej (4,4% udziału w rynku),
- brał udział w ofercie nowej emisji akcji z prawem poboru PKO BP,
- pośredniczył w publicznym wezwaniu do sprzedaży akcji spółki Bank BPH na rzecz General Electric Co Company,
- przeprowadził sprzedaż metodą przyśpieszonego budowania książki pobytu (AGT) pakietu akcji GTC (o wartości 40 mln EUR) oraz pakietu akcji spółki Astarta (wartość transakcji 20 mln USD).

W 2009 roku ING Securities S.A. wypracował zysk netto na poziomie 27,1 mln zł wobec 30,8 mln zł w poprzednim roku.

3. ING Bank Hipoteczny S.A.

ING Bank Hipoteczny S.A. (ING BH S.A.) stanowi Centrum Kompetencyjne Finansowania Nieruchomości Komercyjnych dla innych podmiotów Grupy ING w Polsce.

W 2009 roku ING BH S.A. konsekwentnie realizował swoją długoterminową strategię rozwoju. Przy czym, w odpowiedzi na sytuację rynkową priorytetem działania stała się kontrola ryzyka i dbałość o utrzymanie wysokiej jakości portfela kredytowego. Wzrost portfela i pozyskiwanie nowych klientów znalazły się natomiast na drugim planie. Bank zwracał także większą uwagę na kontrolę kosztów działania, m.in. poprzez redukcję personelu sprzedażowego.

W pierwszej połowie 2009 roku ING Bank Hipoteczny S.A. został dwukrotnie dokapitalizowany przez ING Bank Śląski S.A. łącznie na kwotę 100 mln zł. Nastąpiło to w drodze objęcia dwóch emisji nowych akcji ING BH S.A. przeprowadzonych (w styczniu i maju) w drodze subskrypcji zamkniętych.

Na koniec grudnia 2009 roku łączne zaangażowanie z tytułu kredytów udzielonych w konsorcjum z ING Bankiem Śląskim S.A., dla których ING BH S.A. pełnił rolę banku agenta wzrosło do poziomu ponad 1,2 mld zł. W księgach ING Banku Hipotecznego S.A. znajdowały się natomiast kredyty o

wartości 535 mln zł. Były to wysokiej jakości aktywa – na koniec 2009 roku wartość utworzonych na ten portfel rezerw wynosiła 550 tys. zł.

W kolejnych latach, wraz z poprawą sytuacji makroekonomicznej, ING BH S.A. planuje zwiększyć akcję kredytową, głównie poprzez dalszą współpracę w ramach konsorcjum z ING Bankiem Śląskim S.A., w którym będzie pełnić rolę banku agenta.

W 2009 roku ING Bank Hipoteczny S.A. osiągnął zysk netto w wysokości 7,0 mln zł (wobec 3,3 mln zł w 2008 roku).

4. Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o.

W związku ze zmianą podejścia ING Banku Śląskiego S.A. do zarządzania posiadanymi nieruchomościami, w dniu 23 grudnia 2008 roku na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Wspólników Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. w likwidacji podjęto uchwałę o dalszym istnieniu Spółki i wstrzymaniu jej likwidacji z dniem 1 stycznia 2009 roku.

W pierwszej połowie 2009 roku Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. przygotowywało się do rozpoczęcia działalności gospodarczej w obszarze świadczenia usług zarządzania nieruchomościami na rzecz ING Banku Śląskiego S.A. Z początkiem lipca 2009 roku Spółka objęła procesem zarządzania budynki przy ul. Sokolskiej 34 i Chorzowskiej 50 w Katowicach oraz procesem administrowania budynek przy ul. Malczewskiego 45 w Warszawie.

W 2009 roku zysk netto Centrum Banku Śląskiego Sp. z o.o. wyniósł 3,0 mln zł (2,7 mln zł w 2008 roku).

5. ING Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A

W ciągu 2009 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny wysunął się na pierwszą pozycję na rynku funduszy emerytalnych pod względem liczby członków. W grudniu 2009 roku liczył on 2 902,0 członków, co stanowiło 20,2% wszystkich uczestników OFE. W rankingu otwartych funduszy emerytalnych w zakresie wartości aktywów, ING OFE zajmował natomiast drugą pozycję. W grudniu 2009 roku zarządzał on środkami w wysokości 43,2 mld zł, tj. 24,2% ogólnej wartości aktywów działających w Polsce otwartych funduszy emerytalnych (wobec 23,9% w końcu 2008 roku).

Ciągła poprawa pozycji ING OFE na rynku była głównie efektem wysokiej jakości obsługi oraz dobrze rozwiniętych kanałów dystrybucji. Do dyspozycji potencjalnych i aktualnych klientów Funduszu pozostaje blisko 3 tys. Przedstawicieli Ubezpieczeniowo-Finansowych, sieć oddziałów i filii franczyzowych ING Usługi Finansowe S.A., placówki ING Banku Śląskiego S.A. oraz sieć brokerów współpracujących z ING w całej Polsce. Klienci mogą kontaktować się z Funduszem także za pośrednictwem telefonu (infolinia, SMS i WAP) oraz Internetu.

Dzięki poprawie koniunktury na giełdzie, w ciągu 2009 roku wartość jednostki rozrachunkowej w skali wszystkich otwartych funduszy emerytalnych wzrosła o 14,3%, w tym stopa zwrotu z inwestycji w ING OFE wynosiła 13,8%.

Przy wyborze funduszu emerytalnego klienci powinni mieć na względzie przede wszystkim długoterminowy horyzont inwestycji oraz stabilność wypracowanych wyników. W 2009 roku ING Polska OFE utrzymał swoją dobrą pozycję w rankingach dotyczących długich okresów inwestowania. W zestawieniu portalu Analizy Online, opublikowanym na początku stycznia 2010 roku, ING OFE zajął czwarte miejsce pod względem wartości hipotetycznego konta prowadzonego w okresie od końca sierpnia 1999 roku do końca 2009 roku.

W rachunku wyników za 2009 rok ING Bank Śląski S.A. uwzględnił swój udział w zyskach ING PTE S.A. w kwocie 52,1 mln zł (48,2 mln zł w 2008 roku).

6. Solver Sp. z o.o.

Domenę działalności Solver Sp. z o.o. stanowi organizacja wypoczynku dla pracowników Banku i ich rodzin w ośrodkach wypoczynkowych w Krynicy, Wiśle oraz Głębinowie.

W 2009 roku zysk netto Solver Sp. z o.o. wyniósł 63 tys. zł, podczas gdy w poprzednim roku ukształtował się na poziomie 34 tys. zł.

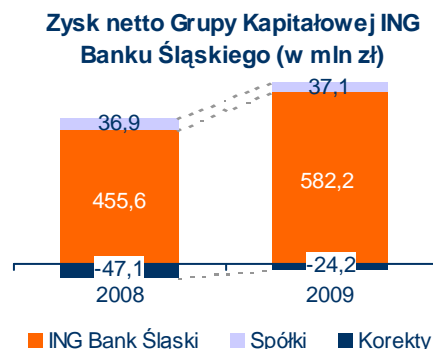
V. SYTUACJA FINANSOWA GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU

1. Zysk brutto i netto

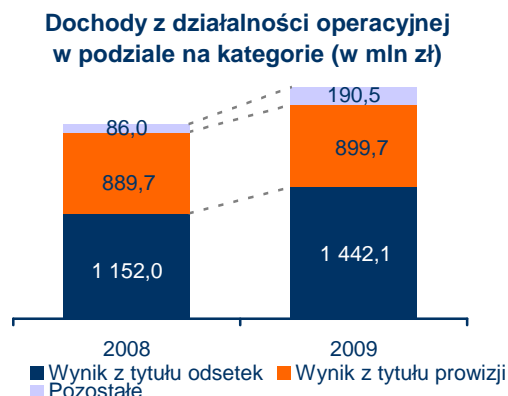
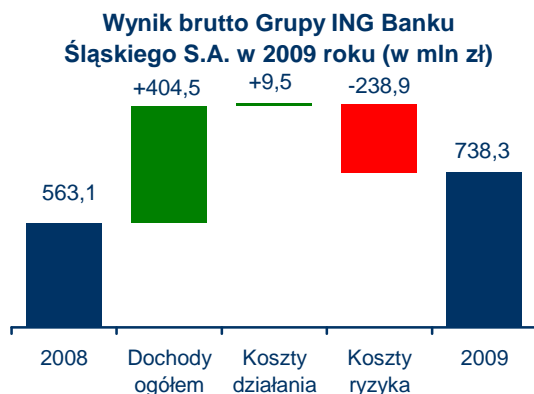
W 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. uzyskała wynik finansowy brutto na poziomie 738,3 mln zł wobec 563,1 mln zł w 2008 roku. Natomiast zysk netto wyniósł 595,1 mln zł w porównaniu z 445,4 mln zł w poprzednim roku (wzrost o 33,6%).

Główne czynniki wpływające na rezultaty finansowe Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku to¹³:

- Wzrost poziomu dochodów z działalności operacyjnej. Wyniosły one 2 532,3 mln zł (wobec 2 127,7 mln zł w 2008 roku).
- Stabilizacja kosztów działania. Ukształtowały się one na poziomie 1 489,5 mln zł, czyli były o 0,6% niższe niż w poprzednim roku.
- Wzrost kosztów ryzyka. W 2009 roku saldo rezerw z tytułu utraty wartości aktywów wyniosło -304,5 mln zł, podczas gdy rok wcześniej Grupa wykazała saldo rezerw na poziomie -65,6 mln zł.

W 2009 roku wynik przed kosztami ryzyka dla Grupy Kapitałowej Banku osiągnął poziom 1 042,8 mln zł, czyli był o 65,9% wyższy niż w poprzednim roku.

W 2009 roku całkowite dochody Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. (obejmujące oprócz zysku netto również inne pozycje przychodów i kosztów uwzględnione w kapitałach własnych, a w tym dodatnią wycenę aktywów dostępnych do sprzedaży) wyniosły 662,3 mln zł w porównaniu z 536,1 mln zł w poprzednim roku.

¹³ Omówione prawidłowości dotyczą rachunku wyniku w ujęciu analitycznym. Kategoria dochody z działalności operacyjnej obejmuje wynik na działalności podstawowej powiększony o udział w zyskach netto jednostek wykazywanych metodą praw własności. Koszty działania zostały uwzględniając wynik na pozostałych dochodach i kosztach operacyjnych.

Tabela. Podstawowe wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat w ujęciu analitycznym (w mln zł)

	2009	2008	Zmiana 2009/2008	
	w mln zł	w mln zł	w mln zł	w %
Wynik z tytułu odsetek	1 442,1	1 152,0	290,1	25,2
Wynik z tytułu prowizji	899,7	889,7	10,0	1,1
Pozostałe dochody*	190,5	86,0	104,5	121,5
Dochody z działalności operacyjnej*	2 532,3	2 127,7	404,5	19,0
Koszty działania**	-1 489,5	-1 499,0	9,5	-0,6
Wynik przed kosztami ryzyka	1 042,8	628,7	414,2	65,9
Odpisy na utratę wartości i rezerwy	-304,5	-65,6	-238,9	364,1
Wynik finansowy brutto	738,3	563,1	175,2	31,1
Podatek dochodowy	-143,3	-117,6	-25,7	21,9
Wynik netto udziałowców mniejszościowych	0,0	0,0	0,0	0,0
Wynik finansowy netto	595,1	445,4	149,7	33,6

*Dochody łącznie z udziałem w zyskach spółek wycenianych metodą praw własności.

**Łącznie z wynikiem na pozostałej działalności operacyjnej.

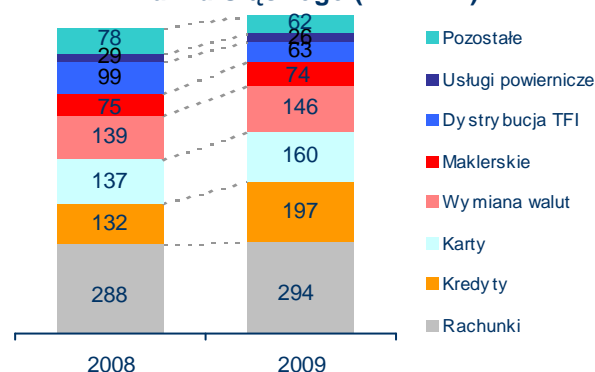
2. Wynik z tytułu odsetek

W 2009 roku dochody odsetkowe netto uzyskane przez Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. wyniosły 1 422,1 mln zł wobec 1 152,0 mln zł rok wcześniej (wzrost o 25,2%). Przyrost tych dochodów był przede wszystkim efektem wzrostu wolumenów biznesowych, któremu towarzyszyła korzystna zmiana w strukturze bilansu (w postaci wzrostu udziału kredytów w aktywach) oraz wzrostu marży odsetkowej.

W 2009 roku Grupa Kapitałowa Banku zrealizowała marżę odsetkową na poziomie 2,34%, podczas gdy rok wcześniej w wysokości 1,99%.

Tabela. Przeciętna podstawowa stopa procentowa

	Segment		Bank ogółem
	Detal	Hurt	
Depozyty			
złotowe	3,68%	1,88%	3,29%
walutowe	0,75%	0,24%	0,56%
Kredyty			
złotowe	8,69%	5,05%	6,27%
walutowe	4,46%	2,36%	3,12%
W tym: hipoteczne			
złotowe	6,28%	-	6,28%
walutowe	4,45%	-	4,45%

Przychody prowizyjne Grupy ING Banku Śląskiego (w mln zł)

3. Dochody pozaodsetkowe

Dominującą część dochodów pozaodsetkowych Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. stanowiły dochody z tytułu opłat i prowizji. W 2009 roku wyniosły one 899,7 mln zł w porównaniu z 889,7 mln zł uzyskanymi w poprzednim roku (wzrost o 1,1%).

Grupa Kapitałowa Banku zanotowała wzrost wartości prowizji z tytułu udzielania kredytów (o 49,4%, m.in. na skutek wzrostu akcji kredytowej oraz wprowadzenia ubezpieczeń kredytów), prowizji związanych z kartami (o 16,5%) oraz marży transakcyjnej na transakcjach wymiany walut (o 4,6%). Niższe niż w 2008 roku były natomiast przychody prowizyjne związane z dystrybucją jednostek uczestnictwa (o 36,0%), za usługi powiernicze (o 11,6%) oraz pozostałe przychody prowizyjne (o 21,6%, w tym od subskrypcji produktów strukturyzowanych o 79,1%).

W 2009 roku pozostałe dochody Grupy Kapitałowej Banku ukształtowały się na poziomie 190,5 mln zł, czyli wzrosły o 121,5% w porównaniu z poprzednim rokiem. Wpływ na ich wzrost miała bardzo dobra sytuacja płynnościowa Grupy. W pozostałych dochodach uwzględniono także ujemną korektę

związaną z ryzykiem kontrahenta walutowych kontraktów opcyjnych zawartych z klientami w wysokości 186,0 mln zł. W 2008 roku wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat był ujemny i wyniósł -26,0 mln zł. Obejmował on 163,0 mln zł ujemnej wyceny walutowych transakcji opcyjnych zawartych z klientami. Ponadto w pozostałych dochodach uwzględniono ujemną wycenę euroobligacji, obligacji i transakcji z Lehman Brothers na łączną kwotę 326,0 mln zł oraz sprzedaż akcji MasterCard Incorporated, w wyniku której uzyskano dochód w wysokości 25,3 mln zł.

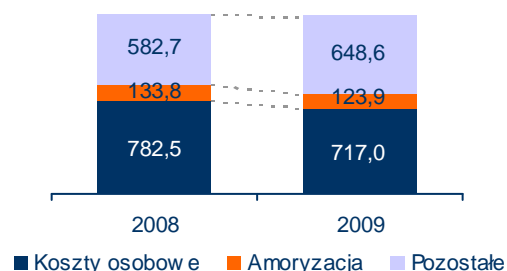
4. Koszty działania

W 2009 roku koszty działania Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wyniosły 1 489,5 mln zł wobec 1 499,0 mln zł w poprzednim roku.

Spowolnienie gospodarcze i konieczność dostosowania działalności do ograniczonego potencjału rynku spowodowały podjęcie działań zmierzających do optymalizacji kosztów we wszystkich sferach działalności Grupy Kapitałowej Banku. Ich efektem był przede wszystkim spadek liczby kosztów osobowych. W 2009 roku koszty pracownicze wyniosły 717,0 mln zł i były o 8,4% niższe w relacji do 2008 roku (przy równoczesnym 32 – procentowym przyroście wolumenu kredytów detalicznych).

Pozostałe koszty (koszty ogólnoadministracyjne oraz pozostałe koszty) ukształtowały się na poziomie 648,6 mln zł wobec 582,7 mln zł rok wcześniej. Odnotowano głównie wzrost kosztów utrzymania i wynajmu budynków (m.in. na skutek rozbudowy sieci placówek i wzrostu cen administrowanych na początku 2009 roku).

Koszty działania w podziale na kategorie w mln zł

5. Odpisy na utratę wartości i rezerwy

W 2009 roku koszty ryzyka uwzględnione w rachunku wyników Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wyniosły -304,5 mln zł (wobec -65,6 mln w 2008 roku). Wpływ na ich poziom miały przede wszystkim następujące czynniki:

- Pogorszenie się kondycji finansowej kredytobiorców i większe niż w poprzednich okresach rezerwy na należności kredytowe (odpisy w wysokości 264,0 mln zł).
- Utworzenie rezerw na ryzyko związane z walutowymi transakcjami opcyjnymi na kwotę 115,2 mln zł (71,4 mln zł w poprzednim roku).

Ponadto, w 2009 roku ING Bank Śląski S.A. sprzedał portfel kredytów trudnych o łącznej wartości 217 mln zł, objętych w istotnej części odpisami z tytułu wartości, bądź w całości spisanych z bilansu. W wyniku tej transakcji rozpoznano zysk brutto w wysokości 5,7 mln zł, z czego 3,7 mln zł dotyczyła rozwiązania odpisów na utratę wartości, natomiast 2,0 mln zł stanowiły przychody o charakterze prowizyjnym i odsetkowym. ING Bank Śląski S.A. uczestniczył również w układzie dotyczącym postępowania naprawczego pomiędzy PKM Duda i bankami. W momencie przegłosowania układu, wartość zadłużenia PKM Duda wobec ING Banku Śląskiego S.A. wynosiła 60,7 mln zł, z czego połowa dotyczyła należności z tytułu walutowych transakcji opcyjnych. W wyniku restrukturyzacji zadłużenia PKM Duda, w rachunku wyników ING Banku Śląskiego S.A. uwzględniono zysk brutto w wysokości 7,6 mln zł, na który składało się rozwiązanie odpisów na utratę wartości na kwotę 10,9 mln zł oraz ujemna korekta odsetek w wysokości 3,3 mln zł.

Dla porównania, w 2008 roku ING Bank Śląski S.A. sprzedał należności od podmiotów z sektora korporacyjnego w sytuacji nieregularnej o łącznej wartości 1 056,8 mln zł. W wyniku tej sprzedaży rozpoznano (w drodze rozwiązania odpisów na utratę wartości) zysk brutto na kwotę 43 mln zł.

6. Udział poszczególnych segmentów branżowych w tworzeniu wyniku finansowego

W 2009 roku zmienił się w porównaniu z poprzednim rokiem wkład poszczególnych segmentów branżowych do wyniku Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

W 2009 roku Pion Bankowości Detalicznej osiągnął 190,3 mln zł zysku brutto, wobec 224,3 mln zł w 2008 roku (spadek o 15,2%). Na wynik ten składały się:

- Stabilizacja poziomu przychodów. Wyniosły one 1 213,7 mln zł i były o 0,2% niższe w relacji do poprzedniego roku. Przy czym, Pion osiągnął wyższe niż w poprzednim roku dochody z tytułu odsetek oraz niższe z prowizji i pozostałe przychody (w tym z tytułu sprzedaży produktów Rynków Finansowych).
- Utrzymanie kosztów na poziomie zbliżonym jak w poprzednim roku. Koszty ogółem Pionu ukształtowały się na poziomie 959,6 mln zł, co oznacza że były o 0,4% niższe niż rok wcześniej.
- Wzrost kosztów ryzyka. W 2009 roku wyniosły one 63,9 mln zł wobec 28,4 mln zł w poprzednim roku.

W 2009 roku wynik brutto Pionu Bankowości Korporacyjnej był ujemny i wyniósł -121,8 mln zł (w 2008 roku dodatni na poziomie 222,1 mln zł). Strata ta była przede wszystkim efektem wzrostu kosztów ryzyka. W 2009 roku saldo odpisów na utratę wartości aktywów wyniosło 241,3 mln zł wobec 37,2 mln zł w poprzednim roku. Zawierało ono także 115,1 mln zł odpisów utworzonych na należności firm z tytułu zapadłych transakcji opcyjnych (w 2008 roku w wysokości 71,4 mln zł). Ponadto:

- Dochody Pionu wyniosły w 2009 roku 600,6 mln zł i były niższe o 19,3% niż w 2008 roku. Przy wyższych dochodach z tytułu odsetek i z prowizji, Pion zanotował niższe pozostałe dochody. W pozostałych dochodach uwzględniono m.in. 186,0 mln zł ujemnej wyceny transakcji opcyjnych zawartych z klientami (163,0 mln zł w poprzednim roku).
- Koszty segmentu ukształtowały się na poziomie 481,1 mln zł, czyli utrzymały się na poziomie zbliżonym jak w poprzednim roku.

W 2009 roku wynik brutto na operacjach własnych wyniósł 669,8 mln zł (w 2008 roku na poziomie 116,7 mln zł). Wpływ na ich poziom miała bardzo dobra sytuacja płynnościowa Grupy oraz wzrost marż na rynku międzybankowym. W 2008 roku łączny ujemny wpływ niekorzystnej sytuacji na rynkach finansowych na wynik na operacjach własnych wyniósł 326 mln zł.

7. Podstawowe wskaźniki efektywności

W 2009 roku poprawiła się efektywność działania Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w relacji do poprzedniego roku. I tak, zwrot z kapitału (ROE) wyniósł 14,31% i był o 2,00 p.p. wyższy niż w poprzednim roku,

Na szczególną uwagę zasługuje wyraźna poprawa wskaźnika efektywności kosztowej (wskaźnika C/I), tj. jego spadek z 70,5% w 2008 roku do 58,8% w 2009 roku. Stworzyło to większy bufor bezpieczeństwa działalności w przypadku pogorszenia się sytuacji rynkowej, której efektem mógłby być ewentualny spadek dochodów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Tabela. Podstawowe wskaźniki efektywności (w %)

	2009	2008
Wskaźnik rentowności	19,9	14,3
Wskaźnik udziału kosztów (C/I)	58,8	70,5
Wskaźnik zwrotu na aktywach (ROA)	0,91	0,72
Wskaźnik zwrotu z kapitału (ROE)	14,31	12,31
Wskaźnik marży odsetkowej	2,34	1,99
Współczynnik wypłacalności	12,0	10,4

Wskaźnik rentowności - stosunek zysku brutto do kosztów ogółem.

Wskaźnik udziału kosztów (C/I) – relacja kosztów działania do dochodów z działalności operacyjnej w układzie analitycznym.

Wskaźnik zwrotu na aktywach (ROA) - stosunek zysku netto przypadającego na akcjonariuszy jednostki dominującej do średniego stanu aktywów.

Wskaźnik zwrotu z kapitału (ROE) - liczony jako relacja zysku netto przypadającego na akcjonariuszy jednostki dominującej do średniego stanu kapitałów i funduszy własnych (pomniejszonego o zysk roku bieżącego).

Wskaźnik marży odsetkowej - relacja dochodów odsetkowych netto do średnich aktywów dochodowych Banku¹⁴ (obejmujących należności od podmiotów finansowych i niefinansowych, papiery wartościowe o stałym i zmiennym dochodzie oraz udziały).

Współczynnik wypłacalności - wyrażający relację między kapitałami i funduszami własnymi netto a aktywami i zobowiązaniami pozabilansowymi z uwzględnieniem wag ryzyka.

8. Struktura bilansu

W dniu 31 grudnia 2009 roku suma bilansowa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wynosiła 59 883,5 mln zł i była o 9 727,0 mln zł, tj. o 14,0% niższa w porównaniu ze stanem z końca 2008 roku. Główny wpływ na jej wielkość miał spadek wartości należności od banków, wartości wyceny instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Jednocześnie znacznie wzrosła wartość kredytów i innych należności od klientów.

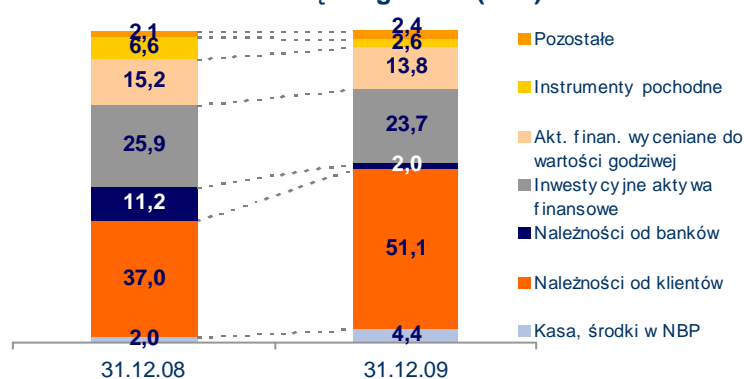
Wielkość sumy bilansowej Grupy, jak i struktura aktywów i pasywów są zdeterminowane działalnością ING Banku Śląskiego S.A. Na koniec grudnia 2009 roku suma bilansowa ING Banku Śląskiego S.A. ukształtowała się na poziomie 59 751,5 mln zł wobec 69 535,9 mln zł w grudniu poprzedniego roku (spadek o 14,1%).

Aktywa

W ciągu 2009 roku wzrósł w aktywach udział należności od klientów kosztem pozostałych pozycji bilansowych. Na dzień 31.12.2009 roku kredyty i inne należności udzielone klientom wyniosły 30 592,8 mln zł i przedstawiały 51,1% całości aktywów Grupy Kapitałowej Banku. Ich udział w aktywach wzrósł o 14,1 p.p. w stosunku do stanu z końca 2008 roku.

W 2008 roku ING Bank Śląski S.A. skorzystał ze zmian wprowadzonych do MSR 39 i przekwalifikował do należności część papierów dłużnych znajdujących się wcześniej w portfelu dostępnym do sprzedaży. Na dzień 31.12.2009 roku wartość bilansowa tych papierów wynosiła 1 848,8 mln zł. Ponadto, w I kwartale 2009 roku Bank sprzedał euroobligacje zaklasyfikowane na dzień 31.12.2008 roku do portfela aktywów finansowych desygnowanych do wartości godziwej przy początkowym ujęciu (wartość nominalna euroobligacji wynosiła 417 milionów euro). Następnie, Bank odkupił euroobligacje od niezależnego kontrahenta po cenach rynkowych i zakwalifikował je do kategorii należności od

Struktura aktywów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. (w %)

¹⁴ Średnie aktywa wyliczone zostały na podstawie danych za pięć okresów: 31.12.2008 r., 31.03.2009 r., 30.06.2009 r., 30.09.2009 r. oraz 31.12.2009 r.

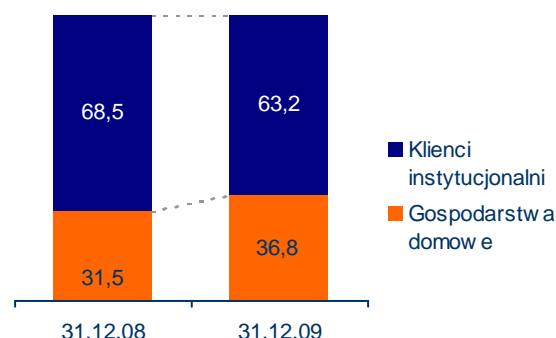
klientów. W grudniu 2009 roku w ramach ogólnej kwoty należności od klientów, kredyty i pożyczki udzielone klientom wyniosły 26 715,9 mln zł (44,6% aktywów) wobec 23 657,6 mln zł (34,0% aktywów) rok wcześniej.

Tabela. Struktura walutowa należności od klientów

	31.12.2009		31.12.2008	
	w mln zł	w %	W mln zł	w %
W złotych	23 363,1	76,4	19 885,6	77,2
W walutach obcych	7 229,7	23,6	5 857,2	22,8
Razem	30 592,8	100,0	25 742,8	100,0

Ważną pozycję w bilansie Grupy Kapitałowej Banku posiadały także:

- *Inwestycyjne aktywa finansowe*. Były to prawie w całości papiery dłużne. Na koniec 2009 roku wynosiły one 14 166,3 mln zł (23,7% aktywów) wobec 18 050,9 mln zł (25,9% aktywów) w grudniu 2008 roku.
- *Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat* (czyli aktywa przeznaczone do obrotu w krótkim terminie). Na koniec grudnia 2009 roku ich wartość ukształtowała się na poziomie 8 267,7 mln zł w porównaniu z 10 548,92 mln zł rok wcześniej. Ich udział w aktywach wynosił odpowiednio: 13,8% i 15,2%.

Struktura kredytów według grup klientów (w %)

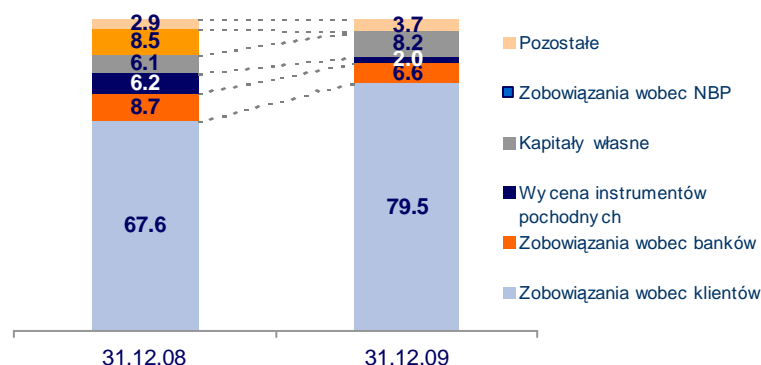
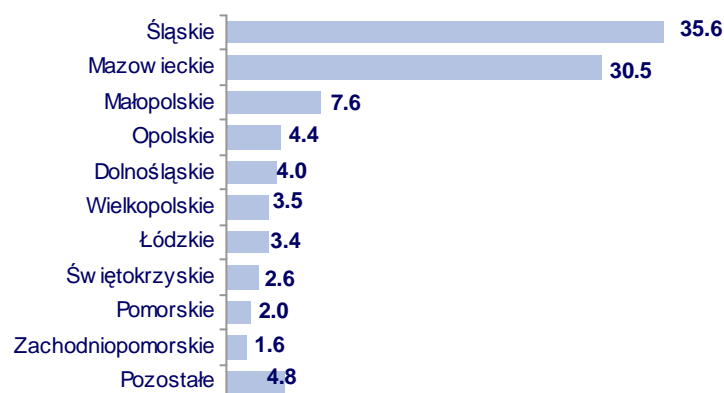
Pasywa

Dominującym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. były środki ulokowane w Banku przez klientów. Wartość ich wzrosła z 47 066,9 mln zł na koniec grudnia 2008 roku do 47 584,7 mln zł na koniec 2009 roku. W grudniu 2009 roku stanowiły one 79,5% pasywów ogółem, co oznacza wzrost udziału o 11,9 p.p. w stosunku do końca 2008 roku.

Zobowiązania Grupy wobec innych banków wyniosły 3 973,8 mln zł w porównaniu z 6 060,9 mln zł rok wcześniej. Środki pozyskane od monetarnych instytucji finansowych przedstawiały 6,6% wartości pasywów, natomiast w grudniu 2008 roku udział ich wynosił 8,7%.

W grudniu 2009 roku Grupa Kapitałowa Banku nie posiadała zobowiązań wobec Banku Centralnego. Podczas gdy w grudniu 2008 roku łączne zobowiązania Grupy wobec NBP z tytułu kredytu lombardowego oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu (repo) wyniosły 5 932,1 mln zł, co stanowiło 8,5% całości pasywów.

Na dzień 31.12.2009 roku udział kapitałów własnych w pasywach Grupy ING Banku Śląskiego S.A. wynosił 8,2% wobec 6,1% w grudniu poprzedniego roku.

Struktura pasywów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. (w %)**Struktura depozytów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wg województw (w %)**

VI. ZARZĄDZANIE GŁÓWNYMI RODZAJAMI RYZYKA

1. Ryzyko kredytowe

Polityka kredytowa

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. wprowadził w odniesieniu do kredytowych ekspozycji korporacyjnych modyfikacje będące odpowiedzią na ogólną sytuację ekonomiczną kraju związaną z globalnym kryzysem finansowym. Celem tych zmian było:

- zwiększenie efektywności procesu kredytowego przy zapewnieniu adekwatnych mechanizmów identyfikacji i pomiaru ryzyka kredytowego zgodnych z wymaganiami uchwały KNF 380/2008,
- utrzymanie poziomu ryzyka kredytowego Banku na akceptowalnym poziomie.

Główne zmiany w polityce kredytowej Banku w stosunku do klientów korporacyjnych dotyczyły przede wszystkim:

- Wprowadzenia zmodyfikowanych zasad podejmowania decyzji kredytowych dla portfela regularnego klientów korporacyjnych przy wykorzystaniu dobrych praktyk Grupy ING i dostosowaniu do nich kompetencji kredytowych.
- Wdrożenia nowej polityki dla instrumentów rynku finansowego w zakresie ryzyka rozliczeniowego i przedrozliczeniowego oraz zabezpieczeń.
- Wydania rekomendacji dotyczących branż, które w ocenie Banku zostały uznane za branże podwyższonego ryzyka oraz wprowadzenia zmian do procesu kredytowego w przypadku branż o podwyższonym poziomie ryzyka ich finansowania.
- Modyfikacji polityki zabezpieczeń w celu dalszego zwiększenia jej zgodności z wymaganiami uchwały KNF 380/2008 oraz rozwiązaniami stosowanymi w Grupie ING.
- Zaktualizowania postanowień polityki finansowania nieruchomości przychodowych w celu uwzględnienia sytuacji na rynku nieruchomości, w szczególności na rynku mieszkaniowym.
- Modyfikacji zasad zarządzania trudnymi kredytami.

Koncentracja zaangażowań (bilansowych i pozabilansowych) wobec klientów korporacyjnych (w %)

Wprowadzono także zmiany w zasadach funkcjonowania Komitetu Polityki Kredytowej oraz zmodyfikowano zasady jego współpracy z innymi komitetami kredytowymi i produktowymi Banku.

ING Bank Śląski S.A. podjął także szereg działań mających na celu wzmocnienie kontroli ryzyka kredytowego w portfelu detalicznym w związku z złożoną sytuacją na rynku pracy i na rynku nieruchomości mieszkalnych. Bank m.in.:

- Dokonał przeglądu i zaostriżył kryteria liczenia zdolności kredytowej dla wszystkich produktów detalicznych.
- Zweryfikował politykę w odniesieniu do kredytów hipotecznych. Zrezygnował z oferty kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych, ograniczył maksymalny poziom wskaźnika LTV, wdrożył procedury określające zasady aktualizacji i monitorowania wartości

nieruchomości stanowiących zabezpieczenie, przywrócił monitorowanie polis ubezpieczenia nieruchomości.

- Dostosował zasady kredytowania małych firm do sytuacji w otoczeniu makroekonomicznym. Wprowadził zmiany w segmentacji klientów i podniósł wartość kryterium finansowego, ograniczył kredytowanie w odniesieniu do niektórych typów podmiotów oraz wdrożył nowe zasady kalkulacji zdolności kredytowej dla wspólnot mieszkaniowych.
- Zmodyfikował zasady i usprawnił proces udzielania kredytów konsumpcyjnych dla stałych klientów Banku.

Proces kredytowy i ocena ryzyka kredytowego

W 2009 roku Bank także dostosowywał narzędzia i instrumenty pomiaru i monitorowania ryzyka klienta korporacyjnego do zmian w polityce kredytowej, tj.:

- Przeprowadził przegląd wzorów wszystkich dokumentów związanych z instrumentami rynku finansowego. Dla zwiększenia pewności prawnej wykorzystywanych rozwiązań rozpoczęto sukcesywne modyfikowanie stosowanych w Banku wzorów dokumentów instrumentów rynku finansowego i ich wdrażanie.
- Zaktualizował procedury oceny ryzyka kredytowego.
- Przeprowadził dodatkowy, jednorazowy przegląd i ocenę wyników monitorowania wszystkich ekspozycji kredytowych.
- Opracował dodatkowe mechanizmy kontrolne w obszarze podejmowania decyzji kredytowych i monitorowania ekspozycji kredytowych dedykowane ograniczaniu ryzyka kredytowego (np. *de-risking* i *directional documents*).
- Przeprowadził globalne testy skrajnych warunków oraz testy skrajnych warunków zgodnych z Rekomendacją S w zakresie ryzyka kredytowego w segmencie klientów korporacyjnych i małych podmiotów.
- Doprecyzował zakres stosowania modeli straty w przypadku wystąpienia niewypłacalności (LGD) zgodnie z wymaganiami uchwały KNF nr 380/2008 w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, w szczególności w zakresie podejścia do gwarancji i poręczeń oraz gromadzenia informacji o ustanowionych zabezpieczeniach.

Równolegle, Bank wprowadził zmiany w narzędziach i instrumentach pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego, których celem było usprawnienie procesu kredytowego i ułatwienie finansowania potrzeb klienta, takie jak:

- Wdrożenie zasad kredytowania specjalistycznych potrzeb obrotowych klienta w wykorzystaniem dostępnej bazy kredytowania (*borrowing base*) ustalonej na podstawie poziomu należności i/lub zapasów.
- Zaktualizowanie niektórych modeli ratingowych w celu dostosowania ich do modeli scentralizowanych spełniających wymogi uchwały KNF nr 380/2008.

Jakość portfela kredytowego oraz stan rezerw celowych

Na koniec grudnia 2009 roku łączna wartość brutto kredytów i innych należności udzielonych klientom przez Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. wyniosła 26 715,9 mln zł.

Wartość kredytów ze zidentyfikowaną utratą wartości ukształtowała się na poziomie 1 164,6 mln zł wobec 502,4 mln zł na koniec 2008 roku. Zatem udział portfela zagrożonego utratą wartości w całości portfela kredytowego Grupy Kapitałowej wzrósł z 2,1% w grudniu 2008 roku do 4,4% na koniec grudnia 2009 roku.

Na koniec grudnia 2009 roku Grupa ING Banku Śląskiego S.A. posiadała rezerwy na portfel kredytowy w wysokości 719,6 mln zł. Stopień pokrycia odpisami portfela zagrożonego utratą wartości wynosił 61,8%.

Tabela. Jakość portfela kredytowego Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

	31.12.09	31.12.08
Zaangażowanie ogółem (w mln zł)	26 715,9	23 657,6
Portfel bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	25 551,3	23 155,2
Portfel z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	1 164,6	502,4
-----	-----	-----
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości i rezerwy (w mln zł)	892,8	502,8
Odpis dotyczący portfela bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	153,1	116,0
Odpis dotyczący portfela z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	719,6	377,5
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe (w mln zł)	20,1	9,3
Udział portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	4,4	2,1
Współczynnik pokrycia portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	61,8	75,1
Zaangażowanie - bankowość korporacyjna (w mln zł)	16 959,1	16 356,6
Portfel bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	15 987,2	16 008,9
Portfel z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	972,0	347,8
<i>w tym należności związane z transakcjami na instrumentach pochodnych</i>	<i>346,1</i>	<i>32,7</i>
-----	-----	-----
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości i rezerwy (w mln zł)	668,7	338,7
Odpis dotyczący portfela bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	77,2	71,2
Odpis dotyczący portfela z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	571,4	258,2
<i>w tym na należności związane z transakcjami na instrumentach pochodnych</i>	<i>263,2</i>	<i>21,6</i>
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe (w mln zł)	20,1	9,3
Udział portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	5,7	2,1
Współczynnik pokrycia portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	58,8	74,3
Zaangażowanie - bankowość detaliczna (w mln zł)	9 756,7	7 300,9
Portfel bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	9 564,1	7 146,3
Portfel z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	192,6	154,6
-----	-----	-----
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości (w mln zł)	224,1	164,1
Odpis dotyczący portfela bez przesłanki utraty wartości (w mln zł)	75,9	44,8
Odpis dotyczący portfela z przesłanką utraty wartości (w mln zł)	148,2	119,3
Udział portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	2,0	2,1
Współczynnik pokrycia portfela zagrożonego utratą wartości (w %)	76,9	77,1

2. Pozycje pozabilansowe

Na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. posiadała:

- Zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak limity w rachunku bieżącym i limity kartowe) oraz z tytułu wystawionych gwarancji i akredytyw na łączną kwotę 14 096,7 mln zł (czyli na zbliżonym poziomie jak na koniec 2008 roku).
- Otrzymane zobowiązania warunkowe o wartości 12 483,3 mln zł (tj. o 18,5% niższe niż rok wcześniej).
- Pozabilansowe instrumenty finansowe o wartości nominalnej o wartości 119 086,6 mln zł. Na skutek spadku wartości walutowych transakcji pochodnych i pochodnych na stopę procentową ich wartość była o 54,7% niższa niż na koniec 2008 roku.

Szczegółowe informacje na temat pozycji pozabilansowych przedstawiono w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Tabela. Zestawienie pozycji pozabilansowych Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. (w mln zł)

	31.12.09	31.12.08
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	26 580,0	29 411,5
Zobowiązania udzielone:	14 096,7	14 100,9
Finansowe	11 720,1	11 302,9
Gwarancyjne	2 376,6	2 798,0
Zobowiązania otrzymane:	12 483,3	15 310,5
Finansowe	195,0	743,8
Gwarancyjne	12 288,3	14 566,7
Pozabilansowe instrumenty finansowe	119 086,6	262 721,0
Pochodne na stopę procentową	56 244,0	145 962,0
Walutowe instrumenty pochodne	48 459,8	90 058,2
Pochodne na indeks giełdowy	2 142,1	2 814,4
Pozostałe	12 240,7	23 886,4
Pozycje pozabilansowe razem	145 666,5	292 132,4

3. Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Informacje ogólne

Ryzyko rynkowe jest definiowane w ING Banku Śląskim S.A. jako potencjalna strata jaką Bank może ponieść w związku z niekorzystnymi zmianami cen rynkowych (tj. stóp procentowych, kursów walut, cen akcji itp.) i/lub parametrów rynkowych (takich jak zmienność cen rynkowych i korelacja pomiędzy zmianami poszczególnych cen) i/lub zachowaniami klientów (np. wcześniejsza spłata kredytów).

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w ING Banku Śląskim S.A. obejmuje identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka rynkowego, zarówno w samym Banku, jak i w jego podmiotach zależnych. Niezależny od jednostek Banku, generujących ryzyko rynkowe, Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym dostarcza Kierownictwu Rynków Finansowych, Zarządowi i Komitetowi ALCO aktualnych informacji dotyczących ryzyka rynkowego. Ważną rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym pełni większościowy akcjonariusz Banku – ING Bank N.V.

Departament Zarządzania Ryzykiem Rynkowym składa się z trzech wydziałów: Wydziału Zarządzania Ryzykiem Handlowym (zajmującym się ryzykiem działalności handlowej na własny rachunek), Wydziału Zarządzania Ryzykiem Bankowym (zarządzanie bilansem) oraz Wydziału Produktów (którego zadaniem jest zapewnienie poprawnej wyceny produktów i raportowanie zysków i strat w obszarze Rynków Finansowych).

Zgodna z intencjami struktura ksiąg Banku odzwierciedla rodzaje ryzyka rynkowego wraz z miejscami, do których ryzyko rynkowe powinno być wewnętrznie transferowane/zabezpieczone. Oznacza to, że księgi dzielą się zgodnie z ich przeznaczeniem na:

- *Handlowe.* Są to księgi Rynków Finansowych (walutowe, opcji walutowych i transakcji na stopę procentową) oraz ING Securities – działalność animatora na rynkach akcji i arbitraż (raportowane w ramach struktury RF). Obejmują pozycje przyjmowane w oczekiwaniu na krótkoterminowe zyski wynikające ze zmian na rynku bądź pozycje zawarte w celach arbitrażowych.
- *Bankowe.* Ryzyko związane z komercyjnymi depozytami i kredytami jest transferowane do obszaru Rynków Finansowych poprzez transakcje wewnętrzne w celu scentralizowania całego ryzyka rynkowego w ramach wyspecjalizowanej funkcji skarbcowej. Podstawowym celem ksiąg bankowych (ksiąg zarządzania płynnością i finansowania oraz zarządzania aktywami i pasywami) jest zarządzanie płynnością i stopą procentową całościowych pozycji Banku.

Narzędzia pomiaru ryzyka

Główną metodologią wykorzystywaną do pomiaru ryzyka rynkowego w księgach Rynków

Finansowych, zarówno *Handlowych*, jak i *Bankowych* jest wartość narażona na ryzyko (Value at Risk – VaR). Jest ona również używana do okresowych kontroli ryzyka rynkowego w księgach komercyjnych. Wskaźnik VaR określa potencjalną stratę, jaka zgodnie z oczekiwaniami nie powinna zostać przekroczona przy założeniu określonego poziomu pewności (prawdopodobieństwa). Bank wylicza VaR odrębnie dla poszczególnych portfeli stopy procentowej, transakcji walutowych i opcji walutowych. Ponieważ VaR nie przedstawia pełnego obrazu ryzyka rynkowego w ekstremalnych warunkach, przeprowadza się również obliczenia ryzyka incydentu (testy warunków skrajnych).

Koncepcja wartości dochodu narażonego na ryzyko (Earnings at Risk – EAR) jest stosowana do (części) pozycji w księdze bankowej. Obliczenia obejmują horyzont czasowy 1-go roku i mierzą ewentualne zmiany w wynikach księgowanych memoriałowo przy założeniu gwałtownych zmian +/-1% i +/- 2%. Stosuje się dwa podejścia: podejście „bazowe” dla pozycji składających się z transakcji terminowych i/lub niewielkich wolumenów pozycji na żądanie oraz podejście „zaawansowane” dla istotnych wolumenów pozycji na żądanie (obecnie, baza depozytów złotych Banku na żądanie oraz ich wewnętrzne inwestycje w księgach bankowych RF). Pozycje w księgach bankowości komercyjnej są również przedmiotem pomiaru nieliniowego ryzyka stopy procentowej. Bank przede wszystkim mierzy ryzyko opcjonalności (potencjalne straty na tych pozycjach, przy założeniu wcześniejszego wycofania depozytów i/lub wcześniejszej spłaty kredytów) i ryzyko bazowe (potencjalne straty na tych pozycjach wynikające z niestandardowych mechanizmów ustalania stopy procentowej).

Zaangażowania i limity VaR w roku 2009

Podobnie jak w drugiej połowie 2008 roku, także i w pierwszym półroczu 2009 roku sytuacja na rynkach finansowych była niestabilna. Występowały problemy z pozyskaniem finansowania, spadła liczba potencjalnych kontrahentów, notowano niespodziewane zmiany kursów walut oraz cen instrumentów finansowych. W drugiej połowie 2009 roku – na skutek działań podejmowanych w ramach pakietów anty kryzysowych przez rządy i banki centralne – sytuacja na rynkach finansowych stopniowo się normalizowała.

W 2009 roku Rynki Finansowe utrzymywały pozycje handlowe na umiarkowanych poziomach w stosunku do przyjętych limitów. Średnie wykorzystanie limitów wyniosło: 42% dla stopy procentowej, 48% dla spotów walutowych i 79% dla opcji walutowych. W ciągu roku portfel opcji barierowych w Banku stopniowo zmniejszał się na skutek restrukturyzacji transakcji, zapadania opcji oraz ograniczonego popytu ze strony klientów. Na podstawie zweryfikowanych celów budżetowych i ryzyka, w maju Bank zwiększył limit typu VaR dla spotowego ryzyka walutowego z 510 tys. euro do 950 tys. euro.

W ciągu 2009 roku zanotowano w Banku cztery przypadki naruszenia limitów dla opcji walutowych (trzy w pierwszej połowie roku i jeden w drugiej połowie roku) oraz jedno przekroczenie limitu dla ryzyka spotów walutowych. Przekroczenia limitów były natychmiast likwidowane. W 2009 roku nie wystąpiły natomiast przekroczenia limitu VaR dla obszaru ryzyka stopy procentowej portfela handlowego.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Ryzyko płynności oznacza potencjalne ryzyko, że Bank nie będzie w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań, ponieważ nie będzie mógł:

- Upiynnić aktywów lub pozyskać odpowiedniego finansowania (*ryzyko płynności finansowania*), lub
- Łatwo zamknąć transakcji lub skompensować kwoty zaangażowania bez znacznej obniżki cen rynkowych z powodu niewłaściwej głębokości rynku lub zakłóceń na rynku (*ryzyko płynności rynku*).

Proces zarządzania płynnością w ING Banku Śląskim S.A. obejmuje:

- Sporządzanie i analizę wskaźników płynności i monitorowanie limitów płynności.
- Opracowanie procedur/polityki płynności (Polityka m.in. uwzględnia nowe regulacje dotyczące ryzyka płynności wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego oraz regulacje w zakresie płynności obowiązujące w ING Bank N.V.).

- Dostosowanie planów awaryjnych w zakresie płynności do zmian strukturze w organizacyjnej Banku i zmian definicji sygnałów ostrzegawczych.

Jednym z najważniejszych aspektów procesu zarządzania ryzykiem płynności jest w Banku plan awaryjnego finansowania, który zawiera wytyczne dotyczące aktywnej identyfikacji kryzysu płynności i działań, jakie należy podjąć, aby przetrwać kryzys.

W obliczu trudnej sytuacji płynnościowej na rynku oraz kryzysu finansowego na świecie, w 2008 roku powołano w Banku Zespół ds. Kryzysu Płynności. Jego zadaniem w 2009 roku było zdefiniowanie dodatkowych miar profilu płynności uzupełniających miary regulacyjne, jej codzienny monitoring oraz podejmowanie decyzji w zakresie niezbędnych działań.

W całym 2009 roku miary płynności dla Banku mieściły się w ramach wszystkich limitów wewnętrznych, jak i tych określonych przez regulacje zewnętrzne.

Portfele replikacyjne

Depozyty płatne na żądanie posiadają znaczny udział w bilansie Banku. Terminy replikacji i profile płynnościowe bazują na zachowaniach klientów i są weryfikowane przynajmniej raz na pół roku.

4. Adekwatność kapitałowa

Na przełomie 2008/2009 roku, na skutek rozwoju akcji kredytowej Banku, jak i wzrostu poziomu ryzyka kredytowego (związanego z niskiego tempa wzrostu polskiej gospodarki i pogorszenia się kondycji finansowej kredytobiorców), zwiększyło się zapotrzebowanie Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. na kapitał. W celu zapewnienia współczynnika wypłacalności powyżej poziomu zalecanego przez KNF (tj. powyżej 10%), ING Bank Śląski S.A. podjął następujące działania:

- Decyzją WZA przeznaczył cały zysk za 2008 rok na podniesienie kapitałów własnych.
- Zmniejszył zaangażowanie w walutowe instrumenty pochodne.
- Dążył do ograniczenia zmienności bazy kapitałowej (na wielkość bazy kapitałowej ma wpływ wycena aktywów dostępnych do sprzedaży).
- Określił zasady postępowania w przypadku konieczności przeciwdziałania obniżeniu miar adekwatności kapitałowej poniżej wielkości określonych w przepisach wewnętrznych oraz przez nadzór bankowy.
- Przemodelował Proces Wewnętrznej Oceny Kapitałowej (ICAAP). Szczególny nacisk położono na uwzględnienie prognoz miar adekwatności kapitałowej oraz wyników testów warunków skrajnych przy podejmowaniu decyzji strategicznych.

Na koniec grudnia 2009 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. wyniósł 12,0%.

W 2010 roku negatywny wpływ na wysokość współczynnika wypłacalności w Banku będzie mieć wdrożenie zaawansowanych wewnętrznych modeli ratingowych (Advance Internal Rating Book – AIRB) do wyliczania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe klientów korporacyjnych.

5. Ryzyko operacyjne i nadzór nad zgodnością z normami (Compliance)

ING Bank Śląski S.A. realizuje zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym, kierując się wymogami wynikającymi z przepisów Ustawy Prawo Bankowe, Rekomendacją M Narodowego Banku Polskiego, bazującą na wytycznych Komitetu Bazylejskiego, postanowieniami Uchwały Nr 383/2008 Komisji Nadzoru Bankowego i zgodnie ze standardami opracowanymi przez Grupę ING.

W 2004 roku przyjęto i wdrożono w Banku Politykę Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym określającą spójną metodologię i praktykę w tym zakresie. Polityka wraz z regulacjami szczegółowymi jest na bieżąco aktualizowana, stosownie do pojawiających się potrzeb oraz wymagań Nadzoru Bankowego.

Bank uznaje ryzyko operacyjne jako ryzyko bezpośredniej lub pośredniej straty materialnej lub utraty reputacji w wyniku niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. W zakres tej definicji wchodzi również ryzyko prawne.

W celu osiągnięcia maksymalnej efektywności procesów Bank wprowadził model zarządzania ryzykiem operacyjnym bazujący na podziale zadań i obowiązków pomiędzy tzw. 3 linie obrony, tj.:

- jednostki biznesowe,
- jednostki zarządzania ryzykiem operacyjnym, wspierające jednostki biznesowe w ich działaniach na rzecz identyfikacji i ograniczania zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- audyt wewnętrzny.

W zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym ING Bank Śląski S.A. koncentruje się na następujących zagadnieniach:

- wdrażaniu polityk, standardów oraz regulacji w obszarach zarządzania ryzykiem operacyjnym, informacji, bezpieczeństwa personelu i zasobów,
- wprowadzaniu mechanizmów aktywnej identyfikacji ryzyka operacyjnego, jego oceny i ograniczania w poszczególnych obszarach działalności Banku, z uwzględnieniem nowych/modyfikowanych produktów, prowadzonych projektów, zlecenia wykonania czynności na zewnątrz oraz zmian organizacyjnych i zmian w otoczeniu Banku,
- gromadzeniu informacji o zdarzeniach ryzyka operacyjnego, ich analizie oraz podejmowaniu działań zapobiegających ich powtórzeniu w przyszłości,
- określaniu czynników istotnego ryzyka i ich monitorowaniu,
- monitorowaniu konfiguracji aplikacji i systemów IT,
- klasyfikacji i analizie ryzyka zasobów informacji,
- ograniczaniu strat poprzez doskonalenie systemu kontroli działalności Banku,
- aktywnym ograniczaniu ryzyka operacyjnego poprzez stosowanie zintegrowanego systemu ewidencjonowania i śledzenia realizacji rekomendacji pokontrolnych jak również innych działań ograniczających ryzyko,
- adekwatnej do poziomu ryzyka alokacji kapitału ekonomicznego,
- testowaniu planów zachowania ciągłości dla krytycznych i ważnych procesów biznesowych,
- doskonaleniu zabezpieczeń fizycznych w Banku, ze szczególnym uwzględnieniem zintegrowanego systemu monitorowania bezpieczeństwa oddziałów i zapewnienia natychmiastowej pomocy w sytuacjach alarmowych,
- zarządzaniu procesem ubezpieczeń globalnych i lokalnych,
- opracowywaniu sprawozdawczości zarządczej w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- organizowaniu programów uświadamiających i szkoleń w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

VII. ROZWÓJ ORGANIZACJI I INFRASTRUKTURY GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU

1. IT i Operacje

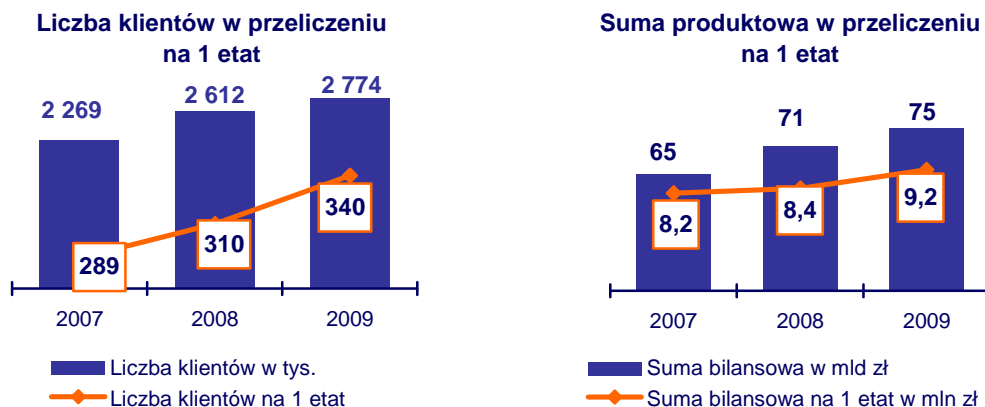
Efektom projektów prowadzonych w sferze informatyki w ING Banku Śląskim S.A. wspierających działalność pionów biznesowych było przede wszystkim:

- Udostępnienie kolejnych modułów nowej aplikacji oddziałowej (Front-End), takich jak: obsługa niestandardowych lokat i produktów strukturyzowanych, ubezpieczeń do rachunków, obsługi kart przedpłaconych i debetowych oraz przelewów w systemie bankowości telefonicznej.
- Przystąpienie Banku jako bezpośredniego uczestnika do systemu rozliczeniowego TARGET2. W praktyce oznacza to umocnienie pozycji rynkowej Banku dzięki możliwości oferowania nowych rozwiązań biznesowych dla klientów Banku. TARGET2 pozwala w czasie rzeczywistym rozliczać transakcje w walucie EUR między uczestnikami systemu i przyczynia się do obniżenia kosztów ich obsługi.
- Dostosowanie aplikacji obsługującej działalność powierniczą do wymagań *Nowego Systemu Depozytowo-Rozliczeniowego* i wdrożenie on-line'owego połączenia z KDPW.
- Wdrożenie nowego systemu dla obsługi wszystkich transakcji SEPA CREDIT TRANSFER, dzięki któremu są one przetwarzane w pełni automatycznie (za wyjątkiem transakcji z negocjowanym kursem).
- Up-grade głównej aplikacji obsługującej i wspierającej działalność dealing roomu.
- Wprowadzenie nowych rozwiązań w obszarze kartowym, takich jak: wdrożenie technologii do obsługi bezstykowych kart płatniczych, karty typu zbliżak, dostosowanie systemu kartowego do nowego globalnego systemu autoryzacji płatności elektronicznych oraz uruchomienie systemu zdanego zarządzania bankomatami.
- Wdrożenie nowej aplikacji bankowości mobilnej umożliwiającej korzystanie z wersji aplikacji ING BankOnLine dedykowanej na telefony komórkowe.

W nurcie prac związanych z optymalizacją procesów oraz bezpieczeństwa systemów Bank natomiast:

- Wdrożył nową aplikację do zarządzania zmianą, która daje nowe możliwości w zakresie obsługi błędów w oprogramowaniu, zgłoszeń zmian aplikacyjnych i obsługi zgłoszeń projektowych wraz ze śledzeniem on-line statusu każdego zgłoszenia i automatycznego budowania raportów.
- Wprowadził rozwiązania zapewniające zgodność Banku z wymaganiami Grupy ING w zakresie zarządzania ryzykiem niefinansowym.
- Automatyzował procesy back-office dla kredytów detalicznych poprzez modyfikację aplikacji obsługujących procesy kredytowe.
- Doskonalił procesy operacyjne dla obszaru klientów korporacyjnych i wdrożył elektroniczny obieg dokumentów Kartoteki Klienta Korporacyjnego.

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. prowadził także projekty w obszarze operacji. Do najważniejszych z nich należą: projekt optymalizacji procesu gotówkowego w sieci oddziałów, projekty związane z wydrukami masowymi oraz archiwizacją dokumentów oraz z zakresu optymalizacji sieci bankomatów.

2. Rozwój elektronicznych kanałów dystrybucji

W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. kontynuował prace, zmierzające do rozszerzenia funkcjonalności elektronicznych kanałów dystrybucji. Bank przede wszystkim:

- Udostępnił system bankowości internetowej dla klientów detalicznych w wersji mobilnej, dedykowanej dla telefonów komórkowych.
- Zaoferował K@rtę wirtualną ING VISA.
- Rozszerzył możliwości systemu ING BankOnLine o: oferowanie produktów strukturyzowanych (Inwestycyjnej Lokaty Terminowej, Inwestycyjnego Planu Ubezpieczeniowego), program *Bezpieczna Pożyczka* oraz o przystąpienie do ING OFE. Podniesiono także znacznie bezpieczeństwo korzystania z tej aplikacji oraz rozbudowano narzędzia pomagające zapobiegać oszustwom internetowym.
- Modyfikował ING BusinessOnLine, tj. wprowadził obsługę wspólnot mieszkaniowych, rozszerzył funkcjonalność o polecenia zapłaty, obsługę transakcji wychodzących SEPA, rozbudował moduł kredytów dla klientów strategicznych oraz o obsługę wniosków elektronicznych modułu Trade Finance.

Rozszerzano także zakres programu lojalnościowego *Bankujesz-kupujesz*, stanowiącego ważny element projektu *Najbardziej internetowy Bank*, o kolejne produkty depozytowe (polisy lokacyjne, lokaty terminowe, lokaty Ekstra Premia oraz eLokaty).

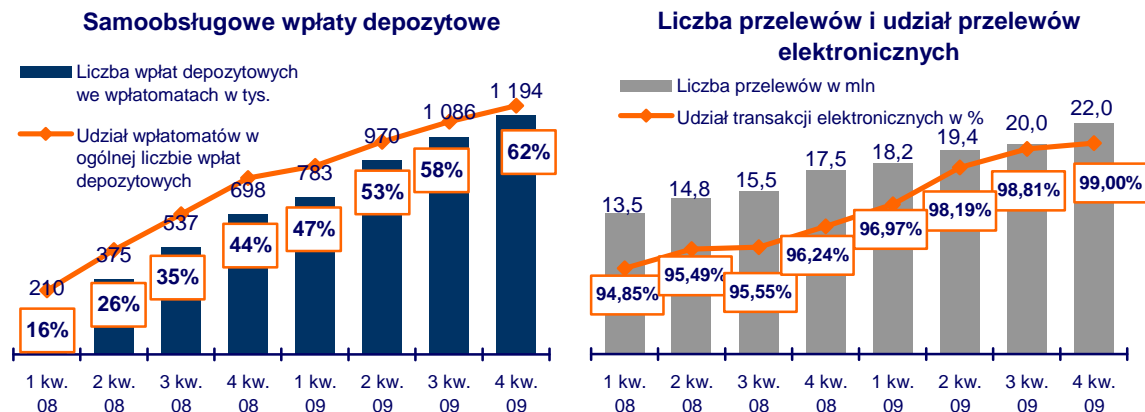
Na koniec grudnia 2009 roku z systemów bankowości elektronicznej ING Banku Śląskiego S.A. korzystało 1 559,5 tys. klientów, tj. o 33,6% więcej niż na koniec 2008 roku. Zwiększyła się także znacznie liczba korzystających z systemu SMS – wzrost o 59,9% w stosunku do grudnia 2008 roku.

Tabela. Klienci systemów bankowości elektronicznej w ING Banku Śląskim S.A.

	31.12.09	31.12.08
ING BankOnLine, ING OnLine, ING BusinessOnLine i MultiCash	1 559 504	1 167 054
HaloŚląski	786 008	617 422
SMS	619 664	387 456

Na koniec grudnia 2009 roku ING Bank Śląski S.A. dysponował siecią 737 bankomatów, podczas gdy na koniec 2008 roku posiadał 683 ATM-y

W grudniu 2009 roku zrealizowano w Banku 10,3 mln transakcji za pośrednictwem systemów bankowości elektronicznej, wobec 8,6 mln rok wcześniej (wzrost o 19,8%).

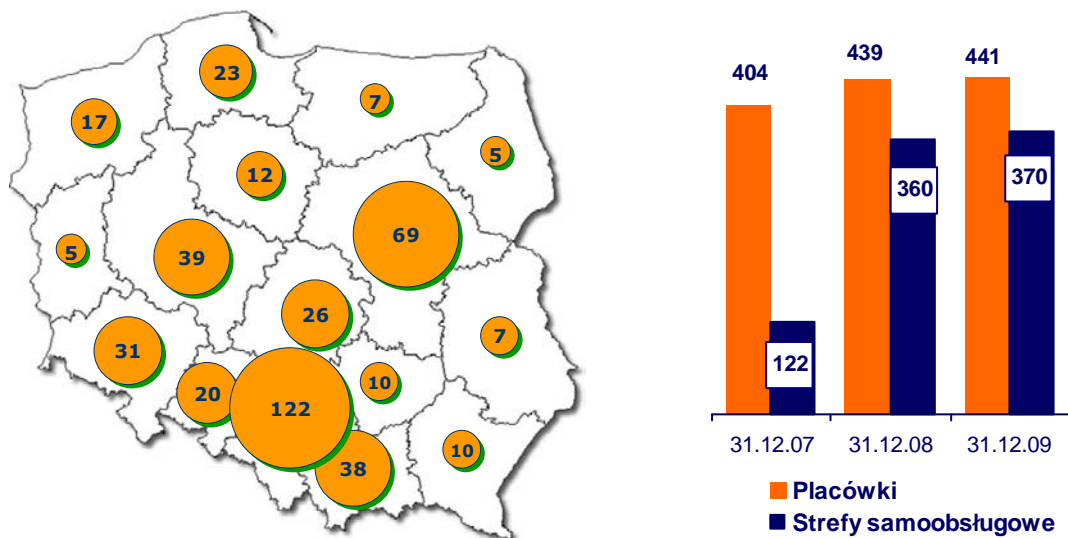

3. Sieć placówek bankowych

Na dzień 31 grudnia 2009 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał 441 oddziałów (w tym 66 placówek partnerskich). W ciągu 2009 roku Bank uruchomił 7 nowych oddziałów oraz zlikwidował 5 placówek.

W oddziałach Banku działało 370 stref samoobsługowych (360 stref na koniec 2008 roku). Po okresie dynamicznego przyrostu liczby stref samoobsługowych, w 2009 roku Bank skoncentrował się na poprawie ich funkcjonowania i zwiększeniu ich dostępności.

Sieć placówek ING Banku Śląskiego (stan na 31.12.2009 roku)

4. Zarządzanie kadrami

Stan zatrudnienia

Na dzień 31 grudnia 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. zatrudniała 8 291 osób. W ciągu 2009 roku liczba pracowników w spółkach tworzących Grupę Banku zmniejszyła się o 286 osób.

W grudniu 2009 roku w ING Bank Śląski S.A. zatrudniał 8 053 osoby, czyli o 286 osób (tj. o 3,4%) mniej w porównaniu z grudniem 2008 roku.

W 2009 roku prowadzona była w Banku restrukturyzacja zatrudnienia. Obok istotnego spadku

koniunktury na rynku, zmniejszenie zatrudnienia wynikało ze zmian organizacyjnych oraz obniżenia pracochłonności niektórych operacji. Pracownicy odchodzący z Banku zostali objęci pakietem dodatkowych odpraw oraz mogli skorzystać ze specjalnych szkoleń outplacementowych.

Tabela. Struktura zatrudnienia w ING Banku Śląskim S.A.

	31.12.2009		31.12.2008	
	osoby	%	osoby	%
Bankowość detaliczna	4 398	54,6	4 755	57,0
Bankowość korporacyjna i rynki finansowe	968	12,0	998	12,0
Operacje/IT/Usługi	1 836	22,8	1 732	20,8
Ryzyko/Organizacja/Finanse/Sprawy Kadrowe	851	10,6	854	10,2
Ogółem	8 053	100,0	8 339	100,0

W 2009 roku zmiany w strukturze zatrudnienia Banku polegały przede wszystkim na:

- Zmniejszeniu liczby i udziału zatrudnionych w Pionie Bankowości Detalicznej na skutek ograniczenia liczby pracowników w obszarze biznesu hipotecznego oraz przeniesienia platform kredytowych do Pionu Operacji.
- Wzrostu liczby i udziału zatrudnionych w Operacjach/IT/Usługach, przy czym ogólny poziom zatrudnienia w tej sferze wynikał nie tylko z przejęcia funkcji z Detalu, ale również z dalszej automatyzacji wielu procesów bankowych.

Polityka wynagrodzeń

W 2009 roku, pomimo wyzwań występujących na rynku, w polityce płacowej ING Bank Śląski S.A. nadal kierował się nadrzędnym celem, jakim jest utrzymanie zaangażowania pracowników i kontynuował politykę wynagradzania koncentrującą się na utrzymaniu spójności, sprawiedliwości oraz konkurencyjności wynagrodzeń oferowanych pracownikom. W celu zapewnienia stabilności warunków zatrudnienia oferowanych pracownikom, Bank utrzymał dotychczasowe założenia polityki płacowej, natomiast ze względu na sytuację gospodarczą, wprowadził zmiany w zasadach premiowania.

W 2009 roku Bank przeprowadził przegląd struktury stanowisk, którego głównym celem było sprawdzenie spójności wycen stanowisk na dwóch płaszczyznach: spójności wewnętrznej i dopasowania do rynku. Zweryfikowana struktura stanowisk posłużyła następnie do budowy rozwiązań mających na celu rozwój pracowników Banku i zapewnienie im możliwości doskonalenia kompetencji i umiejętności.

Rekrutacja i selekcja

W 2009 roku przeprowadzono w Banku badanie, którego celem była ocena jakości i efektywności procesów rekrutacji. Wyniki badania posłużyły następnie do ustalenia zmian w tym obszarze. W procesach rekrutacji położono w szczególności nacisk na rozwój wewnętrznych narzędzi selekcyjnych oraz nowych kanałów dotarcia do kandydatów. Zwrócono także uwagę na polepszenie jakości komunikacji na temat możliwości rozwoju zawodowego oraz awansu wewnętrznego.

Sytuacja na rynku bankowym spowodowała, że w 2009 roku Bank przeprowadził znacznie mniej procesów rekrutacyjnych niż w poprzednim roku. Bank poszukiwał głównie kandydatów do pracy w sieci sprzedaży detalicznej, na stanowiska operacyjne oraz osób do mobilnej sieci sprzedaży (zatrudnianych w ramach własnej działalności gospodarczej). Rekrutacje te wynikały w głównej mierze z konieczności uzupełnienia braków kadrowych, a nie z rozbudowy struktur organizacyjnych. Sytuacja na rynku pracy sprawiła jednocześnie, że w 2009 roku poziom fluktuacji w Banku był znacznie niższy niż w poprzednim roku.

Szkolenia i rozwój pracowników

W ciągu 2009 roku ING Bank Śląski S.A. prowadził przede wszystkim szkolenia wewnętrzne. Z uwagi na zwiększoną dyscyplinę kosztową, zostały wprowadzone ograniczenia w dostępie pracowników do szkoleń zewnętrznych, w szczególności do szkoleń zagranicznych.

Główne kierunki szkoleń w ING Banku Śląskim S.A. w 2009 roku to:

- *Kompetencje pracowników.* Na podstawie wyników Rozmów Rocznych zaktualizowano i

rozszerzono Katalog Szkoleń Kompetencyjnych do 70 pozycji. Obejmuje on szkolenia w zakresie kompetencji ogólnofirmowych, specjalistycznych i menedżerskich. Katalog ten jest zbiorem szkoleń dostarczanych przez wewnętrzne i zewnętrzne jednostki szkoleniowe.

- *Szkolenia menedżerskie*, realizowane przez trenerów wewnętrznych. Obejmowały one takie moduły jak: *Rekrutacja i selekcja*, *Budowanie Zespołu*, *Sztuka prowadzenia rozmowy oceniającej*, *Motywowanie i kierowanie*.
- *Dla pracowników Pionu Bankowości Korporacyjnej* w ramach Centrum Szkoleń Bankowości Korporacyjnej. Zrealizowano 47 programów szkoleniowych, w których uczestniczyło 2 822 pracowników. Obok standardowej oferty szkoleń adekwatnej dla bankowości korporacyjnej, akcje szkoleniowe dotyczyły wymogów Nowej Umowy Kapitałowej, instrumentów finansowych (np. ryzyka kredytowego i prawnego produktów RF). Wprowadzono także drugi, bardziej zaawansowany blok szkoleniowy w ramach programu *Master of Corporate Lending*.
- *Dla pracowników sieci sprzedaży*. Prowadzone w ramach Programu *Best Service* szkolenia dotyczyły zmian w systemach informatycznych, nowo wprowadzanych i modyfikowanych produktów, jakości obsługi oraz rozwoju umiejętności sprzedażowych i umiejętności zarządzania zespołem sprzedaży.
- *Kursy językowe*. W roku akademickim 2008/2009 w zajęciach z języka angielskiego uczestniczyło blisko 380 osób, zaś w roku akademickim 2009/2010 naukę rozpoczęło około 270 pracowników.
- *Dla nowozatrudnionych*. Nowi pracownicy uczestniczą w Banku w programie szkoleń, który obejmuje zarówno szkolenia stacjonarne jak i e-learningowe.

Osobny nurt szkoleń w ING Banku Śląskim S.A. stanowią szkolenia prowadzone w formule e-learningu. W 2009 roku oferta katalogowa obejmowała około 150 pozycji. Główne kategorie szkoleń to: szkolenia produktowe, aplikacyjne, z zakresu bezpieczeństwa i ryzyka operacyjnego, szkolenia specjalistyczne oraz kompetencyjne. W 2009 roku podjęto lub ukończono proces aktualizacji i produkcji ponad 40 szkoleń. W ramach e-learningu odbyło się 44 130 tys. osobo-szkoleń, a łączny czas trwania szkoleń wynosił 27 131 dni.

W 2009 roku kontynuowano w Banku działania w zakresie diagnozy potencjału pracowników. Prowadzono je w ramach Development Centre, Oceny 360 jakościowej oraz Oceny 360 ilościowej. Kontynuowany był także Management Development Programme (MDP), który jest skierowany do osób o najwyższym potencjale menedżerskim w organizacji. W ciągu 2009 roku objęto nim 192 osoby. Oprócz uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, brali oni także udział w *Śniadaniach z Członkami Zarządu* oraz prowadzili szkolenia (mentoringi) i treningi kompetencyjne.

Obok aktywności szkoleniowej, w 2009 roku zainicjowane zostały w Banku działania rozwojowe wspierające dzielenie się wiedzą w organizacji, takie jak:

- *Mentoring*. W ramach nowego modelu mentoringu przygotowanych zostało 45 mentorów i rozpoczętych zostało 23 procesów.
- *Coaching rozwojowy*. Dla menedżerów wyższego szczebla i uczestników Management Development Programme zrealizowano ponad 20 procesów zarówno z trenerami zewnętrznymi jak i wewnętrznymi.
- *Coaching kompetencyjny*. Jest to autorskie rozwiązanie Banku stanowiące odpowiedź na duże zapotrzebowanie na indywidualną pracę nad rozwojem kompetencji pracowników. Bazuje ono na wiedzy i doświadczeniu najlepszych pracowników. Po odpowiednim przeszkoleniu, 71 osób uzyskało certyfikat *Coacha kompetencyjnego ING Banku Śląskiego*.

Rozpoczęto także realizację programów efektywnościowych dla kadry kierowniczej Pionu IT, Pionu Finansów oraz Pionu Bankowości Detalicznej – obszaru Procesów i Produktów. Zaproszono do nich 77 menedżerów. Programy te obejmują diagnozę (ocena 360 i DC), analizę potrzeb szkoleniowych i działania rozwojowe.

Warunki pracy

We wrześniu 2009 roku pracownicy Banku uczestniczyli w badaniu *Winning Performance Culture Scan* (WPC). Na ankietę odpowiedziało 79% uprawnionych pracowników Banku. W listopadzie

wyniki WPC zostały przekazane menedżerom w celu ich analizy i określenia propozycji działań zmierzających do ugruntowania kultury organizacyjnej. W ich przygotowaniu, menedżerom pomagają *Ambasadorowie WPC*, którzy zostali wybrani w każdym Pionie/Regionie spośród pracowników.

Efektem ankiety WPC przeprowadzonej w 2008 roku było przygotowanie Programu *Nawigator Rozwoju*. W celu ułatwienia pracownikom poszukiwania nowych możliwości w ramach organizacji i nauczania zarządzania własnym rozwojem przygotowano m.in. mapy transferów z uwzględnieniem ryzyka przejścia, aplikację pokazującą pracownikom możliwości zmian pomiędzy stanowiskami, wstępną ocenę kompetencji i propozycję działań rozwojowych.

W 2009 roku kontynuowano w Banku rozpoczęte w 2007 roku działania zmierzające do upowszechnienia wśród menedżerów i pracowników wiedzy na temat zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Dzięki tej inicjatywie, 42 pracowników niepełnosprawnych stało się istotną częścią organizacji.

VIII. KIERUNKI ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2010 ROKU

Misją ING Banku Śląskiego S.A. jest pomaganie klientom w zarządzaniu ich finansową przyszłością. Kluczowe znaczenie dla funkcjonowania instytucji mają dwa jej elementy, tj. pomoc w zaspokajaniu potrzeb finansowych oraz ukierunkowanie na przyszłość. Oznaczają one potrzebę budowania przez Bank długoterminowych relacji z klientami, m.in. poprzez stawianie do ich dyspozycji oferty produktowej, która jest dostosowana do zmieniających się w czasie preferencji klientów (zarówno z punktu widzenia ich funkcjonalności, jak i ceny) oraz rozwój wielokanałowego systemu dystrybucji.

Głównym celem strategicznym ING Banku Śląskiego S.A. jest trwały rozwój prowadzący do poprawy, a następnie utrzymania wiodącej pozycji w polskim sektorze bankowym poprzez harmonijny rozwój podstawowych sfer działalności, tj. bankowości detalicznej, bankowości korporacyjnej oraz rynków finansowych.

Wzrost skali działania ING Banku Śląskiego S.A. jest także ważnym czynnikiem stabilnego wzrostu wartości firmy i zapewnienia akcjonariuszom ponadprzeciętnego zwrotu z inwestycji w długim okresie. Spełnienie oczekiwań akcjonariuszy odbywa się przy jednoczesnym zachowaniu strategicznej równowagi, tj. uwzględnianiu w działalności Banku także potrzeb innych interesariuszy (klientów i pracowników).

Globalny kryzys finansowy zmienił warunki funkcjonowania sektora bankowego i przede wszystkim spowodował:

- Zahamowanie wzrostu popytu na usługi bankowe, zarówno ze strony gospodarstw domowych jak i podmiotów gospodarczych oraz zaostrenie się konkurencji na coraz bardziej ciasnym rynku bankowym.
- Powrót do tradycyjnych modeli biznesowych bazujących na budowaniu długotrwałych relacji z klientami, w których istotną rolę odgrywa zaufanie i rozpoznawalność marki.
- Nowe wymogi regulacyjne, np. w zakresie obowiązku ujawniania przez instytucje bankowe cen produktów, związanych z nimi kosztów oraz ryzyka dla klienta.
- Wzrost znaczenia efektywności (doskonałości operacyjnej) w związku z postępującym procesem standaryzacji oferty (produkty bankowe stają się prostsze i bardziej przejrzyste).

Obecnie, kluczowymi czynnikami sukcesu w sektorze bankowym stały się zatem:

- Siła finansowa, dzięki której bank jest w stanie pozyskiwać środki klientów i generować wysokiej jakości aktywa.
- Silna pozycja rynkowa oraz zdolność do jej utrzymania i osiąganie korzyści skali.
- Zoptymalizowane procesy i niższe (dzięki temu) koszty działania.
- Wysoka jakość obsługi przekładająca się na lojalność klientów.
- Wielokanałowy, zintegrowany system dystrybucji, gwarantujący doskonałość operacyjną z jednej strony i unikalne doświadczenia klientów (customer experience) z drugiej.
- Silna marka (rozpoznawalność, zaufanie) oraz skuteczny marketing.

Bankowość detaliczna

Strategiczne kierunki rozwoju ING Banku Śląskiego S.A. na rynku bankowości detalicznej w 2010 roku pozostają niezmiennie. Głównym celem Banku pozostaje umocnienie pozycji rynkowej, przy czym główny nacisk jest położony na działania zmierzające do zapewnienia najwyższej jakości obsługi.

Bank skoncentruje się na zacieśnieniu relacji z obecnymi klientami, czemu ma przede wszystkim służyć uproszczenie oferowanych produktów, jak i ułatwienia w dostępie do nich poprzez prosty i przyjazny wielokanałowy system dystrybucji.

Równolegle, Bank będzie kontynuować wysiłki zmierzające do powiększenia bazy klientów, m.in. drogą przyrostu liczby aktywnych rachunków bieżących. Wzrost liczby korzystających z usług Banku,

jak i działania w zakresie zacieśnienia relacji z dotychczasową bazą klientów powinny się przełożyć na wzrost wartości środków ulokowanych w Banku w formie depozytów.

Ofertę kredytową Bank będzie natomiast kierować głównie do swoich dotychczasowych klientów. Wyjątkiem będą kredyty mieszkaniowe, w przypadku których Bank będzie zmierzać do istotnego zwiększenia swego udziału rynkowego.

W 2010 roku Pion Bankowości Detalicznej będzie kontynuować realizację rozpoczętych już projektów, takich jak:

- Najbardziej internetowy bank. Prace obejmą udoskonalenie systemu ING BankOnLine oraz jego integrację z innymi kanałami dystrybucji.
- Strefy samoobsługowe. Po okresie dynamicznego przyrostu liczby stref, nacisk zostanie położony na modyfikację istniejących już urządzeń w celu uczynienia ich bardziej przyjaznymi dla użytkowników.
- Kredyty hipoteczne. Zakładane jest udoskonalenie procedur i optymalizacja procesów sprzedaży. Pozwoli to na oferowanie tego produktu poprzez nowoczesne, łatwo dostępne kanały dystrybucji (Internet, pośrednicy).
- Front End. Wdrożona w poprzednich latach nowa aplikacja oddziałowa osiągnęła zakładany poziom funkcjonalności. Dalsze prace będą skierowane na stworzenie nowoczesnego *contact centre*.
- Sieć franczyzowa. Prace będą zmierzać do integracji sieci placówek partnerskich z innymi kanałami dystrybucji.
- Segment Private Banking. Rozwój oferty produktów i usług przyczyni się do zacieśnienia współpracy z dotychczasowymi zamożnymi klientami i będzie ważnym atutem w procesie akwizycji nowych klientów.

Bankowość korporacyjna

Główne działania ING Banku Śląskiego S.A. na rynku bankowości korporacyjnej w 2010 roku będą zmierzać do:

- Utrzymania wysokiego poziomu akwizycji klientów korporacyjnej sieci (szczególnie w segmencie średnich firm) oraz do wzrostu liczby klientów strategicznych w segmentach docelowych.
- Zacieśnienia współpracy z posiadaną bazą klientów poprzez zaoferowanie im atrakcyjnej oferty produktów i usług (m.in. zwiększenie liczby transakcji i wolumenów depozytowych).
- Zwiększenia udziału w rynku, zarówno depozytów jak i kredytów.
- Utrzymania pozycji lidera w zakresie satysfakcji klientów z jakości oferty i poziomu obsługi.

Akcja kredytowa będzie traktowana przez Bank zarówno jako narzędzie służące rozwijaniu współpracy z dotychczasowymi klientami, jak również jako instrument pozyskiwania nowych klientów. Bank będzie dążyć do dalszej optymalizacji portfela kredytowego poprzez lepsze dopasowanie przyznanych limitów i cen do profilu ryzyka klienta oraz aktualnych warunków rynkowych.

Ambicją Banku jest oferowanie klientom atrakcyjnych, dobrze dopasowanych do ich potrzeb produktów, przejrzystych i szybkich procedur oraz efektywnych elektronicznych kanałów dystrybucji. Dlatego też w 2010 roku Bank skupi się na realizacji następujących przedsięwzięć:

- Doskonaleniu systemów bankowości internetowej. Celem Banku jest oferowanie klientom korporacyjnym aplikacji internetowych o najwyższych standardach rynkowych, przy jednoczesnym znaczącym obniżeniu kosztów ich utrzymania po stronie Banku. Prace w zakresie rozwoju bankowości internetowej dotyczyć będą m.in.: udostępnienia na platformie internetowej wszystkich produktów dla średnich i dużych firm, poszerzenia palety produktów o produkty finansowania handlu zagranicznego, karty płatnicze oraz upowszechnienia modułu kredytowego dla klientów strategicznych. Wdrażana będzie także platforma ING Trade dla wybranych produktów rynków finansowych.
- Usprawnienia procesów kredytowych. Kontynuowany będzie proces upraszczania procesów i procedur oraz wprowadzone zostanie nowe podejście do analizy kredytowej. Pozwoli to na

zwiększenie udziału umów przygotowywanych na podstawie wystandaryzowanych schematów.

- Trade Finance. W celu zapewnienia zdolności operacyjnej do obsługi zwiększonych wolumenów transakcji handlu zagranicznego, Bank planuje wdrożyć platformę back-office wspomagającą obsługę produktów finansowania handlu (akredytyw, gwarancji i inkasa dokumentowego) oraz rozbudować obecny moduł Trade Finance w systemie ING BusinessOnLine.
- Przeglądzie oferty produktów rynków finansowych. Zmiany w produktach będą dostosowane do specyfiki biznesu klientów (tzw. mandatów produktowych). Wprowadzone zostaną także nowe procedury w zakresie ustalania limitów dla transakcji obszaru rynków finansowych.
- Wypracowaniu modelu faktoringu odwróconego. Nowy model zakłada przeniesienie tych transakcji do spółki ING Commercial Finance, co pozwoli m.in. uproszczenie struktury, ułatwi oferowanie produktu nowym klientom.
- Restrukturyzacja sieci korporacyjnej. Polegać ona będzie na zastosowaniu nowego standardu placówek (zarówno funkcjonalnego jak i wizualnego) w celu podniesienia jakości obsługi i wzmocnienia wizerunku Banku.

W 2010 roku ING Bank Śląski S.A. będzie także dostosowywać swoją działalność do rosnących krajowych i unijnych wymagań regulacyjnych (w tym dyrektywy MIFiD i dyrektywy o usługach płatniczych (Payment Services Directive)).

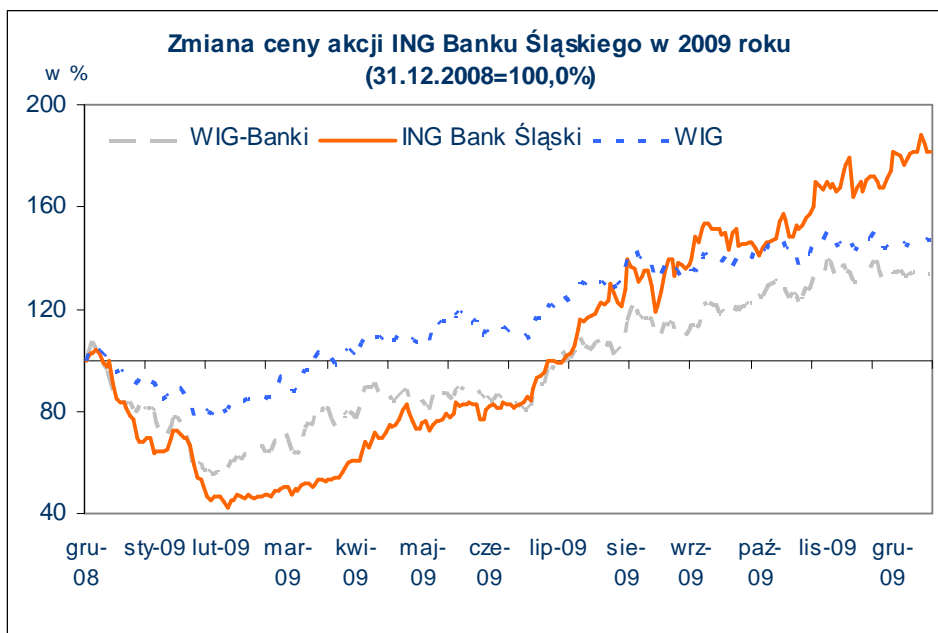
Planowany wzrost skali działania Spółki w związku z przewidywanym ożywieniem gospodarczym, jak i kontynuowanie przedsięwzięć w sferze informatyki oraz optymalizacji sfery operacyjnej powinno stworzyć warunki do poprawy efektywności działania ING Banku Śląskiego S.A. i wzrostu wartości firmy.

IX. INFORMACJE DLA INWESTORÓW

1. Cena akcji ING Banku Śląskiego S.A.

W 2009 rok kurs akcji ING Banku Śląskiego S.A. w momencie zamknięcia sesji wahał się w przedziale od 182,1 zł (zanotowany w dniu 3 marca) do 810,0 zł (na sesji w dniu 28 grudnia). W dniu 31 grudnia 2009 roku cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. wyniosła 780,0 zł, czyli była o 81,4% wyższa niż w ostatnim dniu notowań 2008 roku (dla porównania subindeks Banki wzrósł o 33,7%).

W dniu 31 grudnia 2009 roku wartość rynkowa Banku ukształtowała się zatem na poziomie 10 148 mln zł, podczas gdy jego wartość księgowa wynosiła 4 884,4 mln zł.

2. Ratingi

ING Bank Śląski S.A. współpracuje z agencjami ratingowymi Fitch Ratings oraz Moody's Investors Service. Agencja Fitch Ratings wystawia dla Banku pełną ocenę ratingową, zaś Moody's Investors Service przeprowadza ocenę Banku bazując wyłącznie na publicznie dostępnych informacjach.

W dniu 28 stycznia 2009 roku agencja Fitch obniżyła rating długoterminowy ING Banku Śląskiego S.A. z poziomu AA- na A+ i przyznała dla tej oceny perspektywę Stabilną. Obniżony został jednocześnie rating krótkoterminowy ING Banku Śląskiego S.A. z poziomu F1+ do poziomu F1. Obniżenie ratingów dla ING Banku Śląskiego S.A. było związane ze zmianą ratingu dla dominującego akcjonariusza Banku, tj. ING Bank N.V.

Kolejny raz Agencja Fitch zmieniła rating ING Banku Śląskiego S.A. w dniu 12 sierpnia 2009 roku. Został obniżony rating podmiotu (Long-term IDR) z A+ do A z perspektywą Stabilną. Pozostałe oceny zostały podtrzymane. Zmiana ratingu długoterminowego Banku wynikała przede wszystkim ze zmiany ratingów dla Grupy ING oraz jej podmiotów, w tym dla dominującego akcjonariusza ING Banku Śląskiego S.A. – ING Bank N.V.

W dniu przekazania niniejszego sprawozdania oceny wystawione przez agencję Fitch dla ING Banku Śląskiego S.A. przedstawiały się następująco:

Fitch Ratings Ltd.

Rating podmiotu (Long-term IDR)	A
Perspektywa utrzymania wyż. wym. oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy (Short-term IDR)	F1
Ocena indywidualna	C
Ocena wsparcia	1

Rating podmiotu oraz rating krótkoterminowy określają zdolność podmiotu do terminowego regulowania zobowiązań finansowych. Rating podmiotu na poziomie A odzwierciedla wysoką zdolność Banku do terminowego wywiązywania się z długoterminowych zobowiązań finansowych, natomiast krótkoterminowy rating na poziomie F1 oznacza najwyższą ocenę zdolności do terminowego regulowania krótkoterminowych (do 13 miesięcy) zobowiązań finansowych. W przypadku obu ocen Banku agencja Fitch uwzględniła wysokie prawdopodobieństwo uzyskania potencjalnego wsparcia ze strony dominującego akcjonariusza spółki – ING Bank N.V. (najwyższy rating wsparcia).

Rating indywidualny ING Banku Śląskiego S.A. na poziomie C odzwierciedla: odpowiedni poziom kapitału, poprawiającą się jakość aktywów, wysoki wskaźnik pokrycia rezerwami należności zagrożonych, wysoką płynność oraz silną pozycję na rynku depozytów. W ocenie indywidualnej Banku uwzględniono ponadto presję na poziom kapitałów w związku ze wzrostem wymogów kapitałowych wynikających z regulacji Nowej Umowy Kapitałowej oraz rosnące wartości aktywów ważonych ryzykiem.

W dniu 28 stycznia 2009 roku agencja Moody's Investors Service Ltd obniżyła rating ING Banku Śląskiego S.A. dla depozytów długoterminowych w walucie krajowej z poziomu A1 do A2. Pozostałe oceny zostały podtrzymane. Zmiana ta była powiązana z weryfikacją ratingu ING Bank N.V.

Moody's Investors Service Ltd.

Depozyty długoterminowe w walucie obcej	A2
Depozyty długoterminowe w walucie krajowej	A2
Depozyty krótkoterminowe	P-1
Siła finansowa Banku	D+
Perspektywa siły finansowej	Stabilna

W dniu 26 maja 2009 roku Moody's zmienił dla ING Banku Śląskiego S.A. natomiast perspektywę ratingu dla depozytów długoterminowych (A2) ze Stabilnej na Negatywną. Pozostałe ratingi nie uległy zmianie. Moody's stwierdził, że w świetle nowych ocen dotyczących poziomu wsparcia systemowego, Negatywna perspektywa ratingu siły finansowej spółki matki (ING Bank N.V. posiada ratingi Aa3/P1/C+) może wpłynąć na rating depozytów długoterminowych ING Banku Śląskiego S.A.

2 lutego 2010 roku Agencja zakończyła rozpoczęty 21 września 2009 roku przegląd ratingów Grupy ING, w tym ratingów depozytowych ING Banku Śląskiego S.A. W wyniku przeglądu Agencja potwierdziła ratingi dla depozytów długoterminowych (w walucie obcej i krajowej) i krótkoterminowych, jednakże określiła perspektywę ratingu dla depozytów długoterminowych jako Negatywną. Pozostałe ratingi zachowały perspektywę Stabilną. Zmiana perspektywy dla depozytów długoterminowych wynika z analogicznego działania Agencji w odniesieniu do ratingów innych podmiotów Grupy ING, w tym spółki matki ING Bank N.V.

3. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A.

W 2009 roku łączna kwota wynagrodzeń (rozumiana jako wartość wynagrodzeń, nagród i korzyści otrzymanych w pieniądzu, w naturze lub jakiejkolwiek innej formie) wypłaconych przez ING Bank Śląski S.A. członkom Zarządu wyniosła 9 937,4 tys. zł. Jako łączną kwotę wypłaconych lub należnych wynagrodzeń i nagród za 2009 rok podano wartość brutto wynagrodzeń wypłaconych lub należnych w okresie od stycznia do grudnia 2009 roku.

Członkowie Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. nie są objęci programem motywacyjnym ani premiovym bazującym na kapitale emitenta. Grupa ING Banku Śląskiego S.A. jest natomiast uczestnikiem długoterminowego systemu motywacyjnego (Long-term Equity Ownership – LEO),

prowadzonego przez Grupę ING. Zasady funkcjonowania tego programu zostały przedstawione w notach do Rocznoego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w punkcie *Świadczenia dla pracowników*. W 2009 roku członkowie Zarządu Banku zrealizowali w ramach programu LEO opcje o wartości 14,7 tys. zł.

Umowy o pracę z wszystkimi Członkami Zarządu Banku przewidują, że w przypadku rozwiązania Umowy przez Bank z przyczyn innych niż uprawniające do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia, Członkowi Zarządu przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego z ostatnich trzech miesięcy poprzedzających rozwiązanie stosunku pracy, płatna nie później niż w ostatnim dniu roboczym danego miesiąca, przez okres kolejnych trzech miesięcy.

Członkowie Zarządu oraz inne osoby będące pracownikami ING Banku Śląskiego S.A. nie otrzymują wynagrodzenia ani nagród z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek zależnych i stowarzyszonych Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.

Tabela. Wynagrodzenie członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku (w tys. zł)

Imię i nazwisko	Okres od - do	Wynagrodzenia i nagrody	Zrealizowane opcje LEO	Pozostałe korzyści	Razem
Brunon Bartkiewicz	01.01.09-31.12.09	1 910,5	11,1	353,2	2 274,8
Mirosław Boda	01.01.09-31.12.09	1 056,0	0	188,3	1 244,3
Michał Bolesławski	01.01.09-31.12.09	1 044,1	1,3	166,8	1 212,1
Evert Derks Drok	01.06.09-31.12.09	579,2	0	531,2	1 110,4
Justyna Kesler	01.01.09-31.12.09	1 012,8	1,5	173,0	1 187,3
Małgorzata Kołakowska	01.01.09-31.12.09	1 190,8	0	184,0	1 374,8
Oscar Swan	01.01.09-31.12.09	960,0	0,8	171,2	1 132,0
Michał Szczurek	01.01.09-16.03.09	278,1	0	123,6	401,7
Razem		8 031,4	14,7	1 891,3	9 937,4

W 2009 roku łączna kwota wynagrodzeń (definiowana jak wyżej) wypłaconych przez ING Bank Śląski S.A. członkom Rady Nadzorczej wyniosła 579,6 tys. zł.

Tabela. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku (w tys. zł)

Imię i nazwisko	Okres od - do	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	Razem
Anna Fornalczyk	01.01.09-31.12.09	210,0	0	210,0
Jerzy Hausner	01.01.09-31.12.09	105,6	0	105,6
Mirosław Kośmider	01.01.09-31.12.09	132,0	0	132,0
Wojciech Popiołek	01.01.09-31.12.09	132,0	0	132,0
Razem		579,6	0	579,6

Żaden z członków Zarządu Banku nie posiadał akcji ING Banku Śląskiego S.A. Spośród członków Rady Nadzorczej właścicielami akcji Banku byli: Pan Mirosław Kośmider – 3 akcje oraz Pan Wojciech Popiołek – 6 akcji.

4. Informacja o audytorze

W dniu 30 listopada 2007 roku Rada Nadzorcza ING Banku Śląskiego S.A. podjęła uchwałę, że począwszy od 2008 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych przez okres najbliższych trzech lat będzie firma Ernst & Young Audit Spółka z o.o. z siedzibą w Warszawie Rondo ONZ 1 (wpisana na listę Krajowej Izby Biegłych Rewidentów pod numerem 130). Umowę z audytorem Bank zawarł w dniu 29 lutego 2008 roku.

ING Bank Śląski S.A. nie korzystał wcześniej z usług firmy Ernst & Young Audit Spółka z o.o.

Firma Ernst & Young jest także jedynym audytorem zewnętrznym sprawozdań skonsolidowanych Grupy ING.

Tabela. Wynagrodzenie netto audytora

	Rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2009 r.	Rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2008 r.
Badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	194,6 tys. euro + zwrot udokumentowanych kosztów bezpośrednich (maksymalnie 5%)	174,7 tys. Euro + zwrot udokumentowanych kosztów bezpośrednich (maksymalnie 5%)
Przegląd sprawozdania finansowego	112,4 tys. euro + zwrot udokumentowanych kosztów bezpośrednich (maksymalnie 5%)	112,4 tys. Euro + zwrot udokumentowanych kosztów bezpośrednich (maksymalnie 5%)
Usługi doradztwa podatkowego	Umowa nie obejmuje	Umowa nie obejmuje
Pozostałe usługi pokrewne	239,7 tys. zł	136,7 tys. zł

X. ING BANK ŚLĄSKI S.A. W SPOŁECZEŃSTWIE

1. Odpowiedzialność społeczna

ING Bank Śląski S.A. będąc odpowiedzialną społecznie instytucją finansową uwzględnia w swej działalności biznesowej szeroki zakres problemów etycznych, społecznych oraz związanych z ochroną środowiska.

Korporacyjna odpowiedzialność społeczna jest realizowana w Banku na czterech płaszczyznach:

- W relacjach Biznes/Klient. Bank dostarcza swoim klientom produktów i usług wysokiej jakości, bez szkody dla ludzi i środowiska. Stara się być partnerem dotrzymującym obietnic, z którym łatwo się współpracuje i prowadzi interesy. Odpowiedzialny biznes oznacza zatem ofertę uszytą na miarę, przejrzystą i zrozumiałą, etyczny marketing i komunikację, uczciwe zasady reklamacji oraz edukację finansową klientów.
- W miejscu pracy/W stosunku do pracowników. Bank szanuje i respektuje prawa człowieka. Dąży do tworzenia przyjaznych, bezpiecznych i stymulujących do rozwoju miejsc pracy. Prowadzi działania na rzecz zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Celem Banku jest również uczciwe ocenianie wyników i nagradzanie pracowników. W procesie Rozmów Rocznych Bank zachęca do otwartej dyskusji pracownika z przełożonym na temat swoich osiągnięć, możliwości i oczekiwań. Od 2009 roku Rozmowy Roczne są ściśle powiązane z planowaniem rozwoju pracownika oraz programem *Navigator Rozwoju*, służącym wsparciu zarówno menedżerów jak i doskonaleniu umiejętności planowania własnej ścieżki rozwoju przez pracowników. Rokrocznie pracownicy ING Banku Śląskiego S.A. uczestniczą w globalnym badaniu ING – *Winning Performance Culture*, służącym do oceny poziomu zaangażowania pracowników. W badaniu przeprowadzonym w 2009 roku wzięło udział 79% wszystkich pracowników Banku. Ponadto, stale jest monitorowany poziom satysfakcji zatrudnionych z opieki medycznej w celu poprawy oferty w tym zakresie. Pracownicy Banku mają też prawo przeznaczyć 8 godzin z rocznego czasu pracy na wolontariat pracowniczy.
- W środowisku. W celu ograniczenia negatywnego wpływu działalności Banku na środowisko, prowadzone są działania oszczędnościowe w zakresie wykorzystania mediów i materiałów biurowych, segregowane są odpady makulaturowe oraz recykling sprzętu komputerowego. Pracownicy są uczulani na problemy związane z odpowiedzialnością za środowisko naturalne. Przykładem globalnej akcji ING na rzecz ochrony środowiska jest projekt *Plant a Tree*. Wolontariusze z ING Banku Śląskiego S.A. biorą w nim aktywny udział poprzez uczestnictwo w akcjach sadzenia drzew.
- W relacjach ze społeczeństwem. ING Bank Śląski S.A. jako jeden z pierwszych w Polsce banków podjął inicjatywy związane z edukacją, głównie finansową społeczeństwa. Przygotowano serwis dla klientów informujący o produktach bankowych. W 2009 roku ponad 200 osób skorzystało z *Internetowej Akademii ING* ucząc się podstaw obsługi komputera oraz korzystania z Internetu. Ponadto, Bank wydał w milionowym nakładzie bezpłatny podręcznik *E-lementarz Internetu*.

2. Działalność Fundacji ING Dzieciom

Fundacja *ING Dzieciom* posiada prawie dwudziestoletnie doświadczenie w niesieniu pomocy potrzebującym. Powstała na fundamentach powołanej w 1991 roku *Fundacji Banku Śląskiego*. Dzięki wiedzy i zaangażowaniu ludzi związanych z Fundacją oraz pracowników-wolontariuszy ING pomoc ze strony Fundacji otrzymało już kilka tysięcy dzieci z całej Polski.

Misją Fundacji *ING Dzieciom* jest wyrównywanie szans poprzez edukację dzieci z najuboższych obszarów i dzieci przewlekłe chorych, kształcenie młodzieży w obszarze przedsiębiorczości oraz pomoc w uzyskiwaniu dostępu młodzieży z ubogich rodzin do szkolnictwa wyższego.

Fundacja realizuje swe cele statutowe w ramach następujących programów:

- Świetlice internetowe ING. W ciągu 2009 roku otworzono pięć kolejnych świetlic oraz 1 mini świetlicę. W sumie, Fundacja uruchomiła 18 pomarańczowych świetlic internetowych w całej Polsce, w których bezpłatnie z Internetu korzysta blisko 2 000 dzieci.
- Turnusy Uśmiechu. Są to turnusy edukacyjno-rehabilitacyjne organizowane w ośrodku Banku w Wiśle, na które zapraszane są dzieci chore (głównie z chorobami nowotworowymi i autystyczne), uzdolnione, ze szkół podstawowych oraz świetlic środowiskowych. W 2009 roku w Turnusach Uśmiechu uczestniczyło prawie 1 000 dzieci.
- W towarzystwie lwa. W ramach prowadzonego od 2005 roku programu biblioterapeutycznego, wręczono bezpłatnie ponad 25 tys. chorych dzieci książeczkę *Lucjan lew, jakiego nie było*. Pomaga ona dzieciom przejść przez trudne chwile terapii medycznej. Sukces tej książki sprawił, że w 2008 roku wydano drugą pozycję, tj. książkę autorstwa Roksany Jędrzejowskiej-Wróbel pt. *Kosmita*. Przedstawiona w niej historia rodziny, w której na świat przychodzi dziecko autystyczne, ma pomóc czytelnikom zaakceptować trudne okoliczności, szukać wsparcia w specjalistycznej terapii oraz pokazać, że w życiu najważniejsza jest miłość i szacunek dla każdego człowieka. W sumie rozdano bezpłatnie 8 tys. egzemplarzy tej książki. *Kosmita* znalazł się na złotej liście *Cała Polska czyta dzieciom*, a także uzyskał nominację do prestiżowej nagrody Polskiej Sekcji IBBY (*International Board on Books for Young People*) – w kategorii *Książka Roku*.

3. Zaangażowanie pracowników

ING Bank Śląski S.A. promuje działalność społeczną także wśród pracowników, m.in. poprzez program wolontariatu pracowniczego *Wolontariat ING*. Jest on realizowany we współpracy z *Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Centrum Wolontariatu*.

Pod koniec 2009 roku grupa wolontariuszy ING liczyła blisko 1 000 osób. W 2009 roku zorganizowali oni ponad 100 akcji wolontariackich na rzecz szpitali, szkół, przedszkoli, fundacji oraz różnych stowarzyszeń. W ramach tych akcji odnawiali i remontowali przedszkola i świetlice, czytali dzieciom książki, brali udział w akcjach krwiodawstwa. W okresie bożonarodzeniowym wolontariusze zorganizowali akcje przygotowywania paczek świątecznych dla dzieci z ochronek, świetlic środowiskowych, szpitalnych oddziałów dziecięcych, domów dziecka oraz z ubogich rodzin. Dzięki tym inicjatywom spełniono marzenia 862 dzieci.

Wolontariuszami ING są także członkowie Zespołu *Singers*. Jest to zespół wokalny skupiający wyłącznie pracowników ING Banku Śląskiego S.A. W 2008 roku przygotował on sceniczną wersję książki *Lucjan Lew, jakiego nie było*. Spektakl ten powstał we współpracy z profesjonalistami Akademii Muzycznej w Katowicach i Teatru Dzieci Zagłębia w Będzinie. Zespół dał w sumie 7 przedstawień o Lwie Lucjanie, a w 2009 roku zrealizowano filmową wersję spektaklu.

W 2009 roku *Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu* wyróżniło trzech wolontariuszy ING tytułem *Osobowości Miesiąca* za zaangażowanie za rzecz potrzebujących dzieci.

4. Fundacja Sztuki Polskiej ING

ING Bank Śląski S.A. jest aktywnym członkiem *Fundacji Sztuki Polskiej ING*. Głównym jej celem działalności jest promocja polskiej sztuki współczesnej, w szczególności twórczości młodych artystów. Gromadzi ona prace reprezentujące rozmaite nurty sztuki współczesnej i różne techniki artystyczne (malarstwo, rysunek, grafika, fotografia), sztukę figuratywną i abstrakcyjną.

Posiada ona w swej kolekcji prace tak uznanych twórców jak: Edward Dwurnik, Stefan Gierowski, Jerzy Nowosielski, Leon Tarasiewicz, Wilhelm Sasnal. W 2009 roku kolekcja powiększyła się o kolejne prace młodych artystów.

XI. OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. O STOSOWANU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO W 2009 ROKU

Zgodnie z § 91 ust.5 pkt 4) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. Nr 33, poz. 259 z późn. zm.) oraz § 29 ust. 5 Regulaminu Giełdy oraz Uchwałą nr 1013/2007 Zarządu GPW S.A. z dnia 11 grudnia 2007r., Zarząd ING Banku Śląskiego S.A. przedstawia Oświadczenie o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego w 2009 roku.

1. Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny

Zbiór zasad ładu korporacyjnego, którym podlega ING Banku Śląski S.A. (dalej: „Bank”) zawarty jest w dokumencie „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW” stanowiącym załącznik do Uchwały Nr 12/1170/2007 Rady Giełdy z dnia 4 lipca 2007 roku. Tekst powyższego zbioru zasad jest publicznie dostępny na stronie internetowej Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. pod adresem <http://corp-gov.gpw.pl>.

Bank wprowadził do wewnętrznych dokumentów ustrojowych odpowiednie regulacje odzwierciedlające zasady ładu korporacyjnego, w tym w szczególności w zakresie funkcjonowania Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy (dalej: „Walne Zgromadzenie”) i uprawnień akcjonariuszy, zasad działania Rady Nadzorczej i jej Komitetów, a także kryteriów niezależności członków Rady Nadzorczej, ich wymaganej liczby, jak i szczególnych uprawnień tych członków.

2. Wskazanie postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego, od stosowania których emitent odstąpił oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Bank przyjął do stosowania zasady ładu korporacyjnego wynikające z „Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW” z wyłączeniem Zasady IV.8.

Przyczyną odstąpienia od stosowania tej zasady jest konieczność konsolidacji sprawozdań finansowych oraz związane z tym jednolite podejście Grupy ING odnośnie zasad zmian audytora, spełniające wymogi wynikające z obowiązujących przepisów UE. W powyższym zakresie Bank złożył stosowną deklarację w raporcie bieżącym nr 01/2008 z dnia 2 stycznia 2008 roku.

Zarząd ING Banku Śląskiego S.A. oświadcza, że Bank i jego organy przestrzegały w 2009 roku przyjęte przez siebie zasady ładu korporacyjnego określone w „Dobrych praktykach spółek notowanych na GPW”.

W okresie objętym niniejszym raportem nie stwierdzono przypadków naruszenia przyjętych przez Bank zasad ładu korporacyjnego.

3. Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Proces sporządzania sprawozdań finansowych jest realizowany w ramach Pionu Finansów, jako jeden z kluczowych elementów zgodności z normami. Podstawowymi elementami pozwalającymi na realizację procesu jest przyjęta przez Zarząd Banku polityka rachunkowości oraz organizacja rachunkowości w Banku, określająca główne zasady ewidencji zdarzeń gospodarczych Banku. W konsekwencji ewidencji zdarzeń powstają księgi Banku, będące w dalszej kolejności podstawą sporządzenia sprawozdań finansowych.

W procesie sporządzania sprawozdań finansowych zidentyfikowano następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko błędnych danych wejściowych,
- ryzyko niewłaściwej prezentacji danych w sprawozdaniach finansowych,

- ryzyko zastosowania błędnych szacunków,
- ryzyko braku integracji systemów IT i aplikacji operacyjnych i sprawozdawczych.

W celu ograniczenia wyż.wym. ryzyka określono strukturę procesu sporządzania sprawozdań finansowych w dwóch warstwach: aplikacyjnej i merytorycznej.

Część aplikacyjna procesu składa się z przepływu danych z podstawowych systemów operacyjnych Banku poprzez szereg interfejsów do bazy danych sprawozdawczych, na której osadzone są aplikacje sprawozdawcze. Warstwa aplikacyjna podlega kontrolom zgodnym z przyjętą w Banku polityką bezpieczeństwa systemów IT. Kontrole w szczególności obejmują zarządzanie użytkownikami, zarządzanie środowiskiem developerskim, integralność systemów przesyłania danych w tym prawidłowość działania interfejsów pod kątem kompletności transferu danych z systemów operacyjnych do środowiska sprawozdawczego.

Dla potrzeb prawidłowości zarządzania procesem sporządzania sprawozdań finansowych, został sporządzony opis procesu wg przyjętych w Banku zasad, który zawiera wszelkie czynności występujące w procesie, określenie ich wykonawców, sytuacje „jeśli .. to..”. Ponadto, opis zawiera wskazanie kluczowych punktów kontrolnych. Do kluczowych kontroli wbudowanych w proces sporządzania sprawozdań finansowych zaliczamy m.in.:

- kontrolę jakości danych wejściowych dla sprawozdań finansowych, wspieraną przez aplikację kontroli danych; w aplikacjach zdefiniowano szereg reguł poprawności danych, ścieżkę korekty błędów oraz ścisły monitoring poziomu jakości danych,
- kontrolę mappingu danych z systemów źródłowych do sprawozdań finansowych, która zapewnia prawidłową prezentację danych,
- przegląd analityczny bazujący na wiedzy specjalistów, którego głównym celem jest zderzenie posiadanej wiedzy o biznesie z danymi finansowymi i wychwycenie ewentualnych sygnałów nieprawidłowej prezentacji danych względnie błędnych danych wsadowych.

Opis przyjętych przez Bank szacunków, zgodnych z MSR/MSSF, został ujęty w polityce rachunkowości. Dla uniknięcia ryzyka błędnych szacunków zostały przyjęte m.in. następujące rozwiązania:

- dla oszacowania utraty wartości kredytów – wdrożono określone modele i aplikacje oraz wewnętrzne regulacje oceny ryzyka kredytowego,
- dla wyceny instrumentów finansowych notowanych na aktywnych rynkach lub dla których wycena bazuje na tych notowaniach – zaimplementowano wymaganą funkcjonalność systemów podstawowych a ponadto wprowadzono kontrolę sprawowaną przez jednostki zarządzania ryzykiem rynkowym,
- dla wyceny instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach – zaimplementowano modele wyceny, które podlegały wcześniejszemu niezależnemu sprawdzeniu przed ich zastosowaniem,
- dla oszacowania rezerwy na odprawy emerytalne i rentowe – zlecono wykonanie szacunku niezależnemu aktuariuszowi,
- dla oszacowania rezerwy na premie dla pracowników i kadry kierowniczej – stosowane są wyliczenia zgodnie z przyjętym w Banku regulaminem premiowania z zastosowaniem prognozy wyników Banku,
- dla wyceny nieruchomości inwestycyjnej i nieruchomości własnych – przyjęto jako zasadę uzyskiwanie wyceny od niezależnych ekspertów; w przypadku nieruchomości inwestycyjnej o istotnej wartości na bazie półrocznej w pozostałych przypadkach nie rzadziej niż raz na trzy lata.

Szczegółowy opis zasad rachunkowości został ujęty w Rocznym Sprawozdaniu Finansowym, w części „Polityki rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające” oraz „Znaczące zasady rachunkowości”.

Wprowadzona struktura organizacyjna Banku pozwala na zachowanie podziału obowiązków pomiędzy front office, back office, Ryzyko i Finanse. Dodatkowo, wprowadzenie odpowiedniego systemu kontroli

wewnętrznej wymusza wdrożenie kontroli transakcji i danych finansowych w jednostkach back office'owych i jednostkach wsparcia. Obszar ten podlega niezależnej i obiektywnej ocenie Departamentu Audytu Wewnętrznego zarówno pod kątem adekwatności systemu kontroli Wewnętrznej, zarządzania ryzykiem jak i pod kątem ładu korporacyjnego.

4. Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank N.V., który według stanu na dzień 31 grudnia 2009 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego oraz 75% udziałów w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy.

Nazwa Akcjonariusza	Liczba akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZA	Liczba akcji i głosów na WZA	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZA
	31 grudnia 2009 r.		31 grudnia 2008 r.	
ING Bank N.V.	9 757 500	75,00%	9 757 500	75,00%
Aviva OFE Aviva WBK (dawna nazwa Commercial Union OFE BPH CU WBK)	665 500	5,12%	884 798	6,80%
Pozostali	2 587 000	19,88%	2 367 702	18,20%
Razem	13 010 000	100,00%	13 010 000	100,00%

Na dzień publikacji raportu, ING Bank Śląski S.A. nie posiadał informacji na temat umów, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy.

5. Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień

Akcje Banku są akcjami zwykłymi na okaziciela. Z akcjami nie są związane żadne specjalne uprawnienia kontrolne.

6. Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych

Statut Banku nie wprowadza jakichkolwiek ograniczeń odnośnie wykonywania prawa głosu, jak również nie zawiera postanowień, zgodnie z którymi prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych.

7. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych emitenta

Statut Banku nie wprowadza żadnych ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych wyemitowanych przez Bank.

8. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zarząd Banku składa się z 3 do 8 członków powoływanych przez Radę Nadzorczą. Liczba członków Zarządu w danej kadencji ustalana jest przez Radę Nadzorczą.

Kadencja Zarządu trwa pięć lat. W przypadku dokonania zmiany w składzie Zarządu w trakcie jego kadencji, mandat członka Zarządu powołanego w trakcie kadencji wygasa z upływem kadencji Zarządu.

Przynajmniej połowa członków Zarządu powinna być obywatelami polskimi. Dwóch członków Zarządu, w tym Prezes oraz Wiceprezes Zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem kredytowym, powoływanych jest za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Pozostałych członków Zarządu Rada Nadzorcza powołuje po zasięgnięciu opinii Prezesa Zarządu. Członkowie Zarządu mogą być w każdej chwili odwołani przez Radę Nadzorczą. Odwołanie Wiceprezesa Zarządu następuje po zasięgnięciu przez Radę Nadzorczą opinii Prezesa Zarządu.

Zarząd zarządza Bankiem i reprezentuje go na zewnątrz. Wszelkie sprawy nie zastrzeżone, na mocy przepisów prawa lub Statutu, do kompetencji innych organów Banku, należą do zakresu działania Zarządu. Zarząd działa kolegialnie, z zastrzeżeniem spraw, które stosownie do postanowień regulacji wewnętrznych Banku zostały powierzone poszczególnym członkom Zarządu.

Organizację prac Zarządu, zakres spraw wymagających uchwały Zarządu oraz tryb jego funkcjonowania określa Regulamin Zarządu uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Statut nie przyznaje Zarządowi żadnych szczególnych uprawnień w zakresie emisji lub wykupu akcji. Szczegółowy opis działania, w tym uprawnień Zarządu, zawiera punkt 11.

9. Opis zasad zmiany statutu emitenta

Zmiana Statutu Banku wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia oraz wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. W zakresie określonym w przepisie art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2002r. Nr 72, poz.665 z późn. zm.) zmiana statutu wymaga uzyskania zgody Komisji Nadzoru Finansowego.

Zmiana Statutu w zakresie zmiany przedmiotu działalności Banku nie wymaga dokonania wykupu akcji tych akcjonariuszy, którzy nie zgadzają się na zmianę, jeżeli uchwała Walnego Zgromadzenia dotycząca tej zmiany będzie powzięta większością 2/3 głosów, przy obecności osób reprezentujących przynajmniej połowę kapitału zakładowego.

Wnioski Zarządu w sprawie zmiany Statutu Banku, podobnie jak inne sprawy wnoszone przez Zarząd do rozpatrzenia przez Walne Zgromadzenie, powinny być uprzednio przedstawione Radzie Nadzorczej do zaopiniowania.

Składane Zarządowi Banku przez akcjonariuszy uprawnionych do żądania umieszczenia określonej sprawy w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, wnioski o rozpatrzenie zmiany Statutu przez Walne Zgromadzenie, Zarząd Banku umieszcza w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia, w terminie określonym w Kodeksie Spółek Handlowych, oraz przedstawia Radzie Nadzorczej wraz ze swoją opinią.

10. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu Walnego Zgromadzenia, w zakresie nie wynikającym wprost z przepisów prawa

Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie na stronie internetowej Banku oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących przez spółki publiczne i działa według zasad określonych w przepisach Kodeksu Spółek Handlowych oraz w Statucie Banku jako Zgromadzenie Zwyczajne lub Nadzwyczajne.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno odbyć się corocznie najpóźniej w czerwcu. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Banku, a gdyby Zarząd nie dokonał tego w terminie określonym powyżej, Walne Zgromadzenie zwołuje Rada Nadzorcza.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje w miarę potrzeby Zarząd Banku z własnej inicjatywy

bądź na wniosek Rady Nadzorczej albo akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Żądanie akcjonariuszy winno być przekazane Zarządowi w formie pisemnej lub w postaci elektronicznej. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być zwołane w każdym czasie przez Radę Nadzorczą, jeżeli uzna to za wskazane. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie może być także zwołane przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej połowę kapitału zakładowego Banku lub co najmniej połowę ogólnej liczby głosów w Banku. Przewodniczący tego Zgromadzenia jest wyznaczany przez akcjonariuszy.

W Spółce przyjęto zasadę, iż zwyczajne Walne Zgromadzenia zwoływane są w terminie umożliwiającym wzięcie udziału wszystkim uprawnionym i zainteresowanym akcjonariuszom.

Akcjonariusze Banku reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego mogą:

- Żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zostać zgłoszone Zarządowi nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad. Żądanie może zostać złożone w postaci elektronicznej.
- Zgłaszać przed terminem Walnego Zgromadzenia na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad. Zarząd Banku niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej.

Każdy z akcjonariuszy może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad. W przypadku zwołania nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Zarząd przedstawia uzasadnienie zwołania i umieszczenia określonych spraw w porządku, bądź zwraca się o przedstawienie takiego uzasadnienia w przypadku, gdy żądanie zwołania pochodzi od innego uprawnionego podmiotu.

Projekty uchwał są przedkładane Walnemu Zgromadzeniu przez Zarząd po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą Banku. Wymóg ten nie dotyczy projektów wnoszonych przez uprawnionych akcjonariuszy, za wyjątkiem projektów uchwał, które winny być obligatoryjnie podjęte przez zwyczajne Walne Zgromadzenie, projekty uchwał są prezentowane Wlanemu Zgromadzeniu wraz z uzasadnieniem.

Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim akcji. Uchwały Walnego Zgromadzenia zasadniczo zapadają bezwzględną większością głosów. Wyjątki od tej zasady określają przepisy Kodeksu Spółek Handlowych i postanowienia Statutu. Oprócz Kodeksu Spółek Handlowych kwestie związane ze zwoływaniem i funkcjonowaniem Walnego Zgromadzenia są określone w Statucie Banku, Regulaminie Walnego Zgromadzenia oraz ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

Walne Zgromadzenia odbywają w siedzibie Spółki, która mieści się w Katowicach.

Statut Banku przewiduje możliwość zorganizowania Walnego Zgromadzenia w sposób umożliwiający akcjonariuszom udział w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, obejmującej w szczególności:

- transmisję obrad Zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, umożliwiającą akcjonariuszom wypowiadanie się w toku Walnego Zgromadzenia,
- wykonywanie prawa głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Niezależnie od powyższego obrady Walnego Zgromadzenia mogą być obserwowane przez akcjonariuszy za pośrednictwem sieci Internet. W obradach Zgromadzenia jako obserwatorzy mogą uczestniczyć zainteresowani przedstawiciele mediów, którzy mogą korzystać również z transmisji internetowych.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej uczestniczą w obradach Walnego Zgromadzenia w składzie umożliwiającym udzielenie merytorycznej odpowiedzi na pytania zadawane w trakcie Walnego Zgromadzenia. W przypadku, gdy uczestnictwo któregoś z członków tych organów jest z ważnych powodów niemożliwe uczestnikom Walnego Zgromadzenia są przedstawiane przyczyny ich

nieobecności. Biegły rewident jest zapraszany na obrady Walnego Zgromadzenia, w szczególności, gdy w porządku obrad przewidziany jest punkt dotyczących spraw finansowych Spółki.

Walne Zgromadzenie posiada stabilny regulamin, określający szczegółowe zasady prowadzenia obrad i podejmowania uchwał. Regulamin zawiera w szczególności postanowienia dotyczące wyborów, w tym wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami. Regulamin nie ulega częstym zmianom, a uchwalane zmiany wchodzą w życie począwszy od następnego Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie z przepisami Kodeksu Spółek Handlowych, Prawa bankowego oraz postanowieniami Statutu Banku do podstawowych kompetencji Walnego Zgromadzenia należy:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy,
- udzielenie absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej z wykonania przez nich obowiązków w poprzednim roku obrotowym,
- podział zysku Banku po opodatkowaniu,
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej, ustalanie liczby członków Rady, oraz ustalanie zasad ich wynagradzania,
- dokonywanie zmian Statutu, w tym podwyższanie lub obniżanie kapitału zakładowego Banku,
- umarzanie akcji,
- podejmowanie decyzji o wykorzystaniu kapitału zapasowego i rezerwowego,
- zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa Banku lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa,
- emisja obligacji z prawem ich zamiany na akcje Banku (obligacje zamienne),
- postanowienie, dotyczące roszczeń o naprawie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru,
- nabycie i zbycie nieruchomości, użytkownika wieczystego lub udziału w nieruchomości, chyba że statut stanowi inaczej,
- nabycie własnych akcji w przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 2 oraz upoważnienie do ich nabywania w przypadku określonym w art. 362 § 1 pkt 8 Kodeksu Spółek Handlowych,
- inne sprawy przewidziane przepisami prawa, Statutu albo wnoszone przez Radę Nadzorczą, Zarząd lub uprawnionych akcjonariuszy.

11. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających i nadzorujących emitenta oraz ich komitetów

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza składa się z 5 do 11 członków powoływanych przez Walne Zgromadzenie na pięcioletnią letnią kadencję. Walne Zgromadzenie ustala liczbę członków Rady w danej kadencji. Członkowie Rady mogą być w każdym razie odwołani uchwałą Walnego Zgromadzenia.

Kierując się zasadami Corporate Governance Bank wprowadził instytucję niezależnych członków Rady Nadzorczej. Zgodnie ze Statutem przynajmniej dwóch członków Rady powinno być wolnych od jakichkolwiek powiązań z Bankiem, jego akcjonariuszami lub pracownikami, jeżeli te powiązania mogłyby istotnie wpłynąć na zdolność takiego członka do podejmowania bezstronnych decyzji (Członkowie Niezależni). Minimalna liczba Członków Niezależnych Rady oraz szczegółowe kryteria niezależności wynikają z przyjętych przez Bank „Dobrych praktyk w spółkach notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych”.

W związku z upływem kadencji Rady Nadzorczej, w dniu 3 kwietnia 2009 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ING Banku Śląskiego S.A. powołało Radę Nadzorczą na kolejną kadencję obejmującą lata 2009-2014. Wszyscy powołani członkowie Rady Nadzorczej pełnili funkcje w Radzie poprzedniej kadencji. Na swym posiedzeniu w dniu 8 maja 2009 roku Rada Nadzorcza ukonstytuowała się

następująco:

- p. Anna Fornalczyk Przewodnicząca, Członek Niezależny,
- p. Cornelis Leenaars Wiceprzewodniczący,
- p. Wojciech Popiołek Sekretarz Rady, Członek Niezależny,
- p. Ralph Hamers Członek,
- p. Jerzy Hausner Członek, Członek Niezależny,
- p. Nicolaas Cornelis Jue Członek,
- p. Tom Kliphuis Członek,
- p. Mirosław Kośmider Członek, Członek Niezależny.

Tuż po zakończeniu 2009 roku, w dniu 13 stycznia 2010 roku, na ręce Przewodniczącej Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A., została złożona rezygnacja Pana Jerzego Hausnera z funkcji członka Rady Nadzorczej z dniem 13 stycznia 2010 roku. Powodem złożenia rezygnacji było powołanie Pana Jerzego Hausnera w skład Rady Polityki Pieniężnej. Natomiast w dniu 5 lutego 2010 roku rezygnację z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku złożył Pan Tom Kliphuis. Rezygnacja Pana Toma Kliphuisa (który w Grupie ING pełni funkcję Prezesa ING Insurance Central Europe), była podyktowana planowanymi zmianami organizacyjnymi w ramach Grupy ING (rozdzielenie działalności bankowej i ubezpieczeniowej) oraz związanymi z nimi obowiązkami.

Podstawową misją Rady Nadzorczej jest wykonywanie funkcji nadzorczej - Rada sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku we wszystkich dziedzinach. Do szczególnych kompetencji i obowiązków Rady Nadzorczej należy ocena sprawozdania z działalności Banku oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie Walnemu Zgromadzeniu corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

Oprócz wyżej wymienionych uprawnień i obowiązków, Rada Nadzorcza wyposażona została w Statucie Banku w kompetencje decyzyjne, obejmujące w szczególności:

- zatwierdzanie zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem oraz opracowanej przez Zarząd strategii Banku i dokonywanie okresowych przeglądów i weryfikacji jej realizacji, jak również zatwierdzanie opracowanych przez Zarząd wieloletnich planów rozwoju Banku i rocznych planów finansowych działalności Banku,
- zatwierdzanie akceptowalnych poziomów ryzyka w obszarach działalności Banku,
- zatwierdzanie wniosków Zarządu Banku dotyczących tworzenia i likwidacji jednostek organizacyjnych Banku za granicą,
- wyrażanie zgody na nabycie lub zbycie przez Bank akcji i praw z akcji, udziałów innych osób prawnych, o ile wartość aktywów przekracza jednorazowo równowartość w złotych polskich kwoty 5.000.000 EUR lub czynność dotyczy aktywów stanowiących co najmniej 20% kapitału zakładowego innej osoby prawnej. Zgoda Rady Nadzorczej nie jest wymagana w przypadku zaangażowania Banku wynikającego z zamiany wierzytelności, realizacji przyjętego przez Bank zabezpieczenia lub usługi underwritingowej,
- powoływanie i odwoływanie członków Zarządu Banku,
- zawieranie z członkami Zarządu Banku umów dotyczących wykonania powierzonych im funkcji oraz ustalanie wynagrodzeń wynikających z tych umów, jak również wyrażanie zgody na pobieranie przez członków Zarządu innych świadczeń od Banku lub podmiotów z nim powiązanych,
- zatwierdzanie Regulaminu Zarządu, Regulaminu Organizacyjnego oraz systemu kontroli wewnętrznej Banku,
- dokonywanie wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Banku, na podstawie rekomendacji Komitetu Audytu Rady,
- ustalanie jednolitego tekstu Statutu niezwłocznie po podjęciu przez Walne Zgromadzenie

uchwały o zmianie jego treści jak również wprowadzanie innych zmian Statutu o charakterze redakcyjnym,

- wyrażanie zgody na zawarcie przez Bank znaczącej umowy z podmiotem powiązanym z Bankiem,
- wyrażanie zgody na nabycie, zbycie lub obciążenie przez Bank środka trwałego, którego wartość przekracza równowartość w złotych polskich kwoty 5.000.000 EUR. Zgoda Rady Nadzorczej nie jest wymagana w przypadku, gdy nabycie środka trwałego następuje w drodze przejęcia takiego środka przez Bank jako wierzyciela wskutek windykacji należności Banku,
- przedstawianie zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu zwięzłej oceny sytuacji Banku, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykami istotnymi dla Banku, jak również sprawozdania z działalności Rady i jej komitetów w roku obrotowym wraz z oceną pracy Rady Nadzorczej w tym okresie,
- zawieszanie, z ważnych powodów, członka Zarządu Banku w czynnościach oraz delegowanie, na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu nie mogących sprawować swoich funkcji,
- zatwierdzanie polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, zatwierdzanie zasad dotyczących procesów szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego.

Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, zaś w przypadku równości, rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady.

Uchwały Rady Nadzorczej mogą być podejmowane, jeżeli na posiedzeniu obecna jest więcej niż połowa członków Rady, w tym jej Przewodniczący lub Wiceprzewodniczący, o ile wszyscy członkowie Rady zostali zaproszeni.

Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje, co do zasady, jej Przewodniczący, albo Wiceprzewodniczący lub Sekretarz Rady – działający z upoważnienia Przewodniczącego, zgodnie z rocznym planem albo według potrzeb.

Posiedzenia Rady Nadzorczej odbywają się co najmniej 5 razy w roku.

Uchwały Rady Nadzorczej mogą – w przypadkach określonych w Statucie i na zasadach ustalonych w Regulaminie Rady Nadzorczej – zapadać bez odbycia posiedzenia, w trybie pisemnym lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

Obsługę kancelaryjną Rady Nadzorczej wykonuje Biuro Zarządu Banku.

Szczegółowe zasady funkcjonowania Rady Nadzorczej określają Statut Banku oraz uchwalany przez Radę Regulamin Rady Nadzorczej.

W celu wsparcia Rady Nadzorczej w wykonywaniu jej zadań Rada powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu oraz Komitet Wynagrodzeń i Nominacji.

Komitet Audytu

Komitet Audytu wspiera Radę w zakresie monitorowania i nadzoru nad audytem wewnętrznym i zewnętrznym oraz systemem zarządzania w Banku i jednostkach od niego zależnych, a w szczególności adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem w tym ryzykiem braku zgodności, relacji Banku z podmiotami powiązanymi, jak również relacji pomiędzy Bankiem i podmiotem wykonującym badanie sprawozdań finansowych Banku.

Działalność Komitetu Audytu opisuje szczegółowo Statut oraz Regulamin Komitetu Audytu.

W skład Komitetu Audytu wchodzi przynajmniej 3 członków Rady Nadzorczej, w tym przynajmniej jeden Członek Niezależny Rady posiadający kwalifikacje i doświadczenie w zakresie rachunkowości i finansów. W 2009 roku Komitet Audytu pracował w następującym składzie:

- Mirosław Kośmider – Przewodniczący,

- Ralph Hamers – Członek,
- Jerzy Hausner – Członek,
- Tom Kliphuis – Członek.

Komitet Audytu odbywa posiedzenia co najmniej raz na kwartał. Wykonując swoje zadania Komitet Audytu może korzystać z pomocy ekspertów.

Komitet Wynagrodzeń i Nominacji

Komitet Wynagrodzeń i Nominacji wspomaga Radę w zakresie monitorowania i nadzorowania obszaru kadrowego i płacowego Banku, a w szczególności planów sukcesji, procesów rotacji pracowników, badania satysfakcji pracowników Banku oraz polityki wynagradzania i premiowania.

W skład Komitetu Wynagrodzeń i Nominacji wchodzi przynajmniej 3 członków Rady Nadzorczej, w tym przynajmniej jeden Członek Niezależny Rady.

W 2009 roku Komitet Wynagrodzeń i Nominacji pracował w następującym składzie:

- Anna Fornalczyk – Przewodnicząca,
- Cornelis Leenaars – Członek,
- Wojciech Popiołek – Członek,
- Nicolaas Cornelis Jue – Członek.

Komitet Wynagrodzeń i Nominacji odbywa posiedzenia co najmniej raz na kwartał. Wykonując swoje zadania Komitet może korzystać z pomocy ekspertów.

Zarząd

Zarząd Banku składa się z 3 do 8 członków powoływanych przez Radę Nadzorczą na pięcioletnią kadencję. Przynajmniej połowa członków Zarządu powinna być obywatelami polskimi. Dwóch członków Zarządu, w tym Prezes, powoływanych jest za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego.

Rada Nadzorcza ustala liczbę członków Zarządu w danej kadencji. Członkowie Zarządu mogą być w każdym czasie odwołani uchwałą Rady Nadzorczej.

W ciągu 2009 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Banku, i tak:

- W dniu 28 stycznia 2009 roku Rada Nadzorcza Banku została poinformowana przez Pana Michała Szczurka o rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. z dniem 16 marca 2009 roku. Rezygnacja była związana z przejściem do pracy w strukturach Bankowości Detalicznej Grupy ING w Azji.
- Na posiedzeniu w dniu 8 maja 2009 roku Rada Nadzorcza Banku powołała z dniem 1 czerwca 2009 roku Pana Everta Derksa Droka na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku ING Banku Śląskiego S.A. Pan Evert Derks Drok jest od wielu lat związany zawodowo z Grupą ING. Przed objęciem funkcji Wiceprezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A., przez okres ponad trzech lat był Dyrektorem Generalnym ING Direct oraz ING Banku Australia.
- W dniu 26 października 2009 roku, na ręce Przewodniczącej Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A., została złożona rezygnacja Pana Brunona Bartkiewicza z funkcji Prezesa Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. z dniem 31 grudnia 2009 roku. Powodem złożenia rezygnacji było objęcie nowego stanowiska w Grupie ING. Od 1 stycznia 2010 roku Pan Brunon Bartkiewicz odpowiada za działalność ING Direct w Anglii, Francji, Włoszech i Hiszpanii.
- W dniu 8 grudnia 2009 roku Rada Nadzorcza powołała dotychczasowego Wiceprezesa Zarządu Banku Panią Małgorzatę Kołakowską na stanowisko Prezesa Zarządu Banku, z zastrzeżeniem uzyskania wymaganej zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Powołanie będzie skuteczne z dniem wyrażenia tej zgody. Jednocześnie Rada Nadzorcza upoważniła Przewodniczącą Rady Nadzorczej Panią Annę Fornalczyk do wystąpienia z wnioskiem do Komisji Nadzoru Finansowego o wyrażenie zgody na powołanie Pani Małgorzaty

Kołąkowskiej. Decyzją z dnia 23 lutego 2010 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Pani Małgorzaty Kołąkowskiej na stanowisko Prezesa Zarządu Banku.

Zarząd Banku na dzień 31.12.2009		Zarząd Banku na dzień publikacji raportu	
• p. Brunon Bartkiewicz	Prezes Zarządu Banku , któremu podlegały jednostki bezpośrednio nadzorowane przez Zarząd Banku, takie jak: Departament Polityki Personalnej i Rozwoju, Departament Audytu Wewnętrznego, Departament Prawny, Biuro Prasowe,	• p. Małgorzata Kołąkowska	Prezes Zarządu Banku , której podlega: Pion Klientów Strategicznych, Pion Skarbu i Rynków Finansowych oraz jednostki bezpośrednio nadzorowane przez Zarząd Banku (takie jak: Departament Polityki Personalnej i Rozwoju, Departament Audytu Wewnętrznego, Departament Prawny, Biuro Prasowe),
• p. Mirosław Boda	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiedzialny za Pion Finansów,	• p. Mirosław Boda	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiedzialny za Pion Finansów
• p. Michał Bolesławski	Wiceprezes Zarządu Banku , nadzorujący Pion Korporacyjnej Sieci Sprzedaży,	• p. Michał Bolesławski	Wiceprezes Zarządu Banku , nadzorujący Pion Korporacyjnej Sieci Sprzedaży,
• p. Evert Derks Drok	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiadający za Pion Bankowości Detalicznej,	• p. Evert Derks Drok	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiadający za Pion Bankowości Detalicznej,
• p. Justyna Kesler	Wiceprezes Zarządu Banku , której podlegały: Pion Operacji, Pion Usług i Pion IT,	• p. Justyna Kesler	Wiceprezes Zarządu Banku , której podlegają: Pion Operacji, Pion Usług i Pion IT,
• p. Małgorzata Kołąkowska	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiedzialna za Pion Klientów Strategicznych oraz Pion Skarbu i Rynków Finansowych,	• p. Oscar Swan	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiedzialny za Pion Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Zarządzania Ryzykiem Rynkowym.
• p. Oscar Swan	Wiceprezes Zarządu Banku , odpowiedzialny za Pion Zarządzania Ryzykiem Kredytowym i Zarządzania Ryzykiem Rynkowym.		

Zarząd działa we wszystkich sprawach nie zastrzeżonych do kompetencji innych organów Spółki. Zadaniem Zarządu Banku jest w szczególności:

- realizacja celów komercyjnych, operacyjnych i finansowych poprzez wyznaczanie i monitorowanie ich wykonania przez jednostki organizacyjne,
- organizowanie i nadzorowanie procesu zarządzania ryzykami występującymi w Banku,
- organizowanie i nadzorowanie poziomu wydajności i efektywności procesów wspierających działalność komercyjną Banku,
- zapewnienie sprawnego działania struktury organizacyjnej Banku i adekwatnego poziomu bezpieczeństwa,

- kreowanie kultury organizacyjnej Banku, norm współpracy, zasad etycznych i przyjaznego dla pracowników środowiska pracy,
- formułowanie zasad i prowadzenie polityki informacyjnej dotyczącej Banku i strategii jego funkcjonowania.

Zarząd Banku formułuje strategię działania Banku w ramach kroczącego, trzyletniego planu działania, który wymaga zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą.

Ponadto do kompetencji Zarządu należą decyzje o zaciągnięciu zobowiązań lub rozporządzeniu aktywami, w przypadku, gdy ich łączna wartość w stosunku do jednego podmiotu przekracza 5% funduszy własnych Banku, chyba że zostały one zastrzeżone do kompetencji Rady Nadzorczej lub właściwego merytorycznie Komitetu bądź też zostały przez Zarząd przekazane na inny szczebel decyzyjny.

Do wyłącznej kompetencji Zarządu należy zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Banku również:

- powoływanie Komitetów, ustalanie ich zakresu działania i składu osobowego oraz nadawanie im regulaminów,
- powoływanie Projektów, ustalanie ich celów, zasad funkcjonowania i niezbędnych zasobów.

Poza sprawami obejmującymi zarządzanie procesami biznesowymi Banku, Zarząd jest uprawniony i zobowiązany do podejmowania działań związanych z funkcjonowaniem Banku jako spółki akcyjnej (np. zwołanie Walnego Zgromadzenia). W tym zakresie obowiązki Zarządu nie mogą być delegowane. Zarząd działa kolegialnie, z zastrzeżeniem spraw, które stosownie do postanowień Regulaminu Zarządu lub Regulaminu Organizacyjnego mogą być powierzone poszczególnym członkom Zarządu.

Regulamin Zarządu określa sprawy wymagające podjęcia przez Zarząd uchwały. Zarząd podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna więcej niż połowa jego członków, a wszyscy członkowie Zarządu zostali zaproszeni. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów z wyjątkiem powołania prokurenta, które wymaga zgody wszystkich członków Zarządu oraz odwołania prokury, której może dokonać każdy członek Zarządu. W przypadku równości głosów, rozstrzyga głos Prezesa Zarządu.

Posiedzenia Zarządu zwołuje i przewodniczy im Prezes Zarządu. Posiedzenia odbywają się w miarę potrzeb nie rzadziej niż co 2 tygodnie, w praktyce w cyklu tygodniowym.

Członkowie Zarządu Banku nadzorują poszczególne Piony i jednostki organizacyjne, zgodnie z ustalonym przez Radę Nadzorczą, na wniosek Prezesa Zarządu podziałem kompetencji ponosząc odpowiedzialność za realizowanie ich misji i podstawowych zadań. W przypadku przejściowej niemożności wykonywania kompetencji przez poszczególnych członków Zarządu, zasady zastępstwa ustala Prezes Zarządu Banku.

Organizację prac Zarządu, zakres spraw wymagających uchwały Zarządu oraz tryb jego funkcjonowania określa Regulamin Zarządu uchwalony przez Zarząd i zatwierdzony przez Radę Nadzorczą. Kompetencje poszczególnych członków Zarządu określone są w Regulaminie Organizacyjnym oraz regulacjach dotyczących funkcjonowania ich obszarów wprowadzonych przez Zarząd.

XII. OCENA DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A. W 2009 ROKU SPORZĄDZONA PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ

W 2009 roku polska gospodarka doświadczyła istotnego spowolnienia tempa wzrostu, któremu towarzyszyło znaczne pogorszenie się kondycji finansowej klientów banków (zarówno korporacyjnych jak i indywidualnych). Ograniczony popyt na usługi bankowe, a przede wszystkim pogorszenie się zdolności klientów banków do terminowego regulowania zobowiązań kredytowych przełożyły się na głęboki spadek wyniku netto polskiego sektora bankowego. Wyniósł on 8,7 mld zł, czyli był o 1/3 niższy niż rok wcześniej.

W tym złożonym otoczeniu, w 2009 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. wypracowała zysk netto w wysokości 595,1 mln zł wobec 445,4 mln zł w 2008 roku (wzrost o 33,6%). Wpływ na jego poziom miały następujące czynniki:

- Wzrost poziomu dochodów. W 2009 roku ukształtowały się one na poziomie 2 532,3 mln zł wobec 2 127,7 mln zł w poprzednim roku. Zwiększenie poziomu dochodów było efektem zarówno wzrostu przychodów z tradycyjnej działalności depozytowo-kredytowej jak i bardzo dobrych wyników finansowych uzyskanych z operacji na rynkach finansowych.
- Stabilizacja kosztów działania. Na skutek konsekwentnych działań zmierzających do dalszej poprawy efektywności wykorzystania posiadanych zasobów, w 2009 roku koszty operacyjne Grupy Kapitałowej Banku wyniosły 1 489,5 mln zł, czyli ukształtowały się na poziomie z poprzedniego roku.
- Wzrost obciążenia kosztami ryzyka. Wykazane w rachunku wyników ujemne saldo odpisów z tytułu utraty wartości aktywów wzrosło z 65,6 mln zł w 2008 roku do 304,5 mln zł w 2009 roku. Obejmowało ono 115,2 mln zł rezerwy na ryzyko związane z pogorszeniem się sytuacji finansowej klientów działających na rynku instrumentów pochodnych (wobec 71,4 mln zł w 2008 roku).

Rada Nadzorcza – w ramach działalności Komitetu Audytu – w ciągły sposób nadzoruje procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w ING Banku Śląskim S.A. w ujęciu jednostkowym jak i dla całej Grupy Banku.

ING Bank Śląski S.A. przedkłada Komitetowi Audytu raporty dotyczące działań podejmowanych w zakresie doskonalenia systemu kontroli wewnętrznej, jak i wyniki przeglądów procesów, przeprowadzonych przez podlegający bezpośrednio pod Prezesa Zarządu Banku Departament Audytu Wewnętrznego. W ciągu 2009 roku Komitet Audytu Rady Nadzorczej przede wszystkim przyjął sprawozdanie Departamentu Audytu Wewnętrznego za 2008 rok, zaakceptował a następnie aktualizował Plan Audytów na 2009 rok oraz, zapoznawał się z kwartalnymi raportami dotyczącymi zarządzania ryzykiem niefinansowym (Non-Financial Risk Dashboard). Wyniki tego nadzoru pozwalają stwierdzić, że ING Bank Śląski S.A. dysponuje sprawnym systemem audytu wewnętrznego, stanowiącym ważny element procesu przestrzegania zasad ładu korporacyjnego.

Komitet Audytu wspiera Radę Nadzorczą także w zakresie monitorowania i nadzoru nad systemem zarządzania ryzykiem finansowym (kredytowym, płynności oraz rynkowym). W 2009 roku Komitet m.in. przyjął do akceptującej wiadomości raport z przeglądu procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej wraz z polityką oraz na bieżąco śledził poziom ryzyka rynkowego w Banku. Zdaniem Rady Nadzorczej, w procesach identyfikacji, pomiaru i zarządzania ryzykiem finansowym ING Bank Śląski S.A. stosuje techniki właściwe dla danego rodzaju ryzyka. W 2009 roku ING Bank Śląski S.A. spełniał wszystkie wymogi bezpiecznego działania i adekwatności kapitałowej, a w szczególności:

- Prowadził ostrożną politykę kredytową, a procesy i procedury kredytowe były zgodne z wymogami nadzorczymi i z najlepszymi wzorcami występującymi na rynku. W ciągu 2009 roku Bank uwzględniał w swej polityce kredytowej sytuację występującą w gospodarce i stosował zastrzeżone procedury w odniesieniu do branż generujących podwyższony poziom ryzyka. W grudniu 2009 roku udział kredytów zagrożonych utratą wartości wynosił 4,4% i był niższy niż średni dla całego sektora bankowego.

- Posiada spełniające najwyższe standardy rynkowe procedury i systemy w obszarze zarządzania ryzykiem rynkowym. W ciągu 2009 roku wystąpiły w Banku pojedyncze przypadki krótkookresowego przekroczenia przyjętych limitów w zakresie zarządzania ryzykiem opcji walutowych oraz transakcji FX spot. Na koniec 2009 roku poziom poszczególnych kategorii ryzyka mieścił się w granicach obowiązujących w Banku limitów.
- Utrzymywał dobrą sytuację płynnościową. Bank jest pożyczkodawcą netto na rynku międzybankowym, posiadając jedną z największych wśród polskich banków bazę stabilnych i zdywersyfikowanych depozytów klientów indywidualnych.
- Dysponował wystarczającym poziomem kapitałów własnych. W grudniu 2009 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. ukształtował się na poziomie 12,0%.

W świetle przewidywanego nadal niskiego tempa wzrostu polskiej gospodarki w 2010 roku, które będzie ograniczać możliwości rozwojowe polskiego sektora bankowego i przyczyniać się do wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, Rada Nadzorcza zwraca jednocześnie uwagę na wyzwania stojące przed działalnością ING Banku Śląskiego S.A. w najbliższym okresie, takie jak:

- Konieczność ostrożnego zarządzania kapitałem. Niezbędny z punktu widzenia dalszej poprawy efektywności Banku rozwój akcji kredytowej powinien być zdywersyfikowany i uwzględniać poziom ryzyka kredytowego poszczególnych grup klientów.
- Potrzebę przestrzegania podstawowych wartości w zakresie kształtowania relacji z klientami. Stworzy to warunki do dalszego zacieśnienia współpracy i przyczyni się do wzrostu przychodów Spółki.
- Efektywne zarządzanie kosztami. Utrzymanie dotychczasowych zdecydowanych działań w zakresie optymalizacji poziomu kosztów powinno stanowić jeden z podstawowych instrumentów przeciwdziałających ograniczonym możliwościom wzrostu dochodów Banku.

Wyniki finansowe uzyskane przez Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku dają podstawy aby sądzić, że także i w 2010 roku Bank będzie dobrze sobie radzić z wyzwaniami występującymi w otoczeniu makroekonomicznym.

XIII. OŚWIADCZENIA ZARZĄDU ING BANKU ŚLĄSKIEGO S.A.

1. Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Wedle najlepszej wiedzy Zarządu Banku dane finansowe za 2009 rok oraz dane porównywalne zaprezentowane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. we wszystkich istotnych aspektach zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości i odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej Banku oraz osiągnięty przez nią wynik finansowy. Zawarte w niniejszym dokumencie sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju, osiągnięć oraz sytuacji (wraz z opisem podstawowych ryzyk) Grupy Kapitałowej Banku w 2009 roku.

2. Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący przeglądu rocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku, został wybrany zgodnie z przepisami prawa i regulacjami Banku. Podmiot ten oraz biegli rewidenci spełnili warunki konieczne do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z przeglądu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa polskiego.

3. Dodatkowe informacje

Zawarte umowy

Zarząd Banku oświadcza, że na dzień 31.12.2009 roku ING Bank Śląski S.A. nie posiadał:

- znaczących umów pożyczek, poręczeń i gwarancji niedotyczących działalności operacyjnej,
- zobowiązań w stosunku do banku centralnego (podczas gdy wg stanu na koniec 2008 roku zobowiązania Banku wobec NBP z tytułu kredytu lombardowego oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu wyniosły 5 932,1 mln zł),
- zobowiązań umownych wynikających z emitowanych dłużnych papierów wartościowych lub instrumentów finansowych.

Liczba i wartość tytułów egzekucyjnych

W celu zabezpieczenia ryzyka związanego z działalnością kredytową Bank przyjmuje prawne zabezpieczenie osobiste i rzeczowe w różnej formie, np. gwarancji bankowej, poręczenia wg prawa cywilnego, weksla własnego in blanco, poręczenia wekslowego, przelewu wierzytelności, hipoteki, zastawu rejestrowego, zastawu zwykłego, przewłaszczenia na zabezpieczenie, przeniesienia określonej kwoty na rachunek Banku, blokady środków na rachunku bankowym.

Na dzień 31 grudnia 2009 roku w sprawach dotyczących kredytów na działalność gospodarczą liczba wystawionych przez Bank tytułów egzekucyjnych wynosiła 167 i obejmowała zadłużenie na łączną kwotę 294,4 mln zł.

W odniesieniu do klientów detalicznych, w ciągu 2009 roku Bank wystawił natomiast 6 247 bankowych tytułów egzekucyjnych na łączną kwotę 31 829,8 tys. zł oraz wystosował 2 228 pozwów o łącznej wartości 23 576,8 tys. zł.

Wartość postępowań dotyczących zobowiązań lub wierzytelności toczących się w 2009 roku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

W ocenie Banku żadne z pojedynczych postępowań toczących się w 2009 roku przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stwarzają zagrożenia dla płynności finansowej Banku.

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2009 roku liczy 78 kolejno ponumerowanych stron.

Podpisy członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.:

Małgorzata Kołakowska
Prezes

Mirosław Boda
Wiceprezes

Michał Bolesławski
Wiceprezes

Evert Derks Drok
Wiceprezes

Justyna Kesler
Wiceprezes

Oscar Edward Swan
Wiceprezes

3 marca 2010 roku

